

Buks fol
dö
ZÜP KRISTUSA
fa
Tomad de Kempen.

P i n t h Y o h . B a p t .
pädal in Luxembugän
elovepolom otis se latinapük in volapüki,
pedatiköl fa SCHLEYER Yoh. Martin,
kamersekral papik, e pädal plädünik in KONSTANZ
(Badän in Deut.)

*Ûn 2022 as doküm leäktronik pedepenöl fa ‚Daniel Morozov‘
ko küpets in Volapük perevidöl (pro atos pegebon buk: ‚Dö züpäd Kristusa‘:
tradutod fa ‚K. Pobedonoscev‘ se latin ini Rusänapük).*

► **NINÄD.**

Thomas von Kempen

Suäm : maks 1.60 = frans 2.
Sivonöd vobuki de P i n t h Y . B .

AUCTOR SIBI RESERVAT OMNIA JURA (1898).

Pinth, Jean-Baptiste, 1853–1925
Pinth, Johann Baptiste, 1853–1925

Bücherei „Genossenschaftsdruckerei“
in
Konstanz.
1898.

I. Prænotanda. / Bunoteds.

I. Prænotanda.

Thomas, Kempis, urbe diœceseos Coloniae agrippinensis circa annum 1380 natus, in diœcesi Ultrajectensi canonicus regularis et sacerdos, vitam Deo devotissimam egit, ibique anno 1471 obiit. Librum, qui »De imitatione Christi« inscribitur, exaravit. Quod opus ubique terrarum maxime æstimatur, ac, in omnium christianarum gentium linguas translantum, innumeras animas Deo etiam nunc conciliat.

Addimus huic libro summam regularum grammaticæ volapükensis eorum gratia, qui eas nondum tenent. Quas qui legent, conferant velimus verba libelli hujus cum latinæ vel cujuslibet aliæ editionis, et ea ratione linguam illam volapükensem lepidam, et sane nihil habentem negotii discent, quamvis grammaticam indicemque verborum ad manum non habeant.

Volapük non annititur ad linguas alias e medio tollendas, sed locum suum legitimum inter illas obtineat oportet, quippe quæ sine labore docetur et discitur, et non sine multiplici fructu ubique terrarum usurpabitur. Quum hic omnium res agatur, omnes etiam atque etiam rogamus, ut nobis, qui nos ad fines imperii hujus omnibus constitutæ linguæ dilatandons accinximus, præsto sint, et pro suis viribus nos adjuvent!

Una sit uni generi humano lingua!

I. Bunoteds.

Tomad pemotom timü yel 1380 in Kempen, zif bijostüka Köln ; aso kanonikal kleudik ä saludan in bijostüköp Utreqt elifom divodiküno Gode, ed edeilom us in yel 1471. Elautom buki petiädöl «De imitatione Christi (Dö züp Kristusa).« Vobuk at padivom levemüno vätopo in vol, e, palovepolöl in pükis valikas netas kritik, lüdukom i nu lanälis nenumik Gode.

Elägivobs buke at glenomis gramata dem uts, kel no nog sevoms otis. Lilädölsans otis feleigomsös vödis bukila ät ko uts pübota latinik u votika sembal! ed okanoms somo, lenadön volapüki jönik e vo nefikuliki, do no laboms-la gramati e vödasbuki.

Volapük no desänom, modranön pükis votik, ye getomök pladi pegitöl oka bevü ots, bi kanom, netöbo patidön e palenadön, e vätopo in vol palensumön, no nenü frut mödlik. Bi din at tefom valikanis, begobs i dranölo valikanis, binomsös löbik, yüfön ma näms oksik (obsi) obis desinöl, veitön miedöpis püka ät pelonöla valikanes !

Pük bal binomöd menade bal!

II. Summa regularum grammaticæ.

A. Regulæ ad verba pronuntianda pertinentes.

1. Literæ pronuntiantur eo modo, quo lingua germanica utitur, exceptis sequentibus: y = <i>j</i> ; j = <i>sch</i> ; c = <i>dsch</i> ; g semper sonat, sicut litera lenis k, nunquam sicut j; e semper pronuntiatur, sicut <i>e</i> in verbo <i>mehr</i> ; v = <i>w</i> .	1. Literæ pronuntiantur eo modo, quo lingua francogallica utitur, exceptis sequentibus: u = ou; e = é; ö = eu (feu); ü = u; ä = è; y semper sonat sicut y in verbo francogallico, Cayenne; c sonat, sicut tch in verbo tchako; x semper pronuntiatur, sicut x in verbo, examiner; z = ds; j sonat, sicut ch in verbo chérir; h pronuntiatur, sicut h in verbo, héros; t semper sonat, sicut t in verbo, table; et g, sicut g in verbo, garçon.
---	--

2. Litera unaquæque ab aliis sejuncta pronuntiatur, quia Volapük non habet literas mutas, neque literas compositas. Ex. gr. ai = a-i; ei = e-i; eu = e-u; au = a-u; an = a-n; om = o-m; on = o-n; ng = n-g; ph = p-h, etc.

3. Unaquæque litera nonnisi uno modo pronuntiatur.

4. Ultima syllaba uniuscujusque verbi est longa, et accentu præcipuo notatur, sicut francogallis in usu est. Particulæ li et la nunquam accentu notantur.

B. Syllabæ verbis antependæ.

ä-:	Imperfectum. — Amo = löfob; amabam = älöfob.
ai-:	Tempus non interruptum. — Amo = löfob; amo semper = löfob ai = ailöfob.
e-:	Perfectum. — Amas = löfol; amasti = elöfol.
i-:	Plusquamperfectum. — Amat = löfom; amaverat = ilöfom.
ji-:	Sexus femineus. — Vir = man; femina = jiman.
o-:	Futurum. — Amo = löfob; amabo = olöfob.
om-:	Sexus masculinus. — Equus = jevaf; equus mas = om-jevaf.
pa-:	Præsens verbi passivi. — Amas = löfol; amaris = palöfol.
p-:	Passivum præteriti et futuri. — Amavi = elöfob; amatus fui = pelöfob; (pi-; pä-; pe-; po-; pu-).
pö-:	Gerundium. — Amans = löföf; amandus = pölöföf.
u-:	Futurum exactum. — Amas = löfol; amaveris = ulöföf.

C. Syllabæ verbis postponendæ.

- a: Genitivus. — Pater = fat; patris = fata.
- e: Dativus. — Patri = fate; tu = ol; tibi = ole.
- i: Accusativus. — Patrem = fati; tu = ol; te = oli. Vocativus. — O pater! = o fat!
- id: Numerus ordinalis. — Septem = vel; septimus = velid.
- ik: Adjectivum. — Bonitas = gud; bonus = gudik. Valde bonus = le-gudik = legudik. Ego = ob; meus = obik.
- la: Conjunctivus. — Sum = binob; sim = binob-la.
- o: Adverbium. — Pulcher = jönik; pulchre = jöniko. Alto = löpo; ex alto = löpoa; in altum = löpoi. — Si adverbium formatum ex adjectivo aut participio proxime ponitur post verbum, a quo pendet, licet omittere literam finalem o. Ex. gr. Cantat pulchre = Kanidom jöniko = Kanidom jönik.
- ö: Exclamatio. — Eheu! = agö!
- öd: Imperativus. — Amas = löfol; ama! = löfolöd!
- ök: Modus hic denotat necessitatem aliquam. Ex. gr. Hoc facias oportet = dunolök atosi. (facis = dunol).
- öl: Participium. — Amare = löfön; amans = löföl. Tu amans = ol löföl = löfolöl.
- ön: Infinitivus. — Amor = löf; amare = löfön.
- os: Neutrum. — Omnis = valik; omne = valikos = os-valik. Omnia = valikós = ós-valik.
- ös: Optativus. — Amas = löfol; ames = löfolös!
- öv: Conditionalis. — Amo = löfob; amarem = löfoböv.
- öx: Modus possibilitatis et etiam urbanitatis.
- öz: Imperativus acutus. — Amas = löfol; debes amare = löfolöz!
- s: Signum pluralis. — Homo = men; homines = mens. (-s; -as; -es; -is). — Si adjectivum et alia similia verba proxime post verbum, a quo pendent, ponuntur, signa declinationis omittuntur, si nulla inde ambiguitas oritur. Ex. gr. Homines fideles = mens fiediks = mens fiedik. Homines sunt fideles = mens binoms fiediks = mens binoms fiedik. — Domino Schleyer, parcho scienti linguas plus septuaginta = söle Schleyer, pädal nolöl pükis plu, ka vels(i).
- ü: Præpositio. — Ex amore erga Patrem. = se löf kol fati = löfü fati. — Præpositiones semper ante substantivum ponuntur; motum indicantes accusativum postulant, alioquin nominativum. Ex. gr. Sum in horto = binob in gad; vado in hortum = golob in gadi (= golob ini gad.)
- um: Comparativus. — Pulcher = jönik; pulchrior = jönikum; amor = löf; amor major = löfum; magis amare = löfumön.

-ün: Superlativus. — Pulcher = jönik; pulcherrimus = jönikün.
Amor = löf; amor maximus = löfün; amare maxime = löfünön. (Adverb. -üno).

D. Aliæ regulæ.

1. Substantiva, quæ designant homines, animalia et plantas sexus feminei, sunt feminea; omnia alia sunt generis masculini.

2. Signa generis (ji; os) omittuntur apud adjectiva et alia verba similia, si nulla inde ambiguitas oritur. Ex. gr. Regina bona = jiregal jigudik = jiregal gudik.

3. Etiam numeri cardinales et infinitivus verbi interdum flectuntur. Ex. gr. Est tempus opus faciendi = binom tim dunöna vobi.

4. Particula li indicat quæstionem. Ex. gr. Amat te = löfom oli; tene amat? = löfom-li oli? = li löfom oli?

5. Pronomina personalia sunt: Ego = ob; tu = ol (oal honoris gradum denotat). Personam tertiam designant pronomina sequentia: om designat personam masculinam, of femineam; os designat neutrum, on aliquem indefinitum.

6. Ad denotandam personam verbi syllaba finalis infinitivi ön mutatur in pronomen personae. Ex. gr. Amare = löfön; amo = löfob; amas = löfol; mater amat = mot löfof; pater amat = fat löfom; factum est = ejenos; amamus = löfobs.

7. Ad designandum tempus non interruptum addas i primæ literæ vocali temporis præteriti et futuri. Ex. gr. Amavi semper = elöfob ai = eilöfob. (äi-; ei-; ai-; oi-; ui-; päi-; pei-; pai-; poi-; pui-; pöi-).

8. -el designat personam aliquid facientem. Ex. gr. Factum = dun; auctor facti = dunel; res facta = dunot; actio faciendi = dunam. -an designat personam, quæ est aliquid. Ex. gr. Roma = Rom; romanus = roman. Bonitas = gud; bonus = gudik; vir bonus = gudan = gudikan. -al designat personam altioris ordinis. Ex. gr. Rex = regal. -äl designat aliquid spirituale. Ex. gr. Lux = lit; lux spirituale = litäl.

9. Loco buks obik (libri mei) licet etiam dicere: buks oba. (Genitivus).

10. Pronomen relativum ok usurpatur in personis et generibus omnibus denotandis. Accusativus hujus pronominis potest jungi verbo nulla syllaba mutata. Ex. gr. Amo me = löfob obi = löfob oki = löfobok; puellae amant se = jipuls löfofsok; puellae amant inter se = jipuls löfofs okis. Se amare = löfönok (= löfökön.)

11. Qui lingua volapükensi utuntur, suae gentis vel provinciae loquendi mos vitent, si volunt, ut alienigenae, quæ dicunt, intelligant. Verba non ad literam, sed secundum sensum vertantur, qui iis hic et nunc accomodandus est.

12. Nulla regula gramaticæ exceptionem patitur.

* * *

Hunc librum exarans, verbis a domino Schleyer emendatis usus sum. — Lautöl buki at, egebob vödis pegudumöl fa söl Schleyer.

III. Beg.

No sükob monalefruti me vobukil at, sod te stimi Goda e födami volapüka; kotenugob, üf, nestü töbs mödik oba, gegetob delidis gretik oba. Demüs spelob, das volapükans lemödik oremoms buki, ed okomedoms oti flenes oksik. Lautel binom katolan ; yed i no-katolans kanoms lilädön fruto buki, nes panofön. Deutik filosofan gretik, Leibnitz, esagom dö bukil dibälik ä fefik at, das binom-la buk subimikün, keli men elautom evelo. Ninäl bukila noelom, das lautel ebinom sevan lesikik ladäla menik. Glikans vönik ya ipenoms ove leyani temöpa sembal : »Seivolödok iti !« Studön in buk at binos med bizugik, seivönok iti. Sedob, soin stok saidom, glato blogi balid (flans 16) bukila ät alikane udabegöl blogi at de ob.

Buk posedom te posü getam suäma me potakomid. No lensumob penedamäkis, aso pelami.

Dö Züp Kristusa.

B u k b a l i d . Monedams frutik al lifi tikälrik.

Kapied 1.

Dö züp Kristusa e nestüm vanas alik vola.

1. Sölal pükom: »Kel sukom obe, no tägom in daëgs«¹ : Ats binoms vöds Kristusa, dubü kels pamonedobs, posdunön omikis lifi e südis, if vilobs, verato padalitälön, e palibön de lada bleinäl alik. Sikodo stud gledinikün obas binomöd, medidön lifi ela Yesus Kristus!

2. Tid Kristusa vükodom tidis valik saludalas; e men, kel labomöv tikäli verätik, tuvomöv manaeti pesävik² niso. Abu jenos, das mödikans, do eliloms suvo gospedi, senoms levipi te smaliki al oti, bi no laboms tikäli Kristusa³. Yed aikel vilom, kapälön lefulnik e güto vödis Kristusa: mutom steifön, das blimom lifi lölik oka segun ot.

3. Kisi frutos ole, diskusön subimiko dö Kilbalodal, if nelabol miugi, e demüs miplidol Kilbalobale? Vö! vöds subimik no mekons eki saludik e cödiki, sod lif tugik mekom oni Gode löfiki. Vipob umo, senön lebönidi, ka nolön ota seplänami. Üf nololöv nebuko bibi lölik e pükedis filosofanas alik: atos valik nenü Goda löf e ben frutosöv kisi?⁴ Van vanas, e valikos binos van⁵, plä löfön Godi, e dünön ome soelik. Atos binos sap geilikün: steifön monargäni süla me nestüm vola.

4. Klu van binos, sükön liegis odeulöl, e spelön in omis. I van binos, vöbön stimis, e datovönok al cali geilik. Van binos, sükön desides mida, e fliagön dinis, demü kels muton poso, papönön vemo.

---

¹ Utan, kel sökon obi, no ogolon in dag (,Ioannes': VIII, 12).

² manad peklänedöl (paokalüp: II, 17).

³ Leigod.: Utan, kel no labon lani Kristusa, no duton lü om (elanes di ,Roma': VIII, 9)!

⁴ Leigod.: If laboböv tälenüli profetama, ed if noloböv müsteris valik e nolavi valik, ed if laboböv lekredi valik, sodas kanoböv feapladön belis, e no laboböv löfi, so binoböv nos (pened balid elanes di ,Corinthus': XIII, 2)!

⁵ Ma ,Ecclesiastes'.

Van binos, vipön lifatimi lonedik, e kudön nemödo tefü lifatäg gudik. Van binos, tikön tefü lif nuik te, e no büokudön dinis füdik. Van binos, löfön dinis feholöl vifiküno, e no spidön usi, kö fred tenüpik aiblibom.

5. Memolöd suvo pükedavödi et!: »Log no pasatom me logön, e lil no pafulom me lilön«⁶. Sikodo töbolöd, dezugön oka ladi de löf logikosa, ed oli datovön al nelogikosis! Ibo mens suköl midäle stenoms konsieni, e peroms beni Goda.

Kapied 2. Smacedolöd oki !

1. Men alik desidom nato, nolön; ye nolüg nen godidred frutom kisi? — Gudikum binom vo feilan miugik, dünöl Gode, ka filosofan pleidik, kel, luleadölok iti, medidom goni stelas. Kel sevomok gudiko: at smacedomok, e no pafredom dubü lobs menas. If noloböv valikosis binöl in vol, e no binoböv in löf: atos yufosöv obe kisi loü God ocödöföf obi ma vobäds?⁷

2. Stöpolöd desidi tuik nolöna, bi patovoms niso gretiks disipäl e cit!⁸ Nolans vipoms, palogön, e panemön sapals. Dins mödik binoms, kelas sev frutom lane nemödikosis u nosi. E lestupik binom, kel jäfom dinis votik, ka dünölis oma salude. Vöds mödik no satoms lani; abu lif gudik klietom tikäli, e konsien paklinöl gevom konfidi gretik al Godi⁹.

3. Pluo nolol umosis, e gudikumo bos: plu jalopumo pocödöföf demüs, if no ulifol saludikum. Klu no vilolös, papliedön tefü lekanäv sembal u nolüg, sod bufumo dredolöd demü sev pegivöl ole! If jinos ole, das sevol mödikosis, e kapälol gudik ze: deno nololöd, das dins, kelis no sevol, binoms vemo mödikums! No binolöd pleitälük¹⁰, sod koefolöz bufum oliki nenolöfi! Kikod vilol, bizugokön eke, do tidels mödik patuvoms nolalikum, ka ol, ed eplakölums in lon? — Üf vilol, fruto nolön e lenadön bos: löfolöd, blibön nebesevik, e pacedön, aso nos!

4. Atos binos nolüg geilükün e lenadam frutükün: sevön veratiko, e nestümön iti ok. It cedönok, aso nosi, ed aitikön gudikosis e subimikosi dö votans: binos sap gretik e lefuläl geilük. If logolöv votani sinöl maniföfo, u dunön klimotis gretik: deno no dalolöv, cedönok gudikumi, bi no nolol, vio lonedo blibolöx in stad gudik. Valikans binobs döfik; ye neki cedolös döfikumi, ka iti ol!

---

⁶ ‚Ecclesiastes’: I, 8.

⁷ Leigod.: pened balid elanes di ‚Corinthus’: XIII, 2!

⁸ Leigod.: ‚Ecclesiastes’: I, 17!

⁹ Leigod.: *...mans, kels kipedomis müsteri lekreda in konsien klinik* (pened balid ele Timotheus: III, 9)!

¹⁰ *...no labolsöd tikodis pleidik* (elanes di ‚Roma’: XII, 16).

Kapied 3. Tefü tid verata.

1. Lābik binom, keli verat betidom, no me siāmags e vōds fegolöl, sod dub ok it, e kele jonom, vio verat binom oko. Ced obsik, e meug obas citoms obis suvo, e binoms blelogālik. Kisi frutom vestigam mödik tefü dins pasävöl e dagiks? ibo no pokusadobs in cödöf, no esevön otis. Binos stup legretik, das, luleadobsöl dinis frutöl ä zesüdikis, jäfobs viliko dinis nudālik e dāmölis. Labobsöl logis, no logobs.

2. E kikod töbobsöv tefü saeks dö gens e bids? — Kele Vöd tenüpik (Son Goda) pükom, at binom pelivöl de niludams mödik. Valikos binos se Vöd bal¹¹, e valikos noelos eli Balali; ed at binom el Rigal, kel pükom id obes. Nek nen at kapālom bosu, u cödātom verātiko. Kanom binön stanik ladālo, e blibön in püd ko God, ut, kele Vöd bal binom valikos, ut, kel gedukom valikosis in eli Balali, e logom valikosis in at soelik. O verat, God!¹² obi mekolös os-bali ke ol dub löf tenüpik! Favos obi suvo, lilädön e lilön mödikosis. In ol binos valikos, keli vilob e fliagob. Tidels valik seilomsöz, jafots valik muedomsöz lo ol! Ol soelik pükolöd obe!

3. Plu nedisipikum, e linedālo balikum binom men sembal: pluo kapālom nen töb dinis mödikum e subimikumis, bi getom delöpoa liti kapāluba. Tikāl klinik, balik ä stanik, no padisipom dub möd vobādas, bi dunom valikosi stimü God, e steifom, binön livik de taisük alik. Kis oli neleados e bölados umo, ka lada slopāl no pefunälöl ola? — Gudikan relik leodom balüdo in linedāl vobādis oka, kelis mekomök senedoi. Ed ats oti no zugoms al desidis slopāla klimik, sod it nomom desidis segunü cödāt lisāla veratik. Kim labom komipi fikulikum, ka ut steiföl bevikodönok iti? — Ed atos mutosöv binön jäfam obsik: bevikodönok itis, vädelso vedön stenüdikum linedālo, e fāstepön boso in gudikos.

4. Lefulāl alik in lif nuik binom pamigöl ko neleful sembal, ed alik sev obas no binom pelivöl de neklül sembal. Miugiko sevönok binos un veg zelädikum al Godi, ka vestigam dibālik nolüga. Pöblamöl no binom nolüg, u dina sev balik, kel, pakonsidöl in ok, binom gudik e pebudöl fa God; abu konsienāl gudik e lif tugik aibinoms pöbizugöl. Ye, bi mödikans steifoms umo, nolön, ka lifön gudik: demüs pöloms suvo, e blinoms fruti ti noniki, u nemödiki.

5. Od! if gebomsöv duti so gretik, al noesön klimis, e nüplanön tugis, äso geboms, al seplānodön saekis: also gretiks bad e skanübs no vedomsöv in pop, e nepud so gretik no binomöv in kleuds. Zelädö! kü

---

¹¹ Leigod.: *Si! vöd äbinon primao in God; val edavedon dub on, e nen on nos edavedon uta, kel edavedon* (,Ioannes': I, 2–3)!

¹² Leigod.: *Binob veg, e verat, e lif* (,Ioannes': XIV, 6)!

del cödöfa ukömom, tän no posäkos de obs, kelosi elilädobs, sod kelosi edunobs; no posäkos, vio jöniko epukatobs, sod vio reliko elifobs. Sagolöd obe! kiplad binoms nu valiks söls e masans at, kelis esevol gudiko, du nog älifoms, ed äsikomsok nolügo?! Votans ya labedoms calis omas, e no nolob, va memoms otis. Dü lifatim okas äjinoms, binön bos, e nu paseilos dö ots.

6. O! Volaglor fegolom ki-vifiko! Dasö lif otas äbaivögomös ko nolüg omas! Tän estudomsöv ed elilädomsöv gudiko. Dub nolüg vanik in vol, kio mödikans deuloms, kel kudoms nemödo tefü dünön Gode! E bi viloms vilikumo, binön gretik, ka miugans: demüs peromsok in tiks okas¹³. Vo gretik binom men, laböl löfi gretik. Vo gretik binom, kel düvomok smaliko, ed as nosi cedom aliki lüeni geilik stima. Visedan binom vo, kel aso miotini cedom talikosis valik, dat lefrutomös Kristusi¹⁴. E gudiko nolalik binom vo ut, kel dunom vili Goda, e lüvom vili oka.

Kapied 4.

Dö visedug in dunön.

1. No dalon, kredön alikes vöde u nin'givame, sod muton, süenön visedik e lonedo dini segunü God. Liedö! dö votan dins badik pakredoms e pasagoms nefikulumo, ka gudiks: also fibiks binobs. Abu mens lefulik no kredoms nefikulo konele alik, bi sevoms fibi menik, klieniki al badikosis, e pököli nefikulo in vöds.

2. Sap gretik binos, no binön tuspidik in dunön, e no ledulön düföfo in tikäds lönik. Sap gretik binos i, no kredön vödes alik menas, e no polön foviko dinis pelilöl u pekredölis al lilis votanas. Bekonsälolöd ko man sapik ä konsienik, e sükolöd bufumo, pabetidön fa gudikuman, ka sukön tikes ola! Lif gudik mekom meni sapik segun God, ed eplaköli tefü mödikos. Ek, pluo ubinom in ok miugikum ä nödikum Gode: pluo sapikum obinom e takedikum in valikos.

Kapied 5.

Dö lilädam biba.

1. Verat binom pösüköl in bib, no püköf. Bib lölik mutom, palilädön in tikäl ot, in kel pelautom. Mutobs, sükön in bib bufumo frutikosis, ka feini püka. Leiviliko mutobs, lilädön bukis devodik e balikis, äso bukis nolelik e dibälikis. Stüm lautela no skänomöd oli!

---

¹³ ...*evedons fopiks dub vätäls oksik* (elanes di ‚Roma‘: I, 21).

¹⁴ Leigod.: „Iecedob fümiko vali dämüköli leigodü süper seva Kristusa Yesus, Söl obik. Demü om elecedob vali bos dämüköl, mioti, if ob te dalob gaenön Kristusi” (elanes di ‚Philippi‘: III, 8).

Va ebinom men petidöfa smalik ud gretika: atos binosöd lindifik ole! Abu löf verata teik oli stigomöd al lilädön! No säkolös, kim atosis esagom-la, sod loigolös, kelos pasagos!

2. Mens deuloms; abu Sölala verat aiblibom tenüpoi¹⁵. God, nes konsidön pösodis, pükom obes segun bids difik. Nudäl obas dämom mödna obes lilädöl bibi, du vilobs, suemön e dakodön uso, kö mutobsöv beigolön balikäliko. If vilol, kupön fruti: lilädolöd miugik, balikälo e känüdik, e no vilolös evelo, labön voaki petidöfa! Säkolöd vilik, e lilolöd seilo vödis saludalas! I pükeds bäledanas no miplidomsöd ole! ibo pasagoms no nenü kod.

Kapied 6.

Tefü levips vädik.

1. Alif men fliagom vädiko bosu, foviko vedom muifälük in ok. Pleidikan e monälan takedoms nevelo. Pöfikän e tikälno miugan tägomis in ful püda. Men, no nog edeilöl oke lefulno, patentadom foviko, e pabevikodom in dins smalik e pülikis. Men fibik tikälo, e bido nog midälük, e klienöl al dinis sienlik, kanom te fikulo, livönok lölo de desids talik. E demüs labom mödna lügi, if livomok; id ozonom nefikulo, if ek utadunom ome.

2. Ab, üf urivom, kelosi desidom: foviko pavexadom fa debäl konsiena, bi esukom oka liedode, yuföl nosis püde, keli esükom. Sikodo tuvon ladäla püdi veratik, if tadunon liedodes; no, if dünon otes. Klu püd no binom in lad mena midälük, no in men divodöl dines senedik; sod püd patuvom in zilikan tikälük.

Kapied 7.

Fugolöd speli vanik e pleitälü !

1. Stupik binom, kel pladom speli okik in menis u jafotis. No jemolöd, se löf ali Yesus Kristus dünön votanes, e jinön pöfik in vol at! Ole it no konfidolös, sod in Godi siadolöd oka speli! Dunolöd, soin kanol! e God oyufom vile gudik ola. Nolüge olik, u luvisedöfe lifana sembal no konfidolös, sod bufumo bene Goda, kel yufom miugikanes, e miugom konfidölanis oke!

2. No luglorolöd, ni demü liegs, if en labol, ni tefü flens, if binoms valüdük: sod glorolösok dem God, kel givom valikosis, e levipom, givönok iti bu valikos! No pleidolöd demü koapa gret u jön, kel dub maläd smalik parübom e panefömotom! Kodü skil u täled ola

---

¹⁵ Psamabuk: CXVI, 2. I leigod.: *vöd Söla blibon laidüpio* (pened balid de ‚Petrus‘: I, 25)!

no plidolöd oke, dat no miplidolös Gode, kele gudikos valik lönos, kelosi labol nato!

3. Oli no cedolöd gudikumi, ka votanis, dat ba no padüvolös aso badlikum fa God, nolöl, kelos in men binos. No binolöd pleitälük dem vobäds gudik, ibo cödäts Goda binoms votik, ka uts menas! Miplidos ome suvo, kel plidos menes. If ba labol bosü gudik in ol: kredolöd gudikumosi dö votans, dat konsefolös miugi! No dämos, if nalsiadol oki valikanes; abu dämos levem, if bizugolok i bale te. Aipüd binom miugane; yed in lad pleitälana patuvoms jalud e zuen mödnik.

Kapied 8.

Vitolöd kondiflöfi tu gretiki !

1. No manifamolös oka ladi mene alik¹⁶, sod ko men sapik ä dredöl Godi süenolöd oka jäfi! Melakolöd seledo ko yunans e mens nebesevik! Lieganes no flätolöd, ed in zilaki sölalas no gololös viliko! Sükolöd sozi menas miugik e balikälukas, menas relöl e südälukas, e bepükolöd, kelos veilos dabumälame! No binolös konfidlöfik vofe sembal, sod Gode komedolöz valemö vofis gudik valikis! Vipolöd, binön konfidlöfik Gode te ä lanales omik, e vitolöd pasevügi menas!

2. Löf binom pölaböl valikanes; abu konfidlöf no pötom. Jenos sotimo, das pösodan nebesevik litom dubü voak; e deno pösod at vedom täik dub oka komöp. Niludobs sotimo, plidön votanes dubü fetanam obas ke oms; e beginobs bufumo, miplidön otes dem süds vädik, pesenidöls in obs.

Kapied 9.

Tefü lobed e lenödöf.

1. Binos vemo gudik: stadön in lobed, lifön nödü cif, ed eklemön giti valik. Binos mödo sefikum, stadön in nödüf, ka binön cifan. Mödikans binoms lobedik plu kodü zesüdöf, ka se löf; ats laboms plönis, e muroms levilo. No ogetoms libi ladäla, ifno demü God udisojedomsoke se lad lölik. Gonolöd isi ud usi! nö utuval takedi, ifno in lenödug miugik nödü cifam löpana. Niludam, das cen steböpa blinom-la takedi, e cen at ecitoms ya mödikanis.

2. Binos veratik, das alikan dunom viliko segun tikäds oka, e lüslöpälom etes umo, kel baivögoms ke om. Ab, if God binom bevü obs: zesüdos, lüvön i sotimo cedis obas dem benod püda. Kim binom also sapik, das kanom-la, nolön lefulno valikosis? Klu no vilolöd, konfidön tuiko tikäde ola, sod vilolös i, lilön viliko cedi votanas! If

---

¹⁶ ‚Sirach‘: VIII, 22.

tikäd ola binom gudik, ed ulülov oti dem God, al sukön tikäde votik: ofästepol umo dub atos.

3. Ibo elilob mödna, das binos sefikum: getön konsäli, ka givön oti. Kanos i zidön, das tikäd alikana binom gudik; abu no vilön läsevöni votanes, if lisäl u kod flagom osi: atos binos mal pleitälä e düfäla.

Kapied 10.

Vitolöd püköni bundemik !

1. Vitolöd, soin kanol, lutoni menas! ibo bepükam zidas volik, ifi jenos-la känädo, dämom mödo. Ibo pastenobs foviko dub pleid, e vedobs slafan oma. Dasö äseilobös suvumo, e no äbinobös bevü mens! Ye, kikod pükobs also viliko, e lupükobs balan ko votan, do gekömobes seledo al nevödami, nes eviodön konsienäli? Pükobs viliko dem atos, bi sükobs, patrodön, balan fa votan, me pükots rezipik, e bi vipobs, susilüodön ladi pefenöl dub tiks valnik. E plidos levem obes: pükön e tikön dinis, kelis löfobs mödik u vipobs, u kelis niludobs taikis obes.

2. Abu, liedö! suvo jenos vanlik ä nefruto. Ibo trod senedik at kodom peri no smaliki troda linedalik e godika. Demüs galonöz e plekonöz, dat tim no fegolomös nefruto! If padälos pükön, e pötos: pükolöd dinis dabumälöl! Kustöf badlik e lulead fästepa obas läpoloms mödo tefü no-jepön mudi. Ye bepükam devodik dinas tikälunik födom no nemödo fästepi tikälunik; pato, if mens lesümik tefü ladäl e tikäl lasamomsok in God.

Kapied 11.

Steifolöd püdi e fästepöni.

1. Kanobsöv, labön püdi gretik, if no vilobsöv, jäfön pükotis e dunotis votanas, e dinis, kel no tefoms obis. Liko kanom, blibön lonedo in püd ut, kel kösekomok kudadines votanas, kel sükom pötis senedik, e konleadomok in linedäl nemödo u seledo. Beatiks binoms balikälans, bi olaboms püdi gretik.

2. Saludals semik kikod ebinoms also lefulalik e leplibiks in medidön? Bi esteifoms, itis funälön lefulno tefü taliks desids alik, e demüs ekanoms, züpön se ladäladib Gode, e kälökön neleadiko. Obs pamofobs tumödo dub liedods lönik, e kudobs tuiko tefü dins golenik. I seledo bevikodobs lefulno klimi bal, e seledo stigobsok al fästepi vädelsik. Se kod at blibobs kaldalik e laviks.

3. If binobsöv lefuliko edeilöl obes it, e leno pekofudiks in linedäl: tän kanobsöv, gütön i dinis godik, e plakön bosu de svid

lenlogedäla sülük. Nelead gretikün e soelik binom, das no binobs livik de liedods e desids, e das i no blüfobs, betridön vegi lefulik saludalas. Üf tadun i te pülik zitom obes: vedobs tu vifo smakurajöfik, e sükobs trodis menik.

4. If steifobsöv, aso mans kurajöfik stanöfön in komip: zelädo logobsöv, donikömön su obis Sölala yufi de sül. Om, kel givom obes pöti komipöna, dat vikodobsös: binom löbik, yufön komipeles spelöl tefü ben oma. If siadobs fästepöni relo in plägamis senedik sembalis te, täno reläd obas ofinom suno. Sikodo len vuli pladobsöd lecüdi, dat, peklinöls de liedods, getobsös ladäli takedik!

5. If sävulobsöv väyelse klimi bal, tän vedobsöv suno mens lefulik. Ye nu senidobs tadilo, das ebinobs gudikum e klinikums beginü levotälam, ka posü yels mödik, efgolöls sis dunam lesiägodas. Zil e fästep obas mutomsöv, glofön vädelso; yed aso din gretik pachedos nu, if ek kanomöv, konsefön dili zila balid. If gebobsöv begino mekädi smalik: täno kanobsöv latumo, dunön nefikulik ä fredö valikosis.

6. Binos plönik, deseitön kustöfi; abu binos nogo plönikum, tadunön vile lönik. Yed, if no bevikodol dinis smalik e nefikulikis: kiüp obemasanol fikulikumosis? Begino tadunolöd slopäle olik, e deseitolöd kustöfi badik, dat no mekomös piano fikuli gretikum ole! Od! if loigolöv, püdi vio gretik ole, e fredü vio gretiki mekolöv votanes dubü tåg gudik: kredob, das binolöv kudlikum tefü fästep tikälnik.

Kapied 12. Dö frut täöfa.

1. Binos gudik obes: labön sotimo plönis anik e täöfis, bi gevokoms meni al notlöfi, dat lesevomös, das stebom in xilöp, e dat no pladomös oka speli in dini sembal vola. Binos gudik, das liedobs sotimo tapükis, e das cödäton badik e negöno tefü obs, do duns e desäns obas binoms gudik. Atos mödna dukos al miugi, e jelos ta glori vanik. Ibo, üf pasmacedobs senedo fa mens, e gudikos in obs no pakredos: tän sükobs zilikumo noelali linedik, os binos, Godi.

2. Demüs men mutomöv, fimönok somo in God, das no neodomös, sükön trodis menik mödikis. Sosus men vila gudik sufom liedis u tentadis, u pavexadom dub tiks badik: täno seivom, God vio zesüdik binom ome; senidom, das kanom gudikosi nonik nenü God. Tän i paglumom, seifom e plekom dem pöflöfs, kelis sufom. Täno naudos omi, lifön lonedumo, e vipom, deilön, dat kanomös padilimön,

e binön ko Kristus¹⁷. Tän i lesevom gudiko, das sef lefulik e püd fulik no kanoms, sibirin in vol at.

Kapied 13. Tefü tentads pölepedöl.

1. Ünä lifobs in vol, no kanobs, binön nenü vexads e tentads. Demüs binos pepenöl in buk ela Yob: „Lif mena su Tal binom kligadün¹⁸.“ Klu alikan mutomöv, binön kautik tefü tentads okik, e galön pleköl, dat pöti citöna no tuvomös diaban, kel slipülom nevelo, sod aizigolom, süköl, keli feslugomös¹⁹. Nek binom also lefulik ä saludik, das no labomöx sotimo tentadis, e no kanobs, palivön lefulo de ots.

2. Ye tentads binoms mödna vemo frutöl mene, do binoms böladik e plöniks; ibo dub ats men pamiugom, paklinom e patidom. Saludals valik egoloms daü vexadis vetik e tentadis mödik, ed en elaboms fruti. Ed uts, kel no ekanoms, ledulön tentadis: enefiedoms ä pedeimoms. No binom rodef also saludik, e top also pesävik, kö tentads u täöfs no binomsöx.

3. Ünä men lifom, no binom sefik lefulno ta tentadis, bi polobs in oks kodi tentadas, sisä binobs pemotöl in desid. Üf bal tentad u vexad yilom: votik nakömom, ed oilabobs bosu pösuföl, bi eperobs guedis leläba rigik. Mödikans sükoms, fugön tentadis, e faloms dibikum in otis. Me fug soelik no kanobs, vikodön, sod me sufäd e miug veratik vedobs stenüdikum, ka neflens valik.

4. Aikel seivegom senedo te, e no se slütom vuli: at olabom fruti nemödik. Tentads ogekömoms sägo vifumo al oti, ed ostadom badikum. Piano, e me sufädug ko lonedäl, üf God uyufom, ovikodol gudikum, ka dub mekäd e tepäl. In tentads sükolöd mödna konsäli! e no tölatolös stoinälo meni petentadöl, sod trodolöd omi, äso vipolöv, das jenosös ole!

5. Nelaidöf ladäla e konfid smalik al Godi binoms rig tentadas badik valikas. Äso naf nen guböm pasemofom dubü vatalubels: also patentadom difiko men luleadik, lüvöl desini oka. Fil blufom feri, e tentad meni cödik. Mödna no sevobs nämis obas; abu tentad jonom, kelos binobs. Ye muton, galön, pato in begin tentada; ibo neflen täno pabevikodom nefikulikum, if no dälobs ome nütridöni da yani ladäla, sod kosgolobs ote bifü svoedi, sosus ulänokom: Demüs ek esagom:

Begino tadunolöd! medin tu lato pomökom: if, dubü tima loned, bad gretikum ya uvedom.

---

¹⁷ Leigod.: *desirob ad mogolön ad binön ko Kristus* (elanes di ‚Philippi‘: I, 23)!

¹⁸ ‚Iob‘: VII, 1.

¹⁹ ...*diab, zitevom as leon leroröl, sukölo utanis, kelis kanom slugön* (pened balid de ‚Petrus‘: V, 8).

Ibo begino tik balik plösenomok ladäle; poso fānot stenüdik; täno fredodam, mof sinik, e jöto sisagam. E somo neflen badavilik nütridom piano löliko, bi no tadunon in begin ote. E plu lonedumo ek ubinom nedutlik, al tadunön: plu fibikum in ok ovedom vädelso, e stenüdikum oivedom neflen ta omi.

6. Ans plönoms tentadis vetikum in begin levotälama, votans in fin. Ye teldikan pavexadam ti dü lif lölik oka. Ans patentadoms te nevemo, ma lenleodam godikas cöda e sapa, kel, vätöl stadi e melidodis menas, biseleodom valikosis al saludi pesevälanas.

7. Se kod at mutobs, no tempön, kü patentadobs, sod lebegön zilikum nogo Godi, dat yufomös obes in dränüb alik, bi, segun püked ela Paul, ogivom zelädo fömi somik tentade, das kanobs, ledulön²⁰. Sikod in aliks tentad e vexad miugobsöd lanis obas disü nami Goda, kel osavom ed ogeilom miuganis tikälo.

8. In tentads e vaxads pablufos, vio mödiko men efästepom; dub ats vöbom melidodis gretikum, e tug vedom manifikum. No binos din gretik, das men binom devodöl ä zilik, if no senom täöfis; yed, if blibom sufädik timü vexad, gevom speli fästepa gretik. Ans paplesefoms ta tentadis gretik; ab in lägleipams delik leitiks pabevikodoms mödna, dat pamiugöls konfidomsös nevelo okes it tefü dins veütik, bi vedoms fibik in dins also.

Kapied 14. Vitolöd krüti leitälik !

1. Flekolöd logälis al iti ok, e vitolöd, becödätön dunotis votanas! Men, becödätöl votanis, töbom vanliko, pöлом suvo, e sinom nefikulo. Yed, if becödätöm, e duvestigomok iti: vobom aifrufo. Äso din mufom obas ladäli, also cödätobs mödna tefü din at; ibo dem taisük perobs nefikulo cödäti verätik. If God aibinomöv disein klinik levipöna obas: no pamuifobsöv also nefikulo, üf tadunon slopäle obas.

2. Ye, binom mödna kod linedälik pesävöl, ud i dinäd senedik, kel leigo mufom obis. Mödikans, nes nolön osi, sükomsok it pesäviko me duns okas. Jinoms i, binön kotenugiks lefulo, ünä bos jenos segun vil e tikäd omas; ye, sosus din sembal zitom votik, ka vipoms: pamuifoms foviko, e vedoms favik. Sukü dif niludamas e meugas, dikods vedoms lesuvo bevü flens e sifans, bevü klerans e relädikans.

3. Kustöf bäledik padeseitom fikulo, e nek levotälomok vilik al tikädi votik. If oka lisäle u skile lekonfidol umo, ka tuge, nödüli oli Yesuse Kristus: ovedol seledo e latiko men padalitöl, bi God vilom,

---

²⁰ God no odälom, das pasufodols löpü fägs olsik, ab ogevom oles leigüpü sufod i säditretavegi, sodas ofägols ad sufidön ta on (pened balid elanes di ‚Corinthus‘: X, 13).

das disojedobsokös ome lefuliko, e das me löf filik xänobsös ovü lesevöni valik lisäla.

Kapied 15.

Dö vobäds pedunöl se löf.

1. Demü nos in vol, e nevelo löfü meni, binos pedälik, mekön bosu badik; ye, dem pöfikana frut, vobäd gudik binom sotimo pönedunöl libiko, u pöfetököl plo gudikum. Atoso vobäd gudik no panosom, sod patovom in gudikumi. Nenü löf vobäd senedik frutom nosi; abu, kelosi mekon löfo, soif binosöv smalik u nestümik: valikos vedos frutöl. Ibo God konsidom umo desäni e löfi dunölana, ka greti vobäda.

2. Mekom mödikosi, kel löfom mödo; mekom mödikosi, kel dunom gudiko vobädi; mekom gudiko, kel dünom umo komote, ka vile lönik. Bos jinos mödna, binön löf, e binos bufumo midäl, bi slopäl natik, vil lönik, spel pamesedöna, slopäl al koveni viloms seledo, mobinön.

3. Kel labom löfi veratik e lefuliki, sükomok it tefü din nonik, sod levipom, das valikos padunosös te stimü God. Glötom i neki, bi no sükom fredu patik oke; i no vilom, fredokön in ok it, sod vipom, pabeatön um in God, ka in lab guedas alik. No lücodätom gudikosi sembal mene, sod tefamom valikosis al Godi, fa kel alikos dekömos rigik, ed in kela (Goda) juit, as in zeilün okas, saludals valik aitakedoms. O! kel men labomöv spagi löga veratik: senomöv zelädo, das talikos valik binos fulik vana.

Kapied 16.

Sufobsöz döfis votanas !

1. Kelosi men no kanom, gudumön in ok, ud in votans: atosi mutom, liedön sufädo, jüs God ulenleodom votiko. Tikolöd, das somo binos ba gudikum pabluföne olik e sufäde, nenü kels melidods obas no völadoms mödo. Ye plekolöz tefü neleadübs somik, das God yufomös benik ole, dat kanolös, sufön gudälik otis!

2. If ek, pemonedöl balna u telna, no läsevom: no vilolöd, feitön ke ot, sod loveleadolös valikosi Gode, dat vil Goda, kel nolom gudiko, flekön badikosis al gudikosi, jenomös, e stim oma pafödomös in dünels valik oma! Steifolöd, binön sufädik in sufön votanas döfis e fiböfis alika bida, bi ol i labol mödikosi pösuföl fa votikans! If no kanol, oli mekön somiki, aso keli vilol: okanol liko, votafomön votani segunü plid ola? — Votanis logobs viliko lefulikis, e deno no gudumobs döfis lönik.

3. Vilobs, das votikans pagijonoms jalopo, ed obs it no vilobs, pagijonön. Lib gretik, pagivöl votanes, miplidom obes; e deno no vilobs, das panesiamosös obes, kelosi fliagobs. Vilobs, das votikans panüstöbomsös dubü statudods; ed obs it sufobs leno, das paneleadobs semliko. Klülükos atoso, das düvobs seledo kemeni, äs obis it. If valikans binomsöv lefulik: kisi täno plo God sufobsöv fa votans? —

4. Ye nu God ebüdom somo, das lenadobsös, balan polön bölädi votana²¹, bi nek binom nen döf, nek nenü bölad, nek saidik oke, nek saido sapik oke. Demüs mutobs, sufön balvoto, trodön balvoto, e leigo yufön, betidön e monedön balvoto. Pötü täöf vedos gudikumo manifik, vio tugik ek ebinom. Ibo pöts meni no mekoms döfiki, sod jonoms, kimik binom.

Kapied 17. Tefü lif kleudik.

1. Lenadolök, iti bevikodönok tefü mödikos, if vilol, labön püdi e baladi ko votikans. No binos smalöf: lödön in kleuds ud in kluböps, stebön niso, nes plonön, e ledulön fiedik jü deili. Beatik, kel üs ulifom gudik, ed ufinom läbiko! If vilol, äso lepötos, tägön e fästepön: cedolödok aso pexilani ä voöpäbi su Tal! Vedolök stupan demü Kristus, if vilol, dukön lifi tikälrik!

2. Kleot klerik e tonsur yufoms nemödo; sod votam südas, e funälam lefulik liedodas mekoms kleudani veratik. Aikel sükom votikosi, ka Godi soelik, e saludi lana oka: otuvom te dränübis e liedis. I no kanom, lonedo blibön in püd, aikel no steifom, binön pülikün, e nödik valikanes.

3. Ekömol, al dünön, — e no, al regön. Nololöd, das binol pabevoköl, al liedön e vobön, — no, al nedutön u lupükön! Sikodo mens iso pablufoms, äso golüdain in fönöp. Iso nek kanom, ledulön, ifno vilom, miugönok se lad lölik löfü Godi.

Kapied 18. Dö sams Fatas saludik.

1. Loegolöd samis lifik Fatas saludik, se kels lefuläl veratik e reläd enidoms! ed osevol, vio nemödik binos, e ti nos, kelosi dunobs. Agö! lif obas binom kios, if pafeleigom etas life? Saludikans ä flens Kristusa edünoms Sölale in faöf e soöf, in kaldöf [kaldäl²²] e nüd,

---

²¹ *Pololsöd fledis odsik* (Galatijänanes: VI, 2).

²² Ma diläd tiädü „Bükapöks”.

vobölso e fenokölso, galöno e cunöno, dub pleks e medidams saludik, in bösulams e nestims mödik.

2. O! liedis ki-mödik ä vetikis esufoms postals, matürals, pliedals, virgans e lemānikans alik, evilöls, sukön futavegedes Kristusa! Ibo ehetoms lanālis okas in vol at, dat olabomsös otis in lif tenüpik. O! lifi kio jalopik ä klemöli Fats saludik edukoms in nekulivöp! Esufoms tentadis ki lonedöfik ä vetikis! Kio mödna pavexadoms fa neflen! Edāblinoms Gode plekis kio-mödnalik ä zilikis! Kio jalopo ecunoms! Elaboms ki-gretikis zili e kurajöfi, al fāstepön tikälno! Ekligoms kio jamepik, al bemütön liedodis! Kimiki desāni peklinöl e känüdiki elaboms tefü God! Delo ävoboms, e neitso eĵafoms plekis lonedik; ab i voböls enedunoms leno pleki tikālik.

3. Ägeboms fruto timi lölik; düp alik dünöna Gode äjinom otes binön blefik, e sukü svid gretik medidöna äfögedoms sägo kälami zesüdik koapa. Äklemoms alikis liegis, dinidis, stimis, flenis e palefanis; no eviloms, labön bosì vola; ti no esumoms zesüdikosis life. Sägo tefü zesüdikos epidoms dünöni koape. Sikod ebinoms pöfik tefü dins talik, abu liegiks beno e tugso. Ädaleboms senediko; ye linedālo peklietoms dubü ben e trod godik.

4. Äbinoms voöpik volefe, abu flens nilikün ä lebeseviks Gode. Okes it äjinoms, binön nos, ed ebinoms nestümik in vol; ye logsü God äbinoms kostik e pelöföls. Estadoms in miug veratik, älifoms in lobed balikālik, etāgoms in löf e sufād; demüs vädelso efāstepoms tikālo, ed egetoms beni gretik lä God. Binoms pemeköl, aso sam kleranes valik, e mutoms, umo stigön obis al fāstepön gudik, ka num lavikanas stigom al luleadi.

5. O! kleranas valikas zil eibinom ki-gretik timü funam rodefa saludik okas! — Devod kio gretik in plek! lezil kimik tefü tug! pud ki-jalopik! Kio gretiks drestim e lobed efloroms tefü valikos nödü cifam masana! Vegeds epalemānöl jonoms nogo, komipöl also brafiko, efutapedoms voli. Ek nu pacedom gretik, if no ebinom tadunel, if kanom, polön sufādo bligis, kelis elensumom.

6. Agö lavöfe e luleade tefü cal obas! Deyilobs also vifo de zil rigik, e binobs sägo lifafenik sukü lavöf e nedut. Daso fāstep in tugs no slipüломös lölik in ol, kel elogol suvo samis mödik devodanas!

Kapied 19.

Plägams klerana gudik.

1. Lif klerana gudik binomöz padeköl me tugs valik, dat kleran binomös linedālo somik, aso kel jinom senedo menes! E vö! Binomök linedālo gudikum, ka jinom senedo, bi God dulogom obis, kele debobs grestimüni, aikö binons, e löü kel mutobs, tägön klinik,

äso lanals süla. Mutobs, denuamön vädelso desini obas, e stigönok ali zil, äsif adelo beginobsöv balidna levotäloköni. Mutobs sagön: Stenüdolös obi, o Sölal God! in desinäl gudik ed in dün saludik ola! gevolöd, das adelo beginobös lefulo, bi völados nosi, kelosis edunob jünu.

2. Äso desin obas, also fästep obas in gudikos; ed aikel vilom, fästepön gudiko, gebomök duti gretik. If ut, meköl desini stenüdik, pökom suvo: kios tefü et, kel mekom seledo desini u lu stenüdiki?! Ye lüvan desina pakodom difiko, e nedun smalik plägamas ti no jenom nenü däm sembal. Desin cödikanas binom pastaböl um in ben Goda, ka in sap lönik, ed in beginots alik aikonfidoms Gode. Ibo men desinom, abu God leodom; e veg mena no binom in mekad oma²³.

3. If plägams kustöfik nejenoms sotimo demü Godilöf u frutü blod: nefikulo kanoms, pagüvön poso. Ab, if panedunoms leitäliko kodü neyof u lulead: nedunam binom saido pönik, ed osonon dämi. Sägo, if ugebobs duti valik, nog opökobs bosu in mödikos. Yed aimutobs, desinön bosu fümik, e pato ta dinis neleadöl obis mödüno. Ä lined obas, ä sened leigo padusükomsök e paleodomsök, bi bofiks yufoms fästepöne.

4. If no kanol, konleadokön laiko, dunolöd osi sotimo, e vädelso luüno telna, os binos, gödelo e vendelo! Desinolöd gödelo, e xämolöd vendelo tägi oka! Betikolöd, vio ekondidol adelo tefü vöds, vobäds e tiks! ibo nis enofol ba suvo Godi e kemeni. Zönlödok aso man ta luvisedi diabana! Bemütolöz gomapi, ed olejainilol nefikulumo slopi midälük aliki! Nevelo binolös nosidunik lefulno, sod lilädolöd, penolöd, plekolöd, medidolös, u dunolös bosu frutik komote! Ye plägams koapik mutoms, jenön ma sevälam, ed i no valikans mekomsöz otis in mod leigik!

5. Plägams plätugedik no daloms, pajonön maniföfo, bi plägams privadik padunoms sefikum in klänöf. Ye kautolöd, das no binolös nedutlik tefü plägams tuggedik, e zilikum patikes! sod, nag edunol lefulno ä fiedik bligis e pebüdöloysis valik: tän, üf tim nogo palemänom, kösekolödok ole it, äso devod ola vipom! No valikans kanoms, labön öti plägami, sod at pötom balane, et umo votane. Löfon i, labön plägamis difik ma pötöf tima, bi semiks plidoms um in zäladels, votiks um in vobadels. Neodobs atis timü tentad, votikis timü püd e taked. Plidos, tikön votikosis, if lübogs, votikosis üf fredobs in Sölal.

6. Pötü glezäls denuamobsöz plägamis gudik, e lenvokobsöz zilikum plobegis saludalas! Desü zäl al zäli mutobs, bitopälön okes, das oditobs-la nu se vol at, ed olovegolobs-la ali zäl el tenüpiki. Dem atos mutobs, prepadönok kudöfo in tims saludik, tägön devodumo, ä

---

²³ ‚Jeremias’: X, 23.

fölon kuratumo statudis valik, äsif getobsöv sunüno fa God mesedi vobas obsik.

7. Ab if God fözogom mesedi, kredobsöz, das binobs paprepadöl nog tu nemödo, ä nedigiks glora so gretik, kel in tüp pebiselonöl obinom manifik in obs, e steifobsöz, prepadönok gudikum al ditami!: »Beatik (binom) dünel,« gospedal Lukad sagom, »keli Sölal, üf ukömom, utuvom galöli. Vo, sagob oles, oti omekom löpani tefü gueds valik oka²⁴.«

Kapied 20. Tefü löf ali soal e seil.

1. Sükolöd timi pötik jäfönok it, e memolöd suvo benodis Goda! Lüvolöd dinis nudalik! Lilädolös stöfäli somik, kel gevom umo lebönidi, ka jäfami! If ustönol pükotis nezesüdik e zigolöni nosidunik, ed i lilöni nulöfis e lupükotis: otuvol timi saidik e pötiki jäföna medidamis gudik. Saludals gretikün ävitoms melaki menas, üf äkanoms, ed ebizugoms, dünön kläniko Gode.

2. Ek esagom: »Alif ebinob bevü mens: aso men pülikum egekömob.«²⁵ Atosi plakobs mödna, sosus lupükobs lonedo. Binos nefikulikum, seilön löliko, ka no pökön vödsö. Binos nefikulikum, binön pesävik domo, ka jepönok saido plö dom. Sikod, aikel steifom, lükömön al lifi linedik e tikäliki: at mutom, ko Yesus fagokön de lemödef. Nek maniföfo pubom sefik, ifno löfom pesävugi. Nek pükom sefik, ifno seilom viliko. Nek cifom gudik, ifno viliko binom nödik. Nek obüdom sefik, ifno ulenadom lobedöni viliko.

3. Nek fredom sefik, ifno labom it ok noelüdi konsienäla gudik. Ye sef saludalas ebinom fulik dredöna Godi. Do enidoms dubü tugs gretik e ben, deno in ok ebinoms no lu kudlik e miugiks. Ye sef badikanas säfonom pleitäle e rogame, e fino cütom omis it. Nevelo siagolöd oke sefi in lifüp at! aivioveno jinol-la, binön kleudan gudik u soalan devodöl.

4. Aikels fa mens pacedoms, aso gudiküns, ebinoms mödna perisköföls levemo dem itekonfid tuik. Demüs binos frutikum mödikanes, das no binoms livik lefulno de tentads, sod das paneflenoms suvo, dat no binoms tu sefik, dat no pafuloms ba dubü pleitäl, ed i no lüslopäloms tu vilik al trodis senedik. O! konsienäli kio gudiki konsefomöv un men, kel sükomöv nevelo fredü golenik, e jäfomöv nevelo voli! Ki-gretiks püdi e takedi labomöv ut, kel,

---

²⁴ *Beatiks hidünans binoms, kelis söl tuvom galölis. <...> Beatik hidünan binom, keli söl tuvom so dunöli. Verato sagob oles, das ocälom omi asä guvani dalabotas valik oka* (Lucas': XII, 37, 42–43).

²⁵ Hiel ‚Seneca‘, pened velid se lölet: ‚Epistulae Morales ad Lucilium‘ (= ‚Peneds sūdöfik ele Lucilius‘).

eklemövöl kudi vanik aliki, tikomöv te dinis saludik, e pladomöv oka speli lölik in Godi! —

5. Nek digom trodi sülik, ifno eplägomok dutlik in lebönid saludik. If vilol, vedön lebönidik jü ladi: nütridolöd in smacemi, e fagolös lutouni vola, äso binos pepenöl!: »Vedolsöd lebönidik in smacems okas!«²⁶ In ziöp otuval, kelosi mödna netuval senedo. Ziöp binom lesunik, if niso stebon laiko; abu vedom taik e nestümik steböle seledo in ot. If gudiko ulödol ed ujepol oti beginü levotälam: tän obinom ole poso flen löfik ä trod svidikün.

6. In stil e taked lan devodik fästepom, e lenadom klänis biba. Uso tuvom leflumis drenas, me kels vatükomokös e klinomösok väneitso, dat vedomös pluo lebesevikum Jafale oka, pluo fagikum binom de lutoun alik vola! Demüs God sa lanals onilom ute, kel ufagomok de besevans e flens. Binos gudikum, binön pesävik e jäfönok, ka luleadölok dunön sägo milagis. Lobik binos mene tikälnik: segolön seledo, fugön palogöni, e no vilön logöni menis.

7. Kikod vilol logön, kelosi labön, no binos pedälik? Vol e desids oka fegoloms²⁷. Desids midäla stigoms, al zigolön; ab, if düp ufegolom: kiosi geblinol, ifno vexadis konsiena e disipami ladäla? — Segolön fredik pälos suvo lomädi lügik, e neit fredo pedugalöl kodom gödeli lügik. Midälik fred alik kömom somo flätöl; abu fino beitom e funom. Kisi logön kanol votöpo, kelosi no logol is? Ekö! sili, tali e löminis valik! Ibo se ats dins valik binoms pemeköl.

8. Kisi kanol, logön semöpo, kel kanos dulön lonedo disü sol? Kredol ba, pasatön! ye no orivol atosi. If valikosis logolöv komöpikis: kiosi binosöv, ifno jin vanik? Datovolöd oka logälis ali God in geil, e dabegolös pardami sinas e luleadas! Loveleadolöd vanikosis vanikanes! ab ol loigolöd, kelosis God ebüdom ole! Jötölöd yani pou ol, ed al oli vokolöd Yesusi, eli löfik oka! Blibolöd ke om in ziöp ola, bi votöpo no püdi otuval also gretiki! Eblibolöv nefikulumo in püd gudik, ifno esegolöl elilolöv bosü lupükotas. Sosus fredol, lilön sotimo nulöfis: mutol, sufön demüs muifi ladäla.

Kapied 21. Lebönid lada.

1. If vilol, fästepön in gudikos: konsefolödok in godifred, e no vilolöd, binön libik tuiko, sod kipolös in pud sienis valik ola, e no loveleadolös oki frede nepötik! ukösekolödok lebönide lada, ed otuval devodi! Lebönid givom gudikosis mödik, kelosis nepud laidunom, deülön foviko. Binos makäbik, das men kanom, evelo fredön lefulo dü

---

²⁶ Psamabuk: IV, 5.

²⁷ *E voläd, ko utos, kelos binon desirabik in on, pasetikon* (pened balid de ‚Ioannes’: II, 17).

lifatim at, kü betikom e beladom oka xilami, e risköfis also mödikis lana.

2. Demü leitäl lada e nesenidam tefü döfs obas, no senobs liedis lana obsik: sod nekodo smilobs suvo, kü gidiko mutobsöv, drenön. Lib veratik e fred legik no patuvoms, plä in godidred ed in konsienäl gudik. Läbik binom men, kel kanom, mojedön dini disipöl aliki, e konleadönok in lebönid saludik! Läbik, kel klemom valikosi kanöl, stenön u vetön konsieni! Komipolöd manik! Kustöf pabevikodom dubü kustöf. If nolol, moblibön de mens, tän i mens mobliboms de ol, e leadoms oli, dunön olikosi.

3. Loveleadölöd votanes dinis omas, e no migolösok in jäfis sölas gretik! Flokolöd balüdo logälis in oki, ed oli pato monedolös iti bu pelöfans valik oka! If no labol göni menas: no glumolösok dem atos, sod lügolöd, das no kondidol saido gudik e kautöl, äso lepötosöv dünele Goda e klerane devodik. Suvo binos frutölum e sefikum, no labön in lif at trodis mödik, pato midälikis. Ye, das no labobs, u senobs seledo trodis godik: its en binobs kod, bi no sükobs lebönidi ladäla, e bi no mojedobs lefulno trodis vanik e senedikis.

4. Oli lesevolöd nedigiki troda godik, ab umo digiki liedas mödik! If men binom lebönidik lefulno, tän vol lölik ote binom böladik e biedik. Gudikan tuvom kodis saidik glumönoka e drenöna. Ufas lenlogom oki, udas düvom kemeni: nolom, das nek lifom iso nenü vexads. Plu loigomok kuratumo, plu vedom glumikum. Din dola cödik e lebönida linedik binoms sins e klims obas, in kels seistobs pakopligöl somo, das kanobs seledo, medidön sülükosis.

5. If ticolöv suvumo tefü deil oka, ka tefü lifatim lonedik: nedoto gudumolövok zilikum. If beladolöv i pönis füdik höla e klinamöpa: kredob, das sufolöv viliko vobis e liedis, e das plafolöv nosi jalopa. Ye, bi dins at no pabeladoms, e bi löfobs nogo flätis: demüs blibobs kaldälik e nedutliks vemo.

6. Fib tikäla kodom mödna, das koap misalöfik plonom also vifo. Demüs plekolöd miugik al Sölali, dat givomös ole tikäli lebönida, e pükolöd ko profedal!: »Zibolöd obi, o Sölal! me bod drenas, ed obi drinädolös fulo me vat drenas!«²⁸

Kapied 22.

Medidolöd misalöfi menik !

1. Aikö ubinol, ed aiköi ulüflekolok: obinol misalöfik, ifno ulüflekolok ali God. Kikod pomuifol, if no jenos ole, äso vilol e fliagöl? Kim labom valikosis segunü vil oka? Ni ob, ni ol, ni sembal menas su Tal. Nek in vol binom nenü sembals vexad e trepam, ifi

---

²⁸ Psamabuk: LXXIX, 6.

binomöv regal u papal. Kim stadom gudiküno? Zelädo men ut, kel kanom, liedön bosi stimü God.

2. Tempäbs mödik e fibans pükoms: »Ekö! lifi ki-gudik labom men at! Ki-vemo binom liegik, gretik, valüdik e subimik!« Ye lenlogolöd guedis sülik! ed osenol, das timliks gueds alik vola binoms nosik, nesefiks vemo, e bufumo böladöls, bi nevelo palabedoms nenü kud ä dred. Bundem talikosa no mekom meni läbik, sod gued zenomafik saidom ote. Binos vo pöflük, lifön talo. Plu men steifom, lifön tikälükum: plu lif nuik vedom biedikum ote, bi senom gudikum, e logom kleilumo döfis perüböfa menik. Ibo fidön, drinön, galön, slipön, takedön, vobön, e binön padisojedöl neodes lemänik nata: binos misalöf gretik, e lied mene relädik, kel viliko binomöv paliböl e livik de sin alik.

3. Ibo men linedälik pavetom vemo dubü neods koapik in vol at. Demüs, dat binomös livik de misalöfs somik, profedal begom devodo, du sagom: »Obi savolöd, o Sölal, de zesüds oba!«²⁹ Ye paö menes, no sevöles misalöfi okas, ed umo paö utes, kel löfoms misalöfi at e lifi golenik! Ibo semans, do zesüdikosis ti laboms te me vobön e lubegön: löfoms somo lifi nuik, das okudomsöv leno tefü monargän Goda, if kanomsöv, iso lifön tenüpoi.

4. O ladäls stupik ä nekrediks, kel in talikos seistoms also dibiko, das nosi gütoms, ifno midälükosis. Ye misalöfans at osenoms dolik nog in fin, vio pülik e nosik ebinos, kelosi elöfoms also levem. Abu saludals Goda, e Kristusa flens devodöl valiks ni eloigoms utosi, kel äplidos midäle, ni kelos in tim at efloros; sod spel valik otas e desän ästeifoms guedis tenüpiik. Levip lölik otas pelüodom ini geil al guedis oibliböl ä nelogikis, dat dubü löfön logikosis no pazugomsös al bapükosis. No perolöd, o blod, speli fästepöna in tikälükos! Nogo timi labol ä pöti.

5. Kikod vilol, fözogön ola desini? Suistanolöd, beginolöd in timil at, e pükolös!: »Nu binom tim dunöna, nu tim komipöna, nu tim pötik gudumöna lifi«. If sufol vexadis e liedis, täno binom pöt melidöna. Mutol, golön da fili e vati, büs okömol in klieti. Ifno ugebol mekädi tefü ok, obevikodol no klimi. Ünä polobs koapi döfik at: no kanobs, binön nen sins, e lifön nenü fav e lieds. Labobsöv viliko takedi nen misalöf; ye, bi dubü sin eperobs nedebäli, eperobs i leläbi veratik. Klu mutobs, sufädön, e varön misaladi Goda, jüs stad misalöfik ufegolom, e deilöf at pufeslugom dubü lif³⁰.

6. O! kio gretik binom döföf menik, aislopöl al badikosi! Lekoefol adelo sinis, ed odelo denu dunol pelekoefölis. Nu desänol vitamí sinas, e posü düp mekol, äsif edisinolöv nosi. Demüs binos gidik, das miugobsok, e das no niludobs evelo bosi gretik dö obs, kel

---

²⁹ Psamabuk: XXIV, 17.

³⁰ ...deadöf paslugonös dub lif! (telid elanes di ‚Corinthus‘: V, 4).

binobs also döfik e nelaidöfiks. Kanos i, paperön foviko dubü lulead, kelos finona me ben perivos in töb mödik.

7. Kis fino nog ojenos tefü obs, kel ya so lesun vedobs lavik? Paö obes, if vilobs, somo slopön al takedi, äsif ya binom-la püd e sef, do nena vegeed saluduga veratik pubom in täg obas! Zesüdosöv vo, das nogna, aso nuläbs gudik, pabetidobsöv tefü süds gudikün. Täno ba spelonöx tefü gudumam füdik e fästep tikälnik gretikum.

Kapied 23. Medidolöd deili !

1. Lesun obinos pafinöl iso ke ol; xämolöd, kimik binol! Adelo un men sbinom, ed odelo no pubom. Yed, if binom pamosumöl de logs, sun depubom i meme. O dim e düfäl lada menik, kel betikom te komüpikosis, e no bulogom umo füdikosis! Tefü valiks duns e tiks ola mutolöv kondidön, äsif deilolöv adelo. If labolöv konsienäli gudik, no dredolöv mödo deili. Binosöv gudikum, vitön sinis, ka fugön deili. If no binol peprepadöl aledo, liko obinol odelo? Odel binom nezelädik, e liko nolol, va ogetol odeli?

2. Kisi frutos, lifön lonedo, if gudumobsok also nemödiko? O! lif lonedik no gudumom obis vätimo, sod suvo mödom nogo debi. Dasö elifobsös dü del te bal in vol, ab gudiko in del at! Mödikans numoms yelis efegolöl sisü levotälam; abu frut levotälama binom mödna smalik. Deil binom dido jekik; yed obinos ba risköfikum, lifön lonedumo. Beatik men, kel oilabom bifü lögäls düpi deila okik, e prepadomok vädelso tefü deilön! If elogol evelo meni deilöl, memolöd, das ol id ogolol vegi öt!

3. If gödel binom: ticolöd, das orivol no vendeli! Vendelo no venüdolös, siagön ole gödeli! Demüs aibinolöd löbik, e lifolöd somo, das deil tuvomös oli nevelo nelöbiki! Mödikans deiloms süpido ä no peprepadöls. Ibo düpo, kü no paniludos, Menason okömom³¹. If düp lätik at ukömom: obeginol, cödätön levotiko tefü lif lölik efegolöl oka, ed opidol vem, das ebinol also luleadöl e leitälik.

4. Kio läbik e visedik binom men, kel nu steifom, binön somik, aso kel vipom patuvön in düp deila! Nestümön lefulik voli, levip zilik fästepöna tugso, löf al pudi, pönäd jalopik, lobedön viliko, fennonok, e sufön aliki täöfi demü löf ali Kristus: atos gevos konfidi gretik tefü odeilön läbiko. Ünä binol saunik, kanol, dunön gudikosis mödik; ye no nolob, kelosis okanol malädik, dunön. Nemödikans pagudumoms dubü maläd, äs id uts pasaludükoms seledo, kel tävoms mödiko.

5. No vilolös, lekonfidön flenes e palefanes! Id in timi füdik no fözokolös oka saludi, bi mens ofögedoms oli vifumo, ka niludol!

---

³¹ ...ibä ün düp, kü no üspetols, Son mena kömom (,Lucas?: XII, 40).

Binos gudikum, nu kudön pötatimo, e dunön büo bosü gudik, ka spelön, das votans oyufoms ole posü deil ola. If ol it no binol nu kudlik ple ok: kim okudom füdo ple ol? — Nu tim binom lekostik; nu binoms dels saluda, nu tim lesunik binom. Abu paö ole! if no gebol gudikum timi, in kel kanol, melidön utosi, kelo lifolöv tenüpik. Tim okömom, kü olevipol deli u düpi bal, al gudumokön; ye no nolob, va ogetol oti.

6. Suö, o löfünan! de kio gretik risköf kanol, livokön, de dred kigretik lelivönok, if nu ailifol in godidred ed in valädam deila! Steifolöd, nu lifön somo, das in deilönadüp labolös kodi fredönoka bufumo, ka dredöna! Lenadolöd nu, deilön vole, dat nu beginolös, lifön ko Kristus! Lenadolöd nu, nestümöni valikosis, dat täno kanolös, lügolön peneleadöl ali Kristus! Nu pudolöd me pönäd koapi oka, dat täno kanolös, labön konfidi zelädik!

7. Agö!, o stupan! kikod niludol, lifön lonedo, do deli nonik labol is paseföli? Kio mödikans, spelöl lifüpi lonedik, ebinoms pecitöl e pateilöls süpido de koap! Ki-mödna elilol sagön: »At pefunom dub glaföm, et evatadeilom; at, falöl de geil, eblekom nägapi, et etuafom dubü zibet, et edeilom pledöl. Balan edeulom filo, votan fero, votikan sukü lupakip, votan dubü ravels!« Somo fin valikosas binom deil, e lif mena fegolom, äso jad.

8. Kim omemom oli posü deil olik, e kim oplekom ple ol? — Eyö, o löfikünan! nu dunolöd, kelosi kanol dunön, bi no sevol, kü odeilol! I no nolol, kelos ozitos ole posü deil. Ünä labol timi, konleadolöd ole liegis nedeilik! Tikolös nosi, sumü salud oka, kudolöd tefü godikos te! Flenis ole nu mekolöd, grestimöl saludalis Goda, e naldunolöl vobädis omas, dat, if uditol se lif at, ets olasumomsös oli in tenedis tenüpik!³² —

9. Kondidolöd, aso voöpan ä lot talo, keli dins vola no tefoms! Ladäli konsefolöd libiki ä suso pelüodöl al Godi, bi no labol iso pladi dulik!³³ Usi flekolöd oka pleki delik e seifis, pemigöl ko drens, dat posü deil tikäl ola digomös, lovegolön läbik al Sölali! Jenosöd!

Kapied 24.

Tefü cödöf e pöns sinas.

1. In valikos betikolöd fini, e vio oledulol loü cödal jalopik, kele nos binos pesävik; kel no pasofom dubü legivots, e no lensumom sekusadis, sod cödöfom ma git! O sinel misalöfikün ä stupik! kel dredol sotimo loapi mena zunöl: kiosis ogesagol Gode, sevöl

---

³² Leigod.: *Davedükolsöd oles flenis me lieg negidik! dat, ven at finedikon, lasumoy olis ini tänads laidüpik* („Lucas“: XVI, 9)!

³³ Leigod.: *Ibä no labobs is zifi bliböl, ab sukobs fütüriki* (hebreyanes: XIII, 14)!

klimadunis valik ola? Kikod no büokudol tefü del cödöfa, kü nek okanom, pasekusadön u pajälön fa votan, sod alikan obinom bölad saidik oke it?³⁴ Nu vob ola binom frutöl, drens binoms lesumik, seif padalilom, dol mopönädöm e klinom.

2. Klinamöpi gretik ä saludiki labom men sufädik, kel, plaköl negiti, liedom umo demü badnöf votana, ka demü negit pedunöl oke; kel plekom viliko plo taels oka, e pardom lado debälis; kel no fözogom, begön pardami de votikans; kel misaladom nefikulumo, ka zunom; kel gebom mödna mekädi ta iti ok, e steifom, yokön lefulno midi tikäle. Binos gudikum, nu klinönök de sins, e noesön klimis, ka fözogön klinami al füdi. Vo citobsok it dubü löf neleodik, keli labobs al midi.

3. Fil et okonsumom kiosi votik, ifno sinis ola? Pluo nu spalolok it, e sukol mide: plu jalopikumo popönol poso, ed okumol stefi gretikum pöfiledöli. Dubü kelos men usinom umo, dub atos popönom vemumo. Nedutlikans potomoms uso me stigs filik, e gomikans povexadoms dubü tuvemiks soöf e faöf. Uso nepuedans e löfels luyofas polovegifoms me picin filedöl e svefin lustömöl; glötans suku dol olukanidoms, äso dogafs vutöl.

4. Klim alik olabom tomi patik oka. Pleitälans pofuloms uso me jemod valik, e monälans povexadoms dubü neodöf vemikün. Uso düp bal in pön obinom nesuflikum, ka yels tum is in pönadüns. Uso binom ni taked, ni trod pekodemanes; yed iso lieds zedoms sotimo, e kanon, juitön trodis flenas. Nu binolöd kudübik e glumik tefü sins, dat in del cödöfa kanolös, binön sefik ko beatikans! Ibo täno cödikans ostadoms in stanöf gretik ta utis, kel eglumoms ed epedoms otis. Tän aso cödel ostanom, kel nu disojedomok miugiko cödätes menas³⁵. Täno pöfikän e miugan olaboms konfidi gretik; abu pleitälän pojeikom väflanso.

5. Tän pojonos, das men sapik in vol ebinom ut, kel elenadom, binön stupik e nestümik dem Kristus. Täno lied alik, pesuföl sufädo, oblinom freda, e negit valik omuedom³⁶. Täno relän alik ofredom, e negodlikän alik olügom. Tän mid, pukruzöl oyubom umo, ka if puinulüdomöv in luyofs. Täno kleot misalöfik onidom, e kleot feinik podagom. Tän ludomil pöfik polobom umo, ka gledom golüdik. Tän aisufäd ofrutom umo, ka valüd lölik vola. Täno lobed balikälük popliedom plu, ka luvisedöf alik vola.

6. Täno konsiän peklinöl e gudik ofredom umo, ka filosofav nolanik. Tän enestümön liegis ovätükos plu, ka div lölik dinas talik. Täno potrodol umo demü plek devodik, ka dem juit zibetas zadik. Tän ofredol plu tefü seil pefölöl, ka tefü lupükam lonedik. Täno vobäds saludik völadoms mödikumosi, ka jöniks vöds mödik. Tän lif jalopik e

---

³⁴ Alan polonöd ga fledi lönik okik! (Galatiyänanes: VI, 5)

³⁵ Buk sapa ela Salomon: V, 1.

³⁶ Psamabuk: CVI, 42.

pönäd düfik oplidom plu, ka fredodam valik Tala. Lenadolöd, nu sufön in smalikos, dat täno kanolös, palibön de lieds gretikum! Is blufoloköd balüdo, al nolön, kelosis okanol poso. If nu no kanol, sufön so nemödikosi: okanol liko, ledulön tomis tenüpik? — If nu vexad smalik oli mekom also nesufädöli: kiosi höl obevobädöm täno? — Ekö! no kanol vo, labön fredis tel: iso fredön in vol, e poso regön ko Kristus.

7. If jü deli nulik elifolöv in stims e luyofs: atos valik kiosi frutosöv ole, if mutolöv, deilön in timil at? — Sikodo valikos binos van, sumü löfön Godi, e dünön Ome soelik. Ibo, kel men löfom se lad lölik Godi: at men dredom ni deili, ni pöni, ni cödöfi, ni höli, bi löf lefulik mekom lügolami sefik al Godi. Ye stunik no binos, das ut, kel fredom nogo tefü sinön, dredom deili e cödöfi. Abu binos gudik, das luüno elos dredön höli bemütösös oli, üf löf no nog gevokom oli de sin. Yed, aikel no konsidom godidredi: okanom leno, ledulön in gudikos, sod ofalom sun in jänilis diabana.

Kapied 25.

Dö gudumam zilik lifa lölik obas.

1. Binolöd galik ä dutlik in dün Goda, e ticolöd suvo!: »Alki ekömol isi, e kikod elüvol voli? — No-li ejenos, al lifön Gode, e vedön men tikälnik?« — Demüs steifolöz zilik, fästepön, bi olabol lesuno mesedi vobas oka. Täno ni dred, ni dol obinoms fovo in züm ola. Nu labol töbi nemödik; e tän otuval takedi gretik, sägo fredit tenüpik. If uivobol fiedik ä zilölo: God, nenü dot, omesedom fiedik ä liegliko. Mutol, konsefön speli fümik, das ogetol pamatuigi; abu no cedolöd atosi, aso zelädiki, dat no vedolös nedutlan u pleitälük!

2. Ven semikan trepik etidisom mödna bevü dred e spel, e, pabäpedöl vöno dubü glum, ibäjedomok bifü latar sembal glüga, al plekön: etikom äd epükom sukölohis: »Dasö nolobös ga, va oledulob in ben!« E foviko elilom linedälo gesagi godik at: »Kiosi vilolöv, dünön, üf nololöv atosi? Dunolöd nu, kelosi vilolöv, dünön tän, ed obinol saido sefik!« E suno patrodöl e pastenüdöl, elekonfidom vile godik, ed efinom tidisöni trepiko. No evilom fövo, davestigön nudälük, kelos ome zidosöv füdo; sod esteifom umo, vestigön, kelos binös-lá plidöl e lefulik ma vil Goda, al beginön e finön vobädi gudik aliki segunü vil ota.

3. «Spelolöd in Sölali, e dunolöd gitikosi! (profedal pükom); lödolöd Tali, e ponulüdol dubü liegs ota!³⁷ « Os-bal neleados mödikanis tefü fästep in gudikos e gudumam zilik; os binos: lejek demü fikuls, u töb komipöna. Vö! mens ut bu votans fästepoms tugso,

---

³⁷ Psamabuk: XXXVI, 3.

kel töboms stenüdikum, bevikodön valikosis, binöl vetikum e taikumos omes. Ibo men fästepom umo, e melidom beni gretikum täno, kü bevikodomok um iti, e funälomok.

4. Abu no valikans laboms mödikosi leigik, kelosi mutoms, bevikodön e funälön. Ye komipel zilik, do labom-la liedodis mödikum: ofästepom um in gudikos, ka votan benosüdik, kel binom lu zilik tefü tugs. Dins tel yufoms mödo al gudumami gretik, os binos: elos säslütökön mekädik utose, al kelosi nat labom slopäli badik, ed elos steifön zilo utosi gudik, kelosa neodobs üno. Töbolös, vitön e bevikodön id utosi pato, kelos miplidos ole suvo in votikans.

5. Sükolöd vätopo, frutön ole! Sosus logol u lilol samis gudik: zilolöd, naldunön otis! Ab, if esenidol bosu pönik, kautolöd, posdunön atosi! ud, üf edunol vöno, steifolöd, foviko gudumönok! Äso log oka loegom votikanis, id also paloegol fa votans. Kio lesumik ä löflik binos: logön blodis zilöl, devodikis, benosüdik ä mükikis! Kio lügik ä plönik binos: logön, üf zigoloms neleodo, e no dunoms, al kelosi binoms pabevoköl! Kio dämik binos, luleadön bligis cala, e flekön ladäli al dinis no palenkonfidölis obes! —

6. Memolöd desini pelensumöl, e bitopälolös oke magi pekruzölana! Gito jemolöx, üf medidol lifi Yesusa Kristus, bi no nog esteifol umo vedöni sümik ome, do ebinol lonediko su veg Goda. Kleran, kel uplägomok senidik e devodo tefü medidön lifi saludikün e liedi Sölala: otuvom niso valikosi bundemo, kel binos frutöl e zesüdik ome, e no sükomök bosu gudikum plä Yesus. Od! if Yesus pekruzöl kömomöv in obas ladi, ki-vifo binobsöv nolanik saido!

7. Kleran zilöl lensumom e sufom viliko valikosis pebüdöl ome. Kleran luleadik ä lavik labom glumis e denu glumis, e plönom väflanso trepis, bi nelabom trodi linedik, e paneleadom, sükön senediki. Kleran liföl plä pud binom pasesiadöl rübübe gretik. Kel sükom leitamis e libis: oibinom in blötanab, bi nu atos, tän etos omiplidos ote.

8. Liko dunoms klerans votik also mödiks, kel binoms panüstöböl vemo nödü pud kleudik? Segoloms seledo, lifoms padepatöl, fidoms pöfiküno, poloms kleotis lüdik, voboms suvo, pükoms nemödikosis, galoms lonedo, suistanoms gölo, lonedoms plekis, lilädoms mödna, e tägoms in pud alik. Loegolöd Kartusianis, Zisterzianis, e rodefas votik kleudanis e jikleudanis, kel suistanoms väneitso, al lobikanidön Gode! Demüs binosöv jemodik, if ol vilolöv, blibön nedutlan in dün also saludik, du mödef also gretik kleranas beginom, lobön Godi.

9. Od, if no neodonöv, dunön bosu votik, ka l o b ö n me löliks lad e mud Sölali obas, Yesusi Kristus! Od, if nevelo neodolöv, fidön, drinön e slipön, sod aikanolöv, lobön Godi, e jäfön te plägamis tikälrik! — Täno binolöv mödo läbikum, ka nu, kü dünol koape demü

zesüdöfs mänifodik. Dasö zesüdöfs at no sibirinomsös, sod dasö neodobsös te zibetis tikälrik lana, kelis, liedö! gütobs ze seledo!

10. If men urivom, das sükom oke trodi lä jafot nonik: täno beginom, gütön lefuliko Godi; tän id obinom kotenugöl lefulno tefü zids valik; täno ni fredom demü din gretik, ni lügom demü din smalik; sod lölik e konfidöl lovegivomok Gode, binöle ome valikos in valikos. Din nonik deulom, u deilom evelo Gode, sod valiks lifoms e dünoms ote ma vineg.

11. Aimemolöd fini, e das tim paperöl no gekömom! Tugis ovöbol nevelo nenü kudöf e dut. If beginol, vedön lavik: beginol, stadön badlik. Ab, üf ukonsefol zili saludik: otuvol püdi gretik, e vob obinom nefikulikum ole demü ben Goda e löf al tugi. Men zilöl e dutlik binom löbik al valikosis. Binos töbikum, tadunön klimes e liedodes, ka meköm vobis koapik. Kel no vitom pökis smalik, falom pianik in gretikumis. Oifredol vendelo, üf ugebol gudiko deli. Galolöd tefü ok it, stigolös e monedolöd it oki, ed, aivio votikans stadomsöx, ol no luleadolödok! Ofästepol also mödo in gudikos, äs ugebol mekädi ta iti ok. Jenosöd! —

B u k t e l i d .

Monedams duköl al tägi linedälik.

Kapied 1. Dö täg linedälik.

1. »Monargän Goda binom in ols³⁸,« Sölal pükom. Flekolöd ladäli lölik al Sölali, e lüvolöd voli misalöfik at! täno lan olik otuvom takedi. Lenadolöd, nestümön senedikosis, ä flekönok al linedälikosis! tän ologol, das monargän Goda kömom in oli. Ibo monargän Goda binom püd e fred in Salutikal³⁹, kels no pagivoms negodlikanes. Kristus okömom al oli, ed ogivom ole trodi oka, üf umökol ote lödi digik in linedäl. Valiks glor e dek ota binoms in l i n e d , ed uso plidos ote. Visidom mödna meni linedik, pükom svido ke ot, gevom trodi lesumik, püdi mödik, e binom konfidlik in mod stunik vemo.

2. Suö, o lan fiedik! prepadolöd ola ladi gamale at, dat binomös löbik, kömön al oli, e lödön in ol! Ibo pükom also: »If ek löfom obi, oföлом oba vödis: e Fat oba löfom oti; okömobs al oti, ed omökobs in ot lödi.«⁴⁰ Demüs givolöd pladi Kristuse, e nesiamolöd ningoli dines votik alikes! Üf labol Kristusi: binol liegik, ed atos saidos ole. — Ot it obinom jelal olik e plokudal fiedik in valikos, sosä no spelolök in menis. Ibo mens votomsok lesun, e depuboms vifo. Ye Kristus aiblibom tenüpoi⁴¹, e yufom stenüdik jü fini.

3. No dalon, konfidön mödo mene döfik ä deilike, ifi binom frutöl ä löfik. I no dalobs, lügön mödo, if tadunon e tapükon obes sotimo. Kels binoms adelo ke ol, kanoms, binön odelo ta oli, ed i votafleko; mens votaflekomsok mödna, äso stom. Pladolöd oka konfidi lölik in Godi, ed Omi dredolöd ä löfolöz! It oplopükom ple ol, ed odugom also dini, äso binos gudikün. No labol iso pladi bliböl, e binol voöpan ä tevan, aikö stebol. Id olabol nevelo takedi, ifno lölik binol pebalöl ko Kristus.

4. Kikod zilogol iso, do plad at no binom top olika takeda? Löd ola mutom, aibinön in sül, e dalol, äs un men beigolöl, te lenlogön talikosis. Dins valik fegoloms, e fegolol togo ke ots. Kautolöd, das no lenlagol läso, dat no pafanolös, e deulolös! Tiks ola binomsöz lä Geilunal, e pleks ola pailüodomsöz ali Kristus! If no kanol, medidön

---

³⁸ ...regän Goda binon zänodü ols (,Lucas': XVII, 21).

³⁹ ...regän Goda <...> binädon <...> me gid, püd e fred dub Saludalanal (elanes di ,Roma': XIV, 17).

⁴⁰ If ek löfon obi, tän odemon vödi obik, e Fat oba olöfom oni, ed obs okömobs ed olotädobs ini on (,Ioannes': XIV, 23).

⁴¹ Kristus blibom laidüpio (,Ioannes': XII, 34).

subimikosis e sülíkosis: takedolöd in lied Kristusa, e lödolöd vilik vunis saludik oma! Ibo, if ulefugol devodik al vunis e vunamalis ela Kristus: osenol stenüdami gretik in glum: oglifol no dem nestüm menas, ed osufol nefikulo vödis stimiviodöl.

5. I Kristus penestümom fa mens in vol, ed in misalöfün pelüvom in lejemod fa besevans e flens. Kristus evilom, liedöni e panestümöni: ed ol, venüdöl-li, plonön tefü bos? — I Kristus elabom neflenis e tapükelis; ed ol, li-vilol, labön valikanis, aso flenis e benodelis? Demü kios sufäd ola pokronomöv, if nos täöfa ujenos ole? — If no vilol, sufön anikosi täöfik: flen Kristusa obinol liko? — Sufolöd ko Kristus e demü Kristus, if vilol, regön ko Kristus!

6. If enütridolöv lefulno balna in linedäli Yesusa, ed esmeikolöv bosi smalik löfa filedöl oma: täno no kudolöv tefü frut u däm ola, sod fredolöv bufumo demü nestim pelendunöl, bi löf ali Yesus bevobädom, das men nestümomok iti. Men löföf Yesusi e verati, men verato linedälik ä pelivöl de slopäls neleodik, kanom neleado lüflekönok ali God, datovälokön ove iti ok, e takedön juitü God.

7. Aikel lesevom dinis, äso binoms, no äso pasagoms e padivoms: at binom vo sapik e petidöl umo fa God, ka fa mens. Kel nolom, tägön linedälo, e divön te nemödo dinis senedik: at dunom vobädís devodik netefodü plad, e nes varön timi pelonöl. Men linedälik kanom, konleadokön foviko, bi nevelo kösekomok lefulno dines senedik. Ni vob senedik, ni jäfam zesüdöl dü tim sembal, neleadoms oti, sod yumomok dines, äso zidoms. Kel eblimom gudik ä leodo linedäli: no patupom dubü dins selednik e vädiks menas. Dins neleadoms e disipoms eki also mödo te, äso jäfom otis.

8. If binolöv gudik lefulno, e peklinöl löliko: valikos ole dünosöv al gudikosis e fästepi tikälnik. Ye, bi no binol lefulno edeilöl oke it, e no padepatöl de talikos valik: demüs dins mödik miplidoms ole, e kofudoms oli. Nos stenos e koplígos also mödik ladi mena, äso löf neklinik al jafotis. If klemol trodi senedik: okanol, medidön sülíkosis, e mödna yubön linedälo.

Kapied 2.

Binolöd miugo lenödik !

1. Smacedolös, va ek binòm-lá ple ol, ud ta oli; ab atosi steifolöd kudlik, das God binomös ke ol in din alik, keli dunol! Konsefolöd konsienäli gudik, e God ojelom oli gudiko! Ibo badnöf mena nonik kanom, dämön ute, kele God vilom, yufön. If kanol, seilön e liedön, ologol nedoto yufi Sölala. Nolom timi ä modi savön oli, e demüs mutol, lekonfidön ote. Labom valüdi, yufön ole, e libön oli de

bejemam alik. Suvo frutos vem, al konsefön miugi gretikum, if votans noloms e blamoms döfis obas.

2. If men miugomok demü döfs oka: täno sofom nefikulo votanis, e saidunom nefikulik utes, kel zunoms ome. God jelom e libom miugani, löfom e trodom oti; slopälom al meni miugik, seidilom beni gretik miugane, e posü bapam ota datovom oti al glori. Manifamom klänis oka miugane, ed, oti svidiko zugöl, vüdom al oki. Nestü pegetöl bejemam, miugan blibom lefulno in püd, bi aibinom pestaböl in God, e no su vol. No niludolös, das emekol-la fästepis in tugs, if oli no cedol, aso pülikumi, ka valikanis.

Kapied 3. Dö gudik men püdik.

1. It binolös balüdo in püd, e tän okanol, mekön püdi lä votans! Men püdik mekom fruti gretikum, ka nolal. Men liedodik seplänom badavilo i gudikosi, e kredom nefikulo badikosi. Gudikan püdik seplänom valikosis al gudikosi. Kel binom vo püdik, badiniludom tefü nek. Abu men nekotenugöl e muifik pavexadom dubü tiks badiniludöl difiks. Ni om it binom takedik, ni leadom votanis, takedön. Pükom suvo, kelosis no pükön mutomöv, e nedunom, kelosi mutomöv, mekön bufumo demü frut oka. Loegom, kelosis dunön, votikans binoms pabligöl, e luleadom, kelosis it mutom, mekön. Sikod uzilolöz balüdo ta iti ok, e tän okanol, zilön gito tefü kemen oka!

2. Binol vemo skilik, al sekusadön e kölön dunotis oka; ye no vilol, läsevön sekusadis votanas. Binosöx gidikum, das iti kusadolövok, e das sekusadolös oka blodil! If vilol pasuföni, sufolöd i votani! Lesevolöd, das binol nogo fagik de veratiks löf e miug, kel zunom e nekotenugom tefü nek, ifno tefü ok it. No binos gretik, melakön ko gudikans e sofans; ibo atos plidos nato valikanes. Alikan labom i viliko püdi, e löfom utis pato, kel binoms meuga öt ke om. Abu lifön püdo ko düföfans e vädikans, ko nepudans u tadunels obas: atos binos ben gretik e dun vemo pöloböl e manälik.

3. Teldikans lifoms in püd ke ok, ed i ko votans. Yed i votans binoms, ni laböls in oks püdi, nu leadöls votanis in püd; binoms bölad votanes, ab aiböladum okes it. Nogo votans binoms, kel konsefoms okes it püdi, ä steifoms, gedukön votikanis al püdi. Yed obas püd valik in lif misalöfik at binom pösiadol bufum in sufami miugik täöfas, ka in no-senöni otis. Kel men nolom gudiküno, liedön: olabom püdi gretikün. At binom vikodel okana, ä söl vola; binom flen Kristusa, ä geral süla.

Kapied 4.

Tefü ladäl klinik e desän balikälik.

1. Me flitäds tel, kel binoms balikäl e klinug lada, men datovomok ove talikosis. Balikäl mutom binön in desän, e klinug in dunakod. Balikäl steifom Godi; klinug dasumom e gütom oti. Nonik dun gudik obinom plönik ole, üf ubinol linedälo palivöl de desid neleodik. If desänol e sükol nosi votik, ka plidön Gode, e fruti kemena: ojuitol libi linedik. Üf lad ola binomöv ritik: jafot alik binomöv ole lok lifa, e buk tida saludik. Jafot nonik binom also smalik e pülik, kel no plösenom-la gudi Goda.

2. If binolöv gudik ä paklinöl linedälo: logolöv nen neleadüb, e suemolöv gudiko valikosis. Lad klinik dudranom süli e höli. Alikan cödätom senedik also, äso binom linedälo. Üf fred binom evelo in vol, zelädo men lada klinik juitom oti. Ed, üf lied e trep binoms semöpo: täno konsien badik senom plü otis. Äso fer, pepladöl in fili, perom feraxüdi, e vedom glutöl lefulno: also men, ulüflekölok lölik al Godi, paklinom de nedut valik, e paceinom in meni nulik.

3. Sosus men beginom, vedöni lavik: täno dredom töbi smalik, e lensumom vilik trodi senedo. Ab, üf beginom, bevikodönok lefulo, e tägön manälik su veg Goda: täno cedom aso nefikulosi, kelos ejinos fikulik ome büo.

Kapied 5.

Medidolöd iti ok !

1. No kanobs, konfidön obes it lemödo; ibo ben e sev defoms obes suvo. Litäl in obs binom smalik, e perobs oti nefikulo dubü lulead. Mödna i no senidobs, das binobs also bleiniks linedälo. Mekobs mödna badikosis, e sekusadokölso dunobs te badikumo. Pamofobs sotimo kodü liedod, e kredobs, das jenos-la demü zil saludik. Blamobs smalikosis in votan; e no loigobs pökis gretikum obas. Senobs ze foviko, e düvoobs as mödikosi, kelosi sufobs fa votans; abu no loigobs, vio mödikosi votans sufoms fa obs. Men, düvölöv verätik e gito dunis oka, no tuvomöv kodi cödätöna jalopo votanis.

2. Elos kudönok it binos linedälike mene kud balid kudas valik; e kel jäfomok iti dutliko, seilom nefikulo tefü votans. Ovedol nevelo men linedälik e devodöl, ifno seilol dö votans, e kautol lepato tefü ok it. If loegol lefulno Godi ed oki te: dins pusenidöl in sened no omufoms oli. Kiplado binol, if no binol komik ole it? Ed, if edugolol valikosis: kisi frutos, if eluleadolok it? — If vilol, labön püdi, e vo pabalön ko God: mutol, nedunön valikosis votik, e loegön oki soelik te.

3. Demüs fästepol mödo in gudikos, if konsefolok pelivöli de taliks kuds alik. Palunol vem, üf bosu talik cedol, aso veütikosi. Nos ole binosöd gretik, subimikos, lesunik u plidöl, sumü God soelik, e kelos binos fa God! Trodi valik, keli jafot gevom, düvolöd vaniki! Lanäl, löföl Godi, nestümom valikosi, kel binos pülikum, ka God. God, el tenüpick, nemafluk e fulöl valikosis, soelik binom trod lana e fred veratik ladäla.

Kapied 6. Dö fred konsiena gudik.

1. Fam mena gudik siudom in noelüd konsiena gudik. Konsefolöd konsienäli gudik, ed oilabol fred! Konsien gudik kanom, sufön lemödikosis, e binön lefredik in täöfs. Konsienäl badik aibinom dredik ä pemuiföl. Otakedol svidiko, üf lad ola no ublamom oli. No vilolös, fredön, pläsif edunol gudik! Badans laboms nevelo fred! veratik, e no senoms püdi linedälo; »ibo püd no binom negodlikanes,« Sölal pükom⁴². Ed, if sagoms: »binobs in püd, neläb no zidom obes, e kim kinom, dämön obes?«: no kredolöd otes! ibo zun Goda säflamom süpidik. Täno vobäds otas ponosoms, e tiks omsik odeuloms.

2. Famokön in glum, no binos fikulik löfölane; ibo somo famön oki malos, famönok in kruzöm Sölala⁴³. Blefik binom stim, kel pagivom, e keli getobs fa mens. Lügöf aikopanom stimi vola. Stim gudikanas seistom in konsienäl otas, e no in mud menas. Fred cödikanas binom fa God ed in God, e yof otas in veratik. Kel men levipom glori veratik ä dulöli: no kudom tefü glor timlik. E, kel steifom, u no nestümom ladälo glori timlik: jonom kleilo, das löfom lu mödiko süliki. Men ut juitom takedi gretik lada, kel kudübom ni tefü lobs, ni tefü blams menas.

3. Men, kela konsienäl binom klinik, binom nefikulo kotenugöl ä takedik. Binol ni saludikum, if palobol, ni nestümikum, if pablamol. Kelos binol, atos binol; e no kanol, padüvön plu, ka binol noelüdü God. If loigol, kelos binol in linedäl oka: okudübol no tefü atos, kelosi mens sagoms dö ol. Men logom senedi; abu God logom in ladäli. Men konsidom duntis; ye God vätom desänis. Aidunön gudik, e niludön nemödikosis tefü ok: atos binos mal lana miugik. Elos no-vilön patrodöni fa jafot sembal, binos mal klinuga gretik, e konfida linedälik.

---

⁴² ,Isaias': XLVIII, 22.

⁴³ Leidog.: ...*leno vilob pleidülön demü bos votik, äsä demü krod Söla obsik: Yesus Kristus* (Galatiyänanes: VI, 14)!

Kapied 7. Löfolöd Yesusi plu, ka valikosis !

1. Leläbik binom, kel sevom, kelos binos: löfön Yesusi, e nestümön iti ok demü Yesus. Muton, lüvön löfikosi demü pelöfan, bi Yesus vilom, palöfön soelik, e plu, ka valikos. Löf jafota binom cütik ä nelaidöfik; löf Yesusa binom fiedik ä ledulöl. Aikel lenlagom jafote, ofalom ke ofalöl; kel lenlägomok Yesuse, stadom fimik tenüpoi. Ati löfolöz, ed oti konsefolöz ole aso fleni, kel, ifi valikans yiloms de ol, no lüvom oli, e no leadom jenön, das odeulöl-la fino! Pateilolök füdo de valikos, va vilol-la, ud no vilol-la.

2. In lifön e deilön yümoloköd Yesuse, e lekonfidolöz fiede ota, kel soelik kanom, yufön ole, üf valikans binoms nekanik! Pelöfan ola binom somik, kel no vilom, sufön votani nebü ok; sod vilom, soelik labedön ola ladi, ed aso regal siedön su tron lönik. If nololöv, livönok gudiko de jafot alik: Yesus vilomöv, lödön vilik lä ol. Otuvol, das konfid valik, pupladöl fa ol plö Yesus in menis: obinom paperöl ti löliko. Demüs no konfidolöd ride vienik, e no stuidolösok su oti, bi mid valik binom, äso yeb, ed oka glor alik ofalom, äso yebaflor⁴⁴.

3. Pocütol vifo, if konsidol te jini senedik menas. If ole sükol trodi e fruti lä votans, osenol mödna dämi. If sükol in valikos Yesusi, otuvol i Yesusi. Yed, if sükol iti ok: otuvol id oki it, ab ali rüb ola; ibo men, no sükol Yesusi, binom dämikum oke, ka vol lölik e tael valiks.

Kapied 8. Tefü löf konfidlik Yesusa.

1. If Yesus kombinom: valikos zitos gudik, e nos jinos, binön fikulik; ab, üf Yesus no kombinom, valikos binos plönik. If Yesus no pükom in obs, trod binom nosik; yed, üf Yesus sagom vödi te bali, trod gretik pasenom. No-li Maria Magdalena esuistanof foviko de plad, kö edrenof, sosus Martha epükof: »Ekö Sölali! vokom oli?«⁴⁵ — O düp läbik! kü Yesus vokom de drens al fredik tikäla. Kio neluimälik e düfälik binol nen Yesus! Ki-stupik binol e vanik, üf vipol bosu plä Yesus! Atos nò-li binos dämum, ka per vola lölik? —

2. Vol kanom, ole frutön kiosi nenü Yesus? Binön nen Yesus, binos höl vetik; e binön ko Yesus, binos palad svidik. Üf Yesus binom ke ol: neflen nonik kanom, dämön ole. — Aikel etuvom Yesusi: etuvom divi gretik, sägo gretiküni guedas valik. E, kel perom Yesusi:

---

⁴⁴ *Ibä mid valik binon äsä yeb, e glor valik ona äsä flor in yeb; yeb efainikon, e flor in yeb edefalon* (pened balid de ‚Petrus‘: I, 24.)

⁴⁵ *Mastan ekömom e vokom oli* (‚Ioannes‘: XI, 28).

perom tu mödikosi, e mödikumosi, ka voli lölik. Pöfünan binom, kel lifom nenü Yesus; e liegünan binom, kel binom flen Yesusa.

3. Kanäv gretik binos: nolön melaköni ko Yesus; e sev tönöna Yesusi binom vised gretik. Binolöd miugan ä püdik! e Yesus obinom ke ol. Binolös devodöl ä takedik, e Yesus oblibom lä ol! Kanol, femofön foviko Yesusi, e perön beni oma, if vilol, kösekönok senedikoses. Ed, üf ufemofol ed uperol omi: olefugol ali kim, e kimi tän osükol, aso fleni? No kanol ti, lifön nenü flen, ed, if Yesus ole no binom flen bu valikans: obinol vemo lügik ä nepatrodöl. Dem atos dunol stupik, if konfidol votane sembal, u fredol in om. Välolöd bufumo voli lölik, aso nefleni, ka elosi nofön Yesusi! Bevü pelöfans valiks Yesus soelik binomöz el pelöfan patik!

4. Valikans palöfomsöd demü Yesus; abu Yesus palöfomöz dem ok it! Yesus Kristus soelik binom pölöföl lepato, bi soelik patuvom gudik ä fiedan bu flens valik. Dem ot ed in ot, ä flens ä neflens binomsöd löfik ole, ed oti lebegolöd plo valiks at, dat valikans oti lesevomsös e löfomsös! Vipolöd nevelo, palobön u palöfön pato, bi atos dütos te Gode soelik, kel no labom eki leigik oke! I no vilolöd, das ek jäfomös oli in ladäl oka! id ol no jäfolöd löfi kol votani; sod Yesus binomöz in ol ed in gudikan alik!

5. Linedäl ola binomöd klinik ä libik, nenü koplislam ko jafot sembal! If vilol, gütön e nolön, vio svidik binom Sölal: mutol, binön palivöl de slopäls votik, e däblinön ladi peklinöl Gode. Atosi no orivol jenik, ifno ben ota fokömom ole, e lenzugom oli, dat, ol vagik e pelivöl de valikos, pabalolös soelik ko soelik! Ibo, if ben Goda kömom in meni, täno men vedom stenüdik tefü valikos; yed, if ben yilom: men vedom pöfik ä fiban, e binom paloveblünöl, bido te al pafaedön. Ye no dalom, vedön smakurajöfik, u devön dem atos; sod mutom, lekonfidön sufädugo vile Goda, e, lobü Yesus Kristus, sufön valikosi zitöl ome; ibo posü nifatim sukum hitüp, e posü neit gekömom del, e posü lustom stom lejönik pubom.

Kapied 9.

Dö nelabön trodi valik.

1. No binos fikulik, nestümön trodi menas, if labon godiki. Ye binos gretik, e sägo legretik, üf kanon, nelabön ä trodi menas, ä godiki; if kanon, vilöni stimü God, sufön viliko xilami ladäla, ed in nos sükön iti ok, e no gelogön su melidodis lönik. Kis gretik binos, das binol yofik e devodan, if ben kömom? — Döp at binom viplik valikanes. Ut sofiko monidom, keli ben Goda polom. E kikodo stünön, if böladu no senom ut, kel papolom fa Levalüdal, e padukom fa Dukünal?

2. Labobs viliko bosu trodöl obis, e binos fikulik, klemönok iti. Matüral Laurentiud sl. ebevikodom voli e slopäli al oka bijopali, bi enestümom valikosi, jinöl mekön in vol fredu, e löfü Kristus eliedom i sufädik, das Goda saludünan Sixtud, keli elöfom vemüno, pemosumom ome. Sikodo löfü Jafal ebevikodom menilöfi, e trode menik ebizugom plidöni Gode. Id ol lenadolöd also, löfü Godi lüvön fleni un zesüdiki e löfiki. I no glifolöd, if pulüvol fa flen! Ibo nolol, das fino valikans poditobs balan de votans.

3. Men komipomök mödo e lonedo ta iti ok, büfä lenadom, iti bevikodönok lefulniko, e dugön slopäli lölik oka su God. If men stuidom oki su oki it: täno lönvedom nefikulo trodes menik. Abu löfölan veratik Kristusi e steifan zilik tugas no lönvedom trodes, e no sükom svidis sienlik somikis, sod vipom bufumo plägamis vetik, e dasuföni vobis düfik demü Kristus.

4. Sikod, if trod tikälrik pagivom ole fa God, lensumolöd danik oti! Abu nololöd, das binom legivot Goda, e no melidod ola! Demüs no pleidolöd, no fredolöz tuvem, e no vedolöd rogik! sod demü legivot binolöz nogo miuguman, i kautölum ä dredikum in duns valik oka, bi düp at ofegolom, e tentad osukom! If trod pumosumom ole, operolöd no foviko speli, sod ovarolöz miugik e sufädo tefü visid sülik! Ibo God labom valüdi denulegivöna trodi gretikum ole. Atos no binos din nulik u nebehevik sevöles vegis Goda; ibo saludals gretik, e profedals vönik eplakoms suvo cenami somik.

5. Dem atos ek esagom dö kom bena: »Ven ben ebundemom, epükob: no oyilob tenüpoi.« Abu, kelosis eplakom, ven ben edefom: lüyumom atosis me vöds: »Emoflekol ola loapi de ob, ed evedob pakofudöl.« Ye perom leno speli dem atos, sod, begöl nogo zilikum Sölali, pükom: »Al oli, o Sölal! vilob vokön, ed oba Godi lebegob.« Täno getom frutis pleka oka, e, das binom pedalilöl, noelom me vöds: »Sölal elilom, ed emisaladom obi: Sölal evedom Yufal oba.« Yed in kios evedom Yufal? »Eceinol (pükom) plonis obik in yubi, ed ezümol obi me fred.«⁴⁶ If ejenos also saluales gretik: obs fibik ä pöfans no dalobs devön, üf senobs nu zili saludik, täno kaldäli; ibo tikäl kömom e mogolom segunü plid vila oka. Demüs Yob beatik epükom: »Visidol oti (meni) gödelo, e süpido blufol oti«⁴⁷.

6. Klu tefü kis kanob spelön, u kise konfidobök, ifno te misalade gretik Goda, e spele tefü ben sülik? Ibo, do labob iso menis gudik, u blodis devodöl, u flenis fiedöl, u bukis saludik, u penotis jönik, u svidikis kanidis e hümis: valiks at yufoms e smekoms nemödo, if binob palüvöl de ben, e paloveleadöl pöflöfe lönik. Tän no binom med gudikum, ka sufäd, fenonam oba it, e divodug in vili Goda.

---

⁴⁶ Psamabuk: XXIX.

⁴⁷ ‚Iob‘: VII, 18.

7. Etuvob nevelo meni also reliki e devodöli, kel no eplakom sotimo mosumi bena, ud esenom lun'ami zila saludik. Saludal nonik ebinom also süliblesenik e pedalitöl, kel no petentadom-lá büo u poso. Ibo ut no digom medidami subimik Goda, kel no puxamom me glums anik demü God. Tentad büologöl laidunom, binön mal troda suköl. Ibo trod sülik pasiagom pebluföles me tentads: »Kel uvikodom, ogivob ate, fidön de bim lifa,«⁴⁸ Sölal pükom.

8. Ye trod Goda pavigom mene, dat men vedomös stenüdikum, al ledulön täöfis. Tän i tentad sukom, dat men no vedomös pleitälük demü gudikos. Diaban no slipom, e midäl no nog binom edeilöl; sikodo no finolöd, prepadönok ali komip! Ibo deto e nedeto binoms neflens, kel takedoms nevelo.

Kapied 10. Danolöd demü ben Goda!

1. Kikodo sükol takedi, do binol pematöl al vobi? — Binolöd peprepadölum al sufädi, ka trodes, ed umo peprepadöl, al polön kruzömi, ka juitöne fredis! Kim menas volälük no labomöv viliko tikälükis trodi ä fredis, üf kanomöv, aigetön otis? Ibo trods tikälük vükodoms fredis alik vola e luyofs mida. Voliks fredods alik vo binoms uf vanik, ud jemodiks; abu fredis tikälük soeliks binoms lesunik e stimiks, pematöl se tugs e penin'giföls fa God tikäles klinik. Ye nek kanom, äso vipom, aijuitön trodis godik atis, bi tim patentadöna no moblibom lonedo.

2. Ye lib dobik lana, ed itekonfid gretik neleadoms mödo visidi sülik. God dunom gudiko, du givom beni troda; abu men dunom badik, no gegivöl dano valikosis Gode. E demüs legivots bena no kanoms, lüflümön obes, bi binobs nedanöl rigale benas, e no gedukobs valikosis al fonäli rigik. Ibo ben paigivom ute, kel plös danom digiko; ye pasumos pleitälane, kelos laidunos, pagivön miugane.

3. No vilob trodi ut, kel mosumom obe lebönidi lada, ed i no vipob dalitami subimik, duköl ali pleitäl. Ibo no subimikos valik binos saludik; e no svidikos alik binos gudik, e no desid alik binom klinik, e no löfikos valik binos lesunik Gode. Lensumob viliko beni, dubü kel aivedob miugikum, godidredölum e löbikum ali fenonam ita. Kel nolom, das ben binom legivot, e das mosum ota binom pön: at no venüdom, lücodätön oke bosu gudik, sod bufum oläsevomok, aso pöfani e nüdiki. Givolöd Gode, kelos ome dütos, ed oke lägivolöd, kelos ole lelönos! os binos: »danolöd Gode plo ben, e koefolöz, das deb e pön pötik debe binoms pöläsevöl ole soelik!«

---

⁴⁸ *Utane, kel vikodon, ogivob ad fidön de lifabim* (paokalüp: II, 7).

4. Siadolödok egelo su slepi disikün⁴⁹, e geilikün pogivom ole! Ibo slep geilikün no binom nen disikün. Saludals gretikün loü God binoms pülikün logsü oks, e plu binoms glorikum, pluo binoms miugikum in ok. Fuliks verata ä glora sülik, no desidoms glori vanik. Pestaböls e fimiks in God, leno kanoms, binön pleitälük. Mens, kel läsevoms Gode gudikosi valik pegetöli: no sükoms, getön stimi balan fa votikan, sod viloms te stimi ut, kel kömom de God. Vipoms üno atosi, das God palobomös in oms ed in saludals valik, ed aisteifoms atosi.

5. Klu binolöd danik tefü smalikünos, ed odigol getöna gretikumosis! Pülikünosis cedolöd, aso gretikünosis, e nestümikosis lensumolöd, aso legivotis patik! If dinid gevala pakonsidom, givot nonik ojinom smalik u tu pülik. Ibo no binos smalik, kelos palegivos fa God gretikün. — Ifi givom pönis e flapis: mutos binön lesunik obes, bi dunom aigönü salud obas in valikos, kelosa ziti dälom tefü obs. Kel men levipom, konsefön beni Goda: binomöd danik plo ben pegetöl, e sufädik, if ben pasumom! Plekomöz, das ben gekömomös! e binomöd kautik e miugan, dat no peromös oti!

Kapied 11.

Dö num smalik löfölas kruzömi Yesusa.

1. Yesus labom nu löfölanis mödik monargäna sülik oka, abu polelis nemödik kruzöma oka. Labom mödikanis, kel levipoms trodis, e nemödikanis desidöl glumis. Tuvom kopananis mödik taba, ye nemödikis cuna. Valikans vipoms, fredön ke ot; nemödikans viloms, sufön bosi dem ot. Mödikans sukoms Yesusi jü bodiblekami; abu nemödikans jü drinöni gleköpi liedas. Mödikans grestimoms milagis ota; nemödikans dilsumoms len jemod kruzöma. Mödikans löfoms Yesusi, ünä täöfs no zidoms; mödikans loboms e pliedoms oti, ünä getoms trodis anik fa ot. Ye, sosis Yesus usävomok, ed ulüvom otis ilo: täno plonoms, u faloms in säkurajöfi tu gretiki.

2. Abu, kels löfoms Yesusi demü Yesus, e no dem okas trod lönik sembal: ats oti pliedoms in glum e ladälanab, äs in trodün. Ed üf vilomöv, nevelo givön otes trodi: deno lobomsöv oti egelo, ed aivilomsöv, danön ote.

3. O! kio mödikosi kanom Yesusilöf klinik, no pamigöl ko taisük e lönilöf! No-li ködutäbs binoms pönemöl valikans, kel aisükoms trodis? — Uts, kel aitikoms tefü nited e frut okas: no-li jonoms, das

---

⁴⁹ ...seidolöd oli täno sui plad donikün (Lucas': XIV, 10). E tikodayumät lölik: „Ab if pevüdol, seidolöd oli täno sui plad donikün, dat hidaifidan, ven kömom, sagomös ole: „O flen! seidolöd oli löpikumö! Tän atos obinon stim ole lo fidadakompenans valik. Ibä alan, kel löpükön oki, podonükön, ed utan kel donükön oki, polöpükön” ”.

löfumomsok, ka Kristusi? Kiplado patuvom ek, vilöl-la, dünön glato Gode?

4. Seledo patuvom men also tikälik, kel binomös livik de valikos. Ibo kim otuvom meni vo pöfiki tikälo, e pelivöli de jafot alik? — Völad ota vükodom valikosis pelukiblinöl de mieds fagik e fagiküns Tala. If men mogivomöv guedi valik oka, binosöv nog nos. Ed, üf dunomöv pönädi gretik, binosöv nogo nemödik. Ed, if lenlönomöv nolügis valik oke, binomöv nogo fagik de lefuläl. Ed, üf labomöv tugi gretik, e devodi vemo filedöli; nogo mödikos defosöv ote, os binos: din bal, levemüno zesüdik ote. Kios? Zesüdosöv, das, elüvöl valikosis, lüvomösok, e segolomös lölik se ok, ä konsefomös nosi lönilöfa! Ed if udunom valikosis, kelosis enolom, dünön: kredomöd, das edunom nosi! —

5. No cedomöd, aso gretikosi, kel kanosöv, pacedön, as gretikos in om, sod oki nemomöd düneli vo nefrutiki, äso verat pükom!: »If umekols valikosi pebudöl oles, pükolsöd!: «Binobs dünels nefrutik.»⁵⁰ Tän okanom, binön vo pöfan ä nüdik tikälo, e pükön ko profedal: »Binob soelan ä pöfik.«⁵¹ Deno nek binom lieguman, nek binom stenüdikum, nek libikum, ka ut, kel nolom, lüvönok e valikosis, e cedokön, aso disiküni.

Kapied 12.

Veg regik kruzöma saludik.

1. Düfik jinom mödikanes püked at: »Fenonolöd iti ok, pololöz oka kruzäli, e sukolöd Yesuse!«⁵² Abu mödo düfikum obinos, lilön cödäti lätik at: »Peneläbädans! yilolsöd de ob in fili tenüpik!«⁵³ — Kels nu lenliloms viliko kruzöma tidi, e sukoms ote: ats no odredomsök füdo sepeti kodemüba tenüpik. Kruzömamal at obinom in sil, if Sölal okömom, al cödöfön voli. Täno dünels valik kruzöma, kels lifüpo emekomsok lesümikis Pekruzölane: oniloms ko konfid gretik Kristuse cödal.

2. Klu, kikodo dredol, lensumön kruzäli, me kel golon ali sülamonargän? — In kruzäl binom salud, in kruzöm lif, in kruzéd jel ta neflenis. In kruzäl svid sülik panin'gifom, in kruzéd binom stenüd lana, in kruzöm fred tikäla. In kruzöm binom ninäl tugas valik; in kruzéd saludug lefulik. Lane no binom salud, e no spel getöna lifi tenüpik, ifno in kruzöm. Sikodo sumolöd oka kruzédi, sukolöd Yesuse, ed ogolol in lifi tenüpik! — Yesus ebügolom, polöl oka

---

⁵⁰ *Binobs hidünans nenfrutik* (,Lucas': XVII, 10).

⁵¹ Psamabuk: XXIV, 16.

⁵² Leigod.: *If ek vilom züpön obi, atan noädömöd oki! lasumomöd krodik okik! e sökómöd täno obi!* (,Matthaeus': XVI, 24)!

⁵³ *Mogololsöd de ob! o maleditäbs! lü fil laidüpik* (,Matthaeus': XXV, 41).

kruzömi, ed edeilom len kruzöm ple ol, dat id ol pololös oka kruzedi, e vipolös, deilön len kruzäl! Ibo, uf udeilol ke om: id olifol leigo ke om; ed uf ubinol dilsumel liedä: obinol i dilsumel glora.

3. Ekö! valikos siudos in kruzäl, e valikos deslopos de mod udeilönä. Al lifi ed al linediki püdi veratik no sibirinom veg votik, ka veg kruzeda saludik e funälama vädelsik. Ugololöd, köi vilol! usükolös, aikelosis vilol!: ed otuval no vegi subimikum in geil, e sefikumi su Tal, ka vegi kruzeda saludik! Blimolöd e leodolöd valikosis ma vil e ced oka!: ed otuval no votikosi, adas aimutol, liedön bosì, uf libaviliko, ud pemütöl; ed oituval somo kruzedi: uf osenol doli len koap, ud osufol glumis in lanäl.

4. Nu polüval fa God, täno povexadol fa kemen; e, kelos binos um: obinol suvo böladik oke it. Deno kanol no, palibön u paleitön dubü sembals med u trod, sod ledulolök, ünä plidos Gode. Ibo God vilom, das lenadolös, liedön glumi nenü trod, e das disojedolösok ome lefulniko, e das vedolös miugikum dubü glum! Nek osenom in ladäl also vem liedi Kristusa, äso men umutöl, liedön sümikosis. Sikodo kruzöm aibinom peprepadöl, e valädöm oli vätöpo. No kanol, seyilön, aiköi gonöl-la; ibo aipololok iti ke ol, ed oituvalok it, aiköi ukömol-lä. Flekolödok löpoi, flekolödok disoi! flekolököd senedoi, flekolököd linedoi! ed in atos valik otuval kruzedi. Zesüdos, das aitönol sufädugi vätöpo, if vilol, labön püdi linedälik, e melidön kroni tenüpik.

5. If polol viliko kruzäli: opolom oli, ed odukom al zeili pevüpöl, kö obinom fin liedöna, do atos ojenos no talo. If polol neviliko kruzedi, mekom ole böladi; vetolok um, e deno mutol, ledulön. If umojedol kruzedi bal: otuval nedoto votiki, e ba vetikumi.

6. Kredol-li, sägonön utose, kelosi nek deilikanas ekanom, vitön? — Kiom saludalas in vol ebinom nenü kruzede e glum? Nena Yesus Kristus, Sölal obsik, ünä elifom, ebinom dü düp bal nen dol liedä: »Kristus (it pükom) emutom, liedön, e suistanön de nelifans, e somo nütridön ini glor oka.«⁵⁴ — Ed ol, kikodo sükol vegi votik, ka vegi regalik at, kel binom veg kruzöma saludik?

7. Kristusa lif lölik ebinom kruzäl ä matür; ed ol steifol oke takedi-li e fredì? — Pölol, pölol, if sükol votikosi, ka liedön glumis; ibo deilik lif lölik at binom fulik misalöfa, e pezümöl me kruzeds. Ed ek, pluo fästepom tikälo, plu vetikumis tuvom mödna kruzälis; ibo, plu löfom, plu dolikum ome binom top xilama.

8. Ye men somik, pavexadöl so mödna, no binom nenü leitam troda, bi senom fruti vemo gretiki, dekömöl ome de sufam kruzäla ok'ik. Ibo, bi disojedomok viliko kruzede: bölad valik gluma paleitom dubü konfid in trodi dogik. E, pluo mid pafibom dubü glum, pluo tikäl pastenüdom dubü ben linedälik. E, bi se löf vipom, vedön lesümik

---

⁵⁴ Leigod.: *Kristus no ämutom-li sufön atosi ad nügolön ini glor okik?* (,Lucas': XXIV, 26); *Kristus ösufom, ed ölelifikom tü del kilid se deadans* (,Lucas': XXIV, 46)!

Kristuse pekruzöl: sotimo pastenüdom somo, das no vilomöv, binön nenü dol e glum. Ibo kredom, das binom plu lesumikum Gode, pluo kanom, sufön täöfis mödik e vetikis demü God. Atos no jenos me näm mena, sod dubü ben Kristusa, kela ben kanom, dunön dinis also gretikis in mid döfik, das men, pemoföl dubü zil tikäla, beginom e löfom utosis, kelosis voto aifugom ed aidredom nato.

9. Polön kruzäli, löfön kruzäli, pudön koapi, e disojedön oti dünelüge, fugön stimis, sufön viliko lejemodis, nestümönok iti, e vipön panestümöni, dasufön dämis e täöfis valik, e levipön benöfi nonik in at vol: ats binoms dins, tadunöl nate menik. If loegolok iti: tuvol, das dubü näm lönik no kanol, dunön bosu dinas at. Yed, if konfidol Sölale, näm de sül pogivom ole; vol e mid podisojedom sölame ola. I no odredol nefleni, diabani, if binol pevaföl me kredug, ä pemalöl me kruzad Kristusa.

10. Sikodo sludolöd, aso dünel gudik ä fiedöl Kristusa, polön manälo kruzedi Sölala ok'ik, pekruzöla sukü löf ple ol! Binolöd löbik, sufön täöfis mödik e mifätis valnik in lif misalöfik at! Ibo dins at ojenoms ole, aikö binol-la, ed otuvol zelädik otis, aikö sävolök-lä. Mutos, binön also; e no binom med votik morönöna glumes, mifätes e doles, ka sufädug. Drinolöd desidik lieda gleköpi Sölala! üf vilol, binön flen Sölala, e labön dili ke ot. Lönigivolös Gode, va vilom, gevön trodis ole! It dunomös, äso plidos ome plü! Yed ol binolöd löbik, sufön glumis, ed otis cedolöd, aso trodis gretikün! Ibo lièds ata tima, ifi soelik kanolöv, ledulön valikis: no saidoms, al melidön glori füdik.

11. If uvirol atosi, das glum obinom svidik ole ä lesumik demü Kristus: täno, kredolöd osi! stadol gudik; ibo etuvol paladi su Tal. Ünä lieds binoms bölad ole, e sükol fugön otis: so lonedo stadol badlik, e glums, kelis fugön steifol, osukoms ole vätopo.

12. If binol löbik, äso debol, liedön e deilöne: ostadol sun gudikumo, ed otuvol püdi. Ifi ubinolöv süliblesenik jü süli kilid, äso Paul: dem atos obinolöv no sefik ta täöfis. »Ob (Yesus pükom) ojonob ote, vio-mödiksosis mutom, liedön demü nem oba.»⁵⁵ Sikodo palemänos ole, liedön, if vilol, löfön Yesusi, ed aidünön ome.

13. Dasö digolös, liedön bosu demü nem Yesusa! Glor kio gretik valädömöv tän oli! yub ki-gretik binomöv lä saludals valik! dabumälam kio gretik binomöv i kemene! — Valikans dido komedoms sufädi, do te nemödikans viloms, liedön. Gido mutolöv, liedön viliko i nemödikosi bos demü Kristus, bi mödikans liedoms vetikumosis demü dins talik.

14. Cedolöd, aso zelädikosi, das lifolök in aifunälam! Ed ek pluo deilom oke it: pluo beginom, lifön Gode. Nek binom fägik, suemön

---

⁵⁵ ...ojonob ome, viomödiko omutom sufön demü nem obik (duns: IX, 16).

sülikosis, ifno demü Kristus udisojedomok yoke täöfas. Nos binos lesumikum Gode, nos saludlikum ole in vol at, ka liedön viliko demü Kristus. Ed if labolöv väli: mutolöv, vipön umo, liedön täöfis demü Kristus, ka paklietön dubü trods mödik, bi etoso vedolöv sümikum Kristuse e lesümikum saludales valik. Ibo melidods e lefuläl cala obas no siudoms in mödiks svids e trods, sod leplu in sufön gretikis plönöfis e glumis.

15. If salude menas bos binosöv gudikum ä frutikum, ka liedön: Kristus zelädo ejonomöv atosi vödso e me sams. Tadilo, züpanis suköl, e valikanis vipöl, sukön ome, monedom sepetiko, das polomsöz kruzedi, du sagom: »If ek vilom, sukön obe: fenomenöd iti ok, sumomöz oka kruzedi, e sukomöd obe!⁵⁶« — Nag esüenon ed eduvestigon valikosis: kömon al sludi levöladlik ati, das mutobs, da glumis mödik nin'golön in monargäni Goda⁵⁷.

---

⁵⁶ *Kel vilon slopön obi, utan noädonöd oki, lasumonöd aldeliko krodik okik, e sökonöd obi!* (Lucas': IX, 23).

⁵⁷ *Dub dränäls mödik mutobs nügolön ini regän Goda* (duns: XIV, 22).

B u k k i l i d .

Dö trodam linedälik.

Kapied 1.

Dö pükot linedälik Kristusa ko lan fiedik.

1. Lan fiedik. — Vilob lilön, kelosi Sölal God pükom in ob⁵⁸. Leläbik binom lan, kel lilom in ok püköni Sölala, e getom vödi troda se mud oma. Leläbiks lils, kel senidoms ninpükotis lovik Goda, e no loigoms ninpükotis vola. Vo leläbiks lils, kel, no lielöls tefü vög toenöl senedoa, lieloms linedälo tefü verat tidöl. Leläbiks binoms logs, kel, pekiköls senedikose, binoms ye senidik tefü linedälikos. Leläbans uts, kel duvestigoms dinis linedälik, e me plägams vädelsik steifoms, vedön aiskilikum, al kapälön klänis sülik. Leläbans, kel, fredöls jäfön Godi, livomsok de neleads alik vola. Konsidolöz atosis, o lan oba! e kikulöd yanis sienas, dat kanolös lilön, kelosis Sölal God ola pükom in ol!

2. Kristus. — Pelöfan ola pükom atosis: »Ob binob salud ola, püd olik, e lif ola. Luyümolödok len obi! ed otuvol püdi. Lüvolöd golenikosis valik, sükolöd tenüpikosis! Valiks dins timlik binoms kios, ifno bos ludugöl? E jafots valik frutoms kisis, if ubinol palüvol fa Jafal? Sikod, uklemöl valikosis, omekolöd oli plidik e fiediki Jafale, dat kanolös, getön beati veratik!

Kapied 2.

Verat pükom linedälo nen toùn vödas.

1. Dünel. — Pükolöd, o Sölal! ibo dünel olik lilom!⁵⁹ Binob dünel ola, givolöd obe kapälübi, dat sevobös noelüdis ola!⁶⁰ Flekolöd oba ladi al vödis muda olik! pukat ola doniflumomöd, äso töf! Sons Yisraela epükoms vöno Mosede: »Ol pükolöd obes, ed olilobs! Sölal no pükomöd obes, dat ba no deulobs!« — No somo, o Sölal! no pükob somo. Ko profedal Samuël bufumo leplekob miugik ä levipiko: »Pükolöd, o Sölal! ibo dünel ola lilom!« No Mosed, u votan profedalas pükomös obe! sod Ol it, o Sölal, nin'gival ä dalitölal profedas valik pükolöd! ibo soelik nen ots kanol, lefulo betidön obi; ab ets nen Ol kanoms nosi.

---

⁵⁸ Psamabuk: LXXXIV, 9.

⁵⁹ Buk balid ela Samuel: III, 9.

⁶⁰ Psamabuk: CXVIII, 125.

2. Kanoms dido, sagön vödis toenöl; abu no givoms tikäli. Pukatoms jöniko; abu no flämoms ladäli, if Ol seilol. Loveblünoms tonabiris; yed Ol manifol siämi. Nünoms klänis; ab Ol plänol ninäli malas. Notoms büdis; ab Ol yufol, fölon otis. Jonoms vegi; yed Ol stenüdol, al tägön oti. Ets dunoms te senedikosis; ab Ol betidol e dalitol ladälis. Ets begifoms senedoa; yed Ol legivol flukäli. Ets luvokoms vödis; ab Ol bevobädol, das lilölan kapälom otis.

3. Demüs no Mosed, sod Ol, o Sölal God oba, verat tenüpick! pükolöd obe, dat ba no deilobös, e dat no blibobös neflukälik, if ubinoböv pamonedöl te senedoa, e no paflämöl linedälo! Gevolöd, dat al oba kodemübi no tienomös vöd pelilöl, abu no pafölöl, pesevöl, ye no pelöföl; pekredöl, abu no patönöl! Sikodo pükolös, o Sölal! bi dünel olik lilom! ibo labol vödis lifa tenüpick⁶¹. Obe pükolöd al trodi anik obika lanäla, ed al gudumami lifa lölik oba! yed Ole tienosös ali laiks lob, glor e stim!

Kapied 3.

Vöds Goda binoms pölilöl miugo;
ye mödikans no divoms otis.

1. Sölal. — Lilolöd, o son; vödis oba, vödis svidikün, vükodölis nolügi valikas filosofanas e sapalas vola ät! Vöds oba binoms tikäl e lif⁶², e no pövätöls segunü suemods menik. No dalon, en sükön plidi vanik; sod muton, lilön otis stilo, e lensumön in miug lefulnik e me desid gretik.

2. Dünel. — En epükob: »Beatik binom men, keli Ol, o Sölal! ubetidol, e kele utidol oka loni, dat müdolös ome delis badlik⁶³, e dat no vedomös netrodik su Tal!«

3. Sölal. — Ob (Sölal pükom) etidob profedalis sis begin, e jünü no finob, püköni valikanes; ye mödikans binoms sudik e neseniks tefü vög oba. Mödumans liloms vilikumo voli, ka Godi; sukoms löbikum desides mida, ka plide Goda. Vol siagom dinis timlik ä smalikis, e dünon ate me desid gretik; siagob gretikünosi ä tenüpickosi; ye ladäls deilikanas bliboms nemufik. Kim Obe dünom e lobedom also kudöfo, äs dünon vole e söles ota? — »Jemolöd, o Sion!⁶⁴« mel pükom; »ed, üf vilol, en nolön kodi, lilolöd!: Gonon vegi lonedik, al getön cäli smalik; dem aidulik lif futap ti no patovom balna de tal fa mödikans. Sükon fruti pöflik; demü baledab bal feiton jemodik sotimo. No dredon, detöbönok in del e neito demü din vanik u siagod smalik.

---

⁶¹ *Ol labol vödis lifa laidüpick* (,Ioannes': VI, 68).

⁶² *Vöds, kelis espikob lü ols, binons lanöf, binons lif* (,Ioannes': VI, 63).

⁶³ Psamabuk: XCIII, 13.

⁶⁴ ,Isaias': XXIII, 4.

4. Ye jemodö! binon tu nedutlik, al töbön sägo te nemödo demü guèd nevtolik, demü mesed nedüvik, demü stimün e glor no finöl. Sikodo jemolöd, o dünel nedutlik e plonöl! ibo ets binoms löbikum deilöne, ka ol binol löbik, lifön. Ets fredoms um in van, ka ol in verat. Ets zu pacütoms sotimo tefü spel oksis; abu siagod oba citom neki, ed Obe konfidölani no dismidom vagiki. Vilob givön, kelosis esiagob, e fölön, kelosis epükob, üf ek ublibom jüi fin in löf Oba. Binob mesedal fiedanas alik, e xamal jalopik devodanas valik.

5. Penolöd oba vödis in oka ladi, e betikolöd dutlik otis! ibo obinoms lezesüdik in tim patentadöna. Kelosis no suemol lilädölo: atosis osuemol in del visida. Laidunob, visidön teliko pesevälanis obik, os binos: me tentad e trod. Vädelseo givob otes komlilädamis tel: bali, kelo leblamob pökis otas; votiki, me kel monedob al fästepi tefü tugs. Kel men nolom vödis obik, ed unestümom: otuvom eki, ocödöföl in del lätikün omi⁶⁵.

Plek, al getön beni devoda.

6. O Solal, God obik! binol oba guèd valik. E kim binob, das venüdob, pükön Ole? Binob ola dünelil pöfikün, e vumil nestümik. Binob mödo pöfikum e nestümikum, ka nolob e venüdob, sagön. Ga memolöd, o Sölal! das binob nos, das labob nosi, e das kanob nosi! Soelik binol Gudal, cödik e saludik; kanol valikosi, givol valikosis, fölol valikosi; te sineli dismidol vagiki. Memolöd misaladamis Olik, e fulolös oba ladi me ben olik! ibo no vilol, das jafots Ola binomsös vagik.

7. Liko kanob, sufönok in lif misalöfik at, ifno misalad e ben Ola stenüdoms obi? — No moflekolöd oliko loapi de ob, no fözogolös Oka visidi, no mosumolöd Ola trodi, dat logsü Ol lan oba no vedomös, äso glun no pebevatöl! O Sölal! tidolöd obi, dunön Ola vili⁶⁶; tidolöd obi, tägön digik e miugo komü Ol! ibo sap oba binol, kel verato nolol, ed enolol obi bü vedam vola, e büfä ebinob pemotöl vole.

Kapied 4.

Muton, tägön in verat e miugo komü God.

1. Sölal. — O son tägolöd in verat komü Ob, ed aisükolös Obi in balikäl lada! Kel men tägom in verat komü Ob: pojelom ta lägleipis neflena, e verat olibom oti de ludugels e slänams badikanas. If verat ulibom oli: obinol vo libik e kudalivik tefü lupükots menas.

2. Dünel. — O Sölal! binos veratik, kelosi sagol. Pesagölos, begob, jenosöd obe! Verat Ola tidomöd obi, jelomös ä konsefomöd

---

⁶⁵ Leigod.: *Utan, kel deimon obi, e no zepon vödis obik, labon utosi, kel cödon oni: vöd, keli ob espikob; at ocödeton oni tü del lätik* (,Ioannes': XII, 48)!

⁶⁶ Psamabuk: CXLII, 10.

obi jü fini saludik! Verat libomös obi de valik slopäl badik e löf neleodik, ed otägob ke Ol in lib gretik ladäla!

3. Sölal. — Ob (verat pükom) otidob ole, kelos binos gitik e plidöl logsü Ob. Sinis ola memolöd, labölo gretikis miplidi e glumi, e niludolös nevelo, das binöl-la bos gretik demü vobäds oka! Binol vo sinel, padisojedöl liedodes mödik, e pakopligöl niso. Se ol aislopälol al nosi; pökol lesuno, pabevikodol lesun, pakofudol lesuno, vedol lesun nestönik. No labol bos, viokodo kanolöv famönok; abu labol mödikosis, viokodo mutol, smadüvokön; ino binol mödo pülikum, ka suemön kanol.

4. Demüs nonik dinas alik, kelis dunol, jinomöd gretik ole! Nos jinosös gretik, kostikos, milägadigik, stümadigöl! ibo nos binos subimik, vo lobadigöl e viplik, plä kelos binos tenüplik. Bu valikos verat tenüplik plidomöd, e legretik pülöf olik aimiplidomöz ole! Dredolöd, blamolöz, e fugolöd nosi so mödo, äso klimis e sinis ola, kel mutoms, miplidön umo, ka timlik däm alik! Ans no tägoms känädo komü Ob, sod, pedugöls dub semiks nudäl e rogam, viloms, nolön klänis Oba, e, luleadölsok ed okas saludi, viloms, sevön desänälis geilik Goda. Ats, demü pleitäl e nudäl okas, faloms mödna in tentadis gretik e sinis; ibo tadunob otes.

5. Dredolöd cödätis Goda, dremolös demü zun Vävalüdala! No venüdolöd, dakodön vobädis Geilikünala, sod davestigolöz klimadunotis oka! xämolöd, vio-suvo esinol, ed eluleadol gudikosis viomödik! Ans pladoms okas devodi in bukis te, votikans in magis, nogo votans in malis e zeremifis senedik. Ans loboms obi me mud, abu nemödo me lad. Votikans, pedalitöl in kapäl, e peklinöls de slopäls, aiseifoms al guedis tenüplik; binos plönik otes, lilön dinis talik; dünoms dolo zesüdöfes nata, ed ats senoms, kelosi tikäl verata pükom in oms. Ibo tidom otes, nestümöni talikosis, löfi sülíkosa, klemön voli, e levipön dü del lölik e neito süli.

Kapied 5.

Dö vobädam milagik löfa godik.

1. Dünel. — Pliedob Oli, o Fat sülík, Fat Sölal obik, ela Yesus Kristus! bi edonleadolok, memön obi pöfik. O Fat misaladas ä God troda valik! danob Ole, bi klietol sotimo dub oka trods obi nedigöl trodi alik. Aipliedob äd aiglorob vätenüpoi Oli ko Son balpemetöl Olik e ko Salutikäl. Eyö! o Sölal God, löfal saludik oba! üf ukömol in oba ladi, linedikos valik oba oyubos. Binol glor obik e fred obika ladäla. Binol spel obik, ed oba lefug in dels gluma obik.

2. Ye, bi binob nogo fibik al löfön, e nelefulik tefü tug: demüs pastenüdobök, e patrodobök fa Ol; sikodo visidolöd obi suvo, e

betidolös tefü lon saludik! Livolöd obi de liedods badik, e sanolös oba ladäli de neleodiks slopäls valik, dat, linedälo pesanoböl, ä lefulno paklinöl, vedobös pötöflik löföne, stenüdik al liedön, stanälik in ledulön!

3. Sölal. — Löf binom bos gretik, gued vo legretik, kel soelik mekom bölad ali aso leitiki, e sufom leiladälo täöfis valik. Ibo nenü bölad polom bölad, e biedikosi valik mekom svidiki ä smeknik. Löf kol Yesusi binom nobälik, stigöl al dunön gretikosis, e flämom levipi al dinis ailefulikum. Löf aisteifom löpoi, e no vilom, pagekipön dubü dins bapik. Löf vilom, binön libik ä palivöl de volik slopäl alik, dat no paneleadomös tefü fekäl linedik, dat no pakopligomös in frut timlik, u pabevikodomös dubü däm. Nos binos svidikum, ka löf; nos binos stenüdikum, geilikum, umo vidik, umo lesumik, fulikum e gudikum in sül e su Tal; ibo se God löf licinälom, e, subimik ove jafot alik, no kanom, tuvön takedi, plä in God.

4. Löfel flitom, gonom, e fredom; binom libik, e no kanom, patönön. Givom valikosis plo valikos, e labom valikosis in valikos, bi takedom in gued bal gretikün te, se kel flumom e dekömom gued alik. No konsidom legivotis, sod ovi guedis alik datovomok al legivali. Löf mödna no sevom mafi, sod lekugom ovü mafi alik. Löf no senom bölad, no loigom töbis; desidom, dunön mödikumosis, ka kanom: no lukodlom nemögöfi, bi kredo, das kanom valikosis, e das valikos binos pedälik ome. Demüs binom pötöflik valikosed; dunom mödikosis, e lefulom osis, kö votan no löföl vedom fiban, e pabevikodom.

5. Löf galom, e slipöl no slipom, padetöböl no binom fenik, panüstöböl no binom panaböl, pajeiköl no pakofudom; sod, äso flam liflik e flamot filedöl, lekulomok löpoi, e dudranom sefiko. Aikel löfom: nolom, kelosi vög löfa vokom. Luvok valüdik in lils Goda binom slopäl filedöl lana, kel pükom: »O God obik, o löf oba! Ol lölik binol obikan, e lölik ob olikan!«

6. Dünel. — Veitolöd oba löfi, dat lenadobös, gütön me mud linedälik lana, vio svidik binos: löfön, smetön kodü löf, e svimön niso. Padasumobös fa löf, dat dub vemiks ladälafil e stun datovobösok ovü obi! Kanidobös hümi löfa! sukobös ini geil Ole, pelöfane obik! oba lan, yuböl kodü löf konsumomösok dubü pliedön oli! Löfumobös oli, ka obi, ed obi no löfobös plä dem Ol! e löfoböd dem Ol valikanis vo löföl Oli, äso büdom löfa lon stalöl se Ol!

7. Sölal. — Löf binom spidik, känädik, devodöl, lesumik e löflik; stenüdik, sufädöl, fiedöl, visedik, lonedälik, manik, e nevelo sükölok it. Ibo, sosus men sükom iti ok: perom löfi. Löf binom kautöl, miugik ä stedik; no müedik, no leitälik, e no jäföl dinis vanik; binom cunälik, puedik, stanälik, takedik ä galöl tefü siens valik. Löf binom nödik ä lobedöl löpanes, pülik ä nestümik oke it, divodöl ä danik Gode,

aikonfidöl ote, äd aispelöl in oti, i tän, if God no smekom ote; ibo no lifon nenü dol in löf.

8. Löfel panemön, no digom ut, kel no binom löbik, liedön valikosis, e dunön ma vil pelöfana. Löfan mutom, demü pelöfan lensumön viliko valikosis düfik e biedikis, e nevelo pamoflekön de ot sukü zids taik.

Kapied 6.

Vio löfan veratik paxamom.

1. Sölal. — O son! no nogo binol löfan stenüdik ä visedik.

2. Dünel. — Kikod, o Sölal!?

3. Sölal. — Bi demü täöf smalik no lefulol vobädis pabeginöl, e sükol tu desidiko trodi. Löfan stenüdik stadom nepemuföl in tentads, e no kredom ninpükotes käfik neflena. Äs ome plidob in läb, id also no miplidob in täöfs.

4. Löfel visedik no konsidom so mödo legivoti löfana, äso löfi givala; konsidom umo vili gudik, ka völadı legivota, e pelöfan binom lesunikum ote, ka legivots valik. Löfan nobälik no takedom in legivot, sod um in Ob, ka in legivots alik.

5. Sikodo valikos no binos foviko paperöl, if tefü Ob u saludals labol sotimo fekälis lu gudikis, ka vipolöv. Fekäl gudik ä svidik et, keli senol sotimo: binom vobädot bena komik, e bido bisegut lomäna sülik; no dalol, en lekonfidön tuiko; ibo fekäl golom e kömom. Ye, komipön ta vedölis mufis badik lana, e nestümön ninpükotis diabana: atos binos mal sikik tuga, e din lemeliöl.

6. Klu oli no kofudomsös fänots vädik, tefü din aikelik binömslä. Stenüdo konsefolöd desini, e desäni pelüodöl al Godi! I no binos cit, if, sotimo pafäslütol süpido ali God, e foviko gekömol al vanotis kustöfik lada. Ibo plönol omis umo ta vili, kas dunol otis; ed, ünä miplidoms, e tadunol otes: tienoms al melidi, e no al rübi.

7. Nololöd, das neflen vönik steifom vämodo, neleadön ola desidöni gudikosis, ed al dezugön oli de devodiks plägams valik, os binos, de grestim saludalas, de medidam relik lieda oba, de mem frutöl sinas, de galug tefü lad lönik, e de slud fimik fästepöna tugso. Nin'givom tikis badik mödikis, dat ole ningifomös naudi e tavili, dat deflekomös oli de plek e lilädam saludik. Lekoëf miugik miplidom ote, ed üf kanomöv: dezugomöv oli lefulno de komünet saludik. No kredolös ome, ed i no loigolös oti, do pladom mödna träpis, al citön oli. Ome lücodätolöd kodi tikas badik e nepuedikas! Sagolöd ome: »Yilolöz, o tikäl neklinik! daredolöz, o misalöfünan! binol lemiotik, bi ninpükol somikosi liles oba. Mofö de ob, o ludugel badikün! otuvol dili nonik in ob; sod Yesus, aso komipal stenüdik, obinom ke ob, ed

ostanol pabejemöl. Vilob bufumo deilöni, e liedöni pönis valik, ka sisagön ole. Seilolöd, e muedolöz! neovo olenlilob oli, üfi lendunolöv böladamis nenumik obe. Sölal binom litäl e salud oba; dredoböv kimi? — If lemiliters stanomsöv ta obi: lad oba no dredomöv⁶⁷. Sölal binom yufal e dalival obik⁶⁸.«

8. Komipolöd, äso soldater brafik! ed, if pökol sotimo sukü fiböf: konleadolöd nämis stenüdikum, ka jünüikis, e konfidolös bene gretikum Oba! Kautolöd mödo tefü vanik iteplid e pleitäl! Kodü ats mödikans padukoms in pölubi, e faloms sotim in bleinäli nesanamik ti. Deül at pleitälanas, konfidöl okes stupiko, binomöd ole kaütam ä moned al miugi laik!

Kapied 7.

Muton, sävön beni disü jel miuga.

1. Sölal. — O son! frutölum ä sefikum binos ole: sävön beni devoda, no vedön pleidik, no pükön mödikosis dö ben, e no luglorön; sod iti nestümönok, e dredön, das ba pegivom-la nedigane. No dalom, lenlagön tu fimiko fekäle at, bi kanom, vifo pavotön in tadili. If binol in ben: ticolöd, vio misalöfik e pöflik laidunol, binön nenü ben! — Fästep tikälnik no siudom in atos te, das labol beni troda, sod id atoso, das bena mosumi sufolös miugik, fenonamo, e sufädo: os binos, das tän no vedolös lavik tefü zil pleköna, e das no luleadolös lefulno vobädis votik, kelis elaidunol mekön; sod das ma nämis e kapälüb dunolös viliko, kelosi kanol, e das no luleadolösok lefulno kodü neluimäl e trepöf ladäla.

2. Ye mödikans binoms, kel foviko vedoms nesufädöl u nedutliks, if bos no plöpos ma vip. Ibo veg mena no binom vätimo in mekäd oma, sod binos git Goda, givön benis e trodis, kü vilom, viomödo vilom, e kele vilom, ma plid Oma, e no votiko. Ans nekautik edeülomsok it sukü ben devoda, bi eviloms, dunön mödikumosis, ka ekanoms, no vätöls mafi nämä okas, sod sukölso umo zile lada, ka cödäte lisäla. E, bi evenüdoms dinis gretikum, ka eplidos Gode: demüs eperoms lesuno beni. Kels epladoms niemi okas ini sül: evedoms dalebik e pegeleadöls in pöflöf, dat, pemiugöls e pemeköls pöfik, lenadomsös flitön, no me flitäds okas, sod lekonfidön flitapenes Oba. Kels nogo binoms nuläbs, e nen plak tefü veg Sölala: ats kanoms nefikulo, pacitön e sturön, if no dunoms segunü konsäl manas kautik.

3. If viloms, sukön um oka tikäde, ka kredön votanes eplaköl: fin okas obinom risköfik, üf no leadomsok, dezugön de lenilud lönik. Seledo zidos, das uts, kel cedomsok aso sapikis, leadomsok miugo,

---

⁶⁷ Psamabuk: XXVI, 3.

⁶⁸ Psamabuk: XVIII, 15.

dugön fa votans. Sap zenomafik ko miug e sev smalik binoms gudikum, ka divs gretik nolügas ko plid vanik. Binos gudikum ole, labön elosi lu, ka labön mödikosi, kelo kanolöv, pleidön. No dunom süenik saido, kel lügivomok lölik frede, e fögedom oka pöfi vönik e godidredi puedik, dredöli, perön beni pagetöl. I no kondidom tugik e sapo, kel timü täöf e plönöf alik tempom tuiko, e tikom ä konfidom lu tefü Ob, ka södomöv.

4. Kel men vilom, binön sefik tuvemo in tim püda: potuvom mödna tu säkurajöfik ä tempöl timü komip. If nololöv, aiblibön miugan ä mükik in ok, ed aigudiko mafükön, ä dugön oka tikäli: no falolöv also vifo ini risköf e sin. Binos konsäl gudik, das, üf tikäl ola binom paflämöl dubü zil saludik: betikolös, kelos ojenos, üf litäl at umogolom. Ed, if litäl uyilom: betikolöd, das okanom denukömön litäl, keli jü timi anik emosumob, al kaütön oli, e mödön Oba stimi.

5. Xam somik binom mödna frutikum, ka if ailabolöv läbikosi ma vil ola. Ibo melidots no binoms pövätöl segun atos, va ek labom mödikis dalitälamis u trodis, va binom eplaköl tefü bib, u pepladöl su stimalüeni geilikum: sod melidots binoms pövätöl segun atos, va ek binom pestaböl in miug veratik, e pedafulöl me godilöf; va sükom vätimo stimi Goda in desän klinik ä lefulik, va cedomok aso nosi, ä vo nestümom iti ok, e va fredom umo, panestümön e pamiugön fa votans, ka pastimön fa ots.

Kapied 8.

Smadüvolödok iti loü God !

1. Dünel. — Kel binob püfin ä zenin⁶⁹, venüdoböx-lí, pükön Sölale? If düvobok aso gudikumi: ekö! datovolok ta obi: i sins oba givoms noelüdi veratik, kele no kanob, tapükön. Yed, if unestümob äd unosob obi, if ulivobok de lönik geidüv alik, ed ucedobok, äso binob, as püfina: täno ben ola pogivom obe, e litäl Ola binom nilik oba lade; tän i geidüv alik, sägo smalikün, podiesom in ledibi nonöfa oba, ed odeulom tenüpoi. Uso jonol obi obe; jonol, kelos binob, kelos obinob, e kelöpi ekömob; ibo binob nos, e no enolob osi. Üf paloveleadob oke it: ekö! täno binob nos e fiböf lölik; ab, if süpido lenlogedol obi: foviko vedob stenüdik, e padafulob me fred nulik. Vo, binos milagik vemo, das fa Ol patovob süpido, e palamob also beniko, kel paizugob disoi dubü bölad lönik.

2. Atosi dunom löf ola, kel, no pamelidöl fa ob, fokömom obe, yufom in neods lemödik obe, jelom obi ta risköfis gretik, ed, al pükön verati, savom obi se neläbs nenumik. Ibo, elöfobölok neleodo, edeülobok; abu süköl klinugo, e löföl Oli soelik, etuvob tog Oli ed

---

⁶⁹ Leigod.: ‚Sirach’: XVII, 31.

obi, e sukü löf ediesobok dibumo in nonöfi. Ibo Ol, o svidikün! tölatol obi vem gudikumo, ka melidob, ä venüdoböv, spelön e begön.

3. Binolöd papliedöl, o God oba! bi, do digob nosi, Ola greladäl e gud nefinik zedoms nevelo, benodön menes, i nedanikes e pemofleköles veito de Ol! Levotälolöd obis al Oli, dat binobsös danik, miugans ä devodöl! ibo Ol binol salud, näm ä stenüd obas.

Kapied 9.

Valikos binos pögeduköl ali God, as in zeili lätikün.

1. Sölal. — O son! mutob, aibinön ola zeil geilükün ä lätikün, if levipol vo, binön beatik. Dubü desän at paklinom fek alik, kel suvo slopälom neleodik al oli ed al jafotis. Ibo, if sükolok it in sembalos: palunol ä sigälol foviko. Demüs gedukolös gledino valikosis al Obi, bi Ob binob ut, kel egivom valikosis! Cedolöd dinis dabalik, aso dekömölis se guedün! e klu valikos binos pögeduköl al Obi, as ini rig oka.

2. Smalikan e gretan, pöfikän e liegan kupoms vati lifik se Ob, aso se fonäl lifik; e, kels Obe dünoms libik ä viliko: ogetoms benis e denu benis. Ab, aikel vilomöv, famokön u fredön plä Ob in guèd sembal patik: at no pofimom in fred veratik, ladäl oka no poveitom, sod poneleadom e ponabom valniko. Dem atos mutol, lücodätön gudikosi nonik ole, e no läsevön valüde mena sembal; sod lücodätölöz valikosis Gode, nen kel men labom nosi! Ob egivob valikosis: vilob, gegetön valikosis, e flagob jalopüno danis.

3. Atos binos verat, dubü kel pafemofom glor vanik. Kö ben sülik e löf veratik unin'goloms: uso sembals glöt, nabam ladäla e lönilöf olödoms no. Ibo godilöf bevikodom valikosis, e veitom nämis valik lana. If binol vo sapik: ofredol in Ob soelik, ospelol tefü Ob soelik. Ibo nek binom gudik plä God soelik⁷⁰, kel mutom, palobön umo, ka valikos, e papliedön in valikos.

Kapied 10.

Binos svidik, dünön Gode, nag enestümon voli.

1. Dünel. — Nu vilob, denu pükön, o Sölal! e no seilön. Vilob, pükön liles obika Goda, Sölala obik, ed obika regala, kel binom in sül. O Sölal! kio gretik binom möd olika svida, keli elesävol dredölanes Oli!⁷¹ Ye kis binol löfölanes Oli! kios dünölanes me lad lölik Ole! Vo nesepekik binom svid olika lenlogedäla, keli legivol löfölanes Oli!

---

⁷⁰ *Nek binon gudik plä Balan, sevabo God* („Lucas”: XVIII, 19).

⁷¹ Psamabuk: XXX, 20.

Ejonol üno svidi löfa olik obe dub atos, das obi, kel no äbinob, elemekol; das, ven epölob fagik de Ol, egedukol obi, al dünön Ole; e das edüdol obe, löfön Oli.

2. O fonäl löfa tenüpik! kisi sagoböd ole? Liko kanoböv, fögedön Oli, kel donleadolok, memön obi, sägo, nag edeiläfob ed edeulob? — Edunol dünele olik misaladi gretikum, ka espelom, ed egevol ote gretikumis beni e flenügi, ka emelidom. Okanoböv, bläfön Ole kiosi demü ben at? — Ibo no binos pagevöl valikanes, das, elüvöls valikosi, klemoms voli, e väloms lifi kleudik. Binos gretikos-li, das dünob Ole, kele dünön, jafot alik binom pabligöl? Dünön Ole, no dalos; jinön bos gretik obe; sod bufumo jinosöz gretik e milagik obe, das donleadolok, aso düneli lensumön obi so pöfik ä nedigiki, ed obi lasumön in numi dünelas pelöfik Ola.

3. Ekö! lönos ole valikos, kelosi labob, e kelo dünob Ole. Yed Ol votafleko dünol um obe, ka ob Ole. Ekö! sil e tal, kelis elemekol, al frutön mene: binoms löbik, e dunoms vädelso valikosis, aikelosis ebüdol. Yed atos binos nemödik; sägo lanales ebüdol, dünön menes. Abu valikos at pavükodos dubü jen, das it edonleadolok, dünön mene, ed esiagol, ogivönok it ome.

4. Kiosi givoböd Ole demü guèds valik mils at? Dasö kanobös, dünön Ole dü dels valik lifa obik! — Dasö binobös fägik, dünön digik Ole dü del bal luüno! Ibo digol vo düni valik, stimi alik, e lobi tenüpik. Binol vo Sölal obik, e binob Ola dünel pöfik, kel binob pabligöl, dünön Ole me näms valik, e dalob nevelo, vedön favik tefü lobön Oli. Vilob also, vipob also, e donleadolödok güvön, kelos defos obe.

5. Stim gretik, glor gretik binos, dünön Ole, ä nestümön valikosis dem Ol. Ibo beni gretik ogetoms, kel udisojedomso viliko düne saludikün Ola. Uts otuvoms trodis svidikün Salutikāla, kels se löf al Oli uklemoms fredid midalik aliki. Otuvoms libi gretik tikāla, kels demü nem Ola ubetridoms vegi nabik, ed ulüvoms kudis volik alikis.

6. O Goda dünelüg lesunik ä freidöl, dubü kel men vedom vo libik ä saludik! O cala kleudika dün saludik, kel meni mekom leigiki lanales, plidöli Gode, jekiki diabanes e pökomedöli kredanes valik! O dün, digik palensumöna e paivipöna, dubü kel guedün pamelidom, e fred aibliböl pavöbom!

Kapied 11.

Desids lada mutoms, paxamön e pamafükön.

1. Sölal. — O son! mutol, nogo lenadön mödikosis, kelosis no nog elenadol gudiko.

2. Dünel. — O Sölal, kiosi?

3. Sölal. — Ola desidi leodolös löliko segunü plid oba! no binolöz lönilöfik, sod zilolöd desidiko, fölon Oba vili. Desids suvo flämoms e stigoms levem oli; ye xamolöd, va pastigol demü stim obik, ud bufumo demü frut olik! If binob dunakod: obinol löliko kotenugik, aivio ulenleodob bos; yed, üf bos olika levipa binos ino pesävöl: atos, ekö! binos kod, kel neleadom ä vetom oli.

4. Sikodo kautolöd, lenlagön tuiko deside lucödätik, nes ulilön oba konsäli, dat atosi latumo ba no bönidolös, u dat utos no miplidosös ole, kelos eplidos büo, e tefü kelos ezilol, äsif ebinosöv elos gudikum! Ibo no dalon, foviko sukön alike mofäle, kel jinom gudik; ab i no, deimön nekonsido fekäli alik tabinöli. Binos gudik, lejäinilön i gudikis steifamis e desidis, dat sukü tepäl no falonös in dispäli lada, dat no skanonös votikanis dubü täg neleadik, u dat no pakofudonös, e pasäkurajonös süpido dubü tadun votanas.

5. Ye muton, sotimo gebön mekädi, e tadunön manik deside sienlik; muton, no konsidön, kelosi midäl vilom, ud no vilom; sod muton, steifön bufum atosi, das mid, i tadunöl, binomös pedisojedöl tikäle! E mid mutom, papudön so lonedo, e pamüton in lenödöfi, jüs obinom löbik ali valikos, ed ulenadom, kotenugön me nemödikos, löföni balikosis, e no murön demü taikos.

Kapied 12.

Dö sufäd e komip ta desidis badik.

1. Dünel. — O Sölal God! sufäd lezesüdom obe, äs logob; ibo dins taik mödiks zidoms obe in lif at. Ibo, aivio sükob püdi: lif oba no kanom, binön nen komip e dol.

2. Sölal. — Also binos, o son! Ye vilob, das no sükolös püdi somik, kel no labom tentadis, u no senom täöfis; sod kredolöd, das i tän etuvol püdi, if ubinol paplägöl dubü glums valnik, e pabluföl me täöfs mödik! If sagol, das no kanol, liedön mödikosis: liko tän osufol fili klinamöpa? — De dins badik tel muton, välön egele eli smalikün. Kluo, dat negetolös pönis tenüpik: steifolöd, demü God ledulön sufädo dinis badlik komikis! Li-niludöl, das mens volälik liedoms nosi, u nemödikosis? — Atosis otuvol no, ifi säkolöv stadölis läbiküno.

3. Ye laboms, pükol, yofis mödik, e dunoms ma vil lönik; demüs senoms nemödo glumis.

4. Ludas laboms valikosi pavipöl: abu lio lonedo, liko kredol, odulos? Ekö! bundemans in vol odepuboms, äso smok, e mem nonik fredas egegolöl oblibom. E sägo dü lifatim no juitoms takedik otis nen bied, fav e dred. Ibo se din öt, me kel mökoms okes fredodi: pön dola vedom otes no seledo. Git jenom otes, das no juitoms nen kofudam e

bied fredodis, kelis sükoms neleodiko, e keles sukoms. Fredods valik at binoms kio blefik e doböls, ki-neleodik e jemodiks! Ye volälans no kapäloms atosi sukü yofanirod e bleinäl; äso nimafs nelisälik kosgonoms deile lana kodü fredod smalik lifa golenik. Sikod ol, o son! no posgonolöz desides olik, e klemolöd vili lönik!⁷² Fredolöd in Sölal, ed oföлом ole vipis olike lada!⁷³

5. Ibo, if vilol, vo pafreidön, e patrodön lieglisko fa Ob: ekö! in nestüm volikosa valik, ed in klemön fredodis bapik alikis obinom läbäd olik, e trod bundemik pogivom ole. E plu fagolok de trod alik jafotas: pluo trodis svidikum ä stenüdikumis otuval in Ob. Yed omis begino no orivol nen lüg sembal e töb komipöna. Kustöf ninvulik tadunom; ye pobevikodom dubü kustöf gudikum. Mid omurom; abu polejäinilom dubü zil tikäla. Serpentaf vönik ovenudom oli, ed omökom biedis ole; ye pomofom in fugi me plek; alos gleningol pakearom ote dubü vob frutöl.

Kapied 13.

Aso nödan miugik, lobedolöd segunü sam ela Yesus Kristus !

1. Sölal. — O son! men vilöl, seyilön lobede, seyilom bene; e, kel sükom oke patikosi: perom valemikosi. If ek no disojedomok libaviliko löpane oka: jonom, das midäl oka no nog lobedom ome lefulno, sod das mid tadunom e gemurom mödna. Demüs lenadolöd, disojedönok vifük ola löpane, if vipol, disoyokön midi lönik! Ibo neflen senedik pabevikodom vifumo, üf men linedälik no binom palerüböl. Lane no binom neflen plönikum e badikum, ka ol it, if no baivögol ko tikäl. Zesüdos nestipo, das nestümolok iti veratiko, if vilol, bemasanön midi e bludi. Bi löfolok nog tu neleodiko: demüs tasteifol, loveleadokön lefulno vile votanas.

2. Ye, dunol kisi gretik, if ol, binöl püfin ed un nos, disojedolok demü God mene, du Ob, Vävalüdal ä Geilünal, kel elemekob valikosis se nos, edisojedobok miugik mene dem ol. Evedob El miugikün e disikün valikanas, dat bevikodolös pleitäli ola dubü miug oba. O püfin, lenadolöz lobedöni! O talin ä tain, lenadolöd miugokön, e blegönoki disü futis valikanas! Lenadolöd, blekön oka vili, e binön löbik lenödöfe alik!

3. Zilolöz ta oki, e no dälolöd pleitäle, lifön in ol; sod oki mekolös sovemo nödiki ä smaliki, das valikans kanoms, nidesgolön su oli, ed oli ditridön, äso miotini sütas! Demü kios plonol, o men nosik? Liko kanol, o sinel mitoik! tapükön slanölanes oli, kel enofol lemödna Godi, ed emelidol lesuvo höli? — Ye, bi lanäl olik ebinom kostik

---

⁷² ‚Sirach‘: XVIII, 30.

⁷³ Psamabuk: XXXVI, 4.

Obe: logäl obik espalom oli, dat lesevolös löfi Obik, ed aiblibolös danik demü benods Oba, dat kösekolösok lefulno lenödöfe veratik e miuge, e dat sufolös sufädo panestümöni ola.

Kapied 14.

Medidobsöd cödätis klänik Goda, dat no vedobsös pleitälük demü gudikos!

1. Dünel. — O Sölal! tötöl me cödäts olik ove ob, e dalemufol lögapis valik oba dubü dred e drem, e lan oba pajeikom vemo. Stadob lestunik, e betikob, das süls no binoms klinik in logäls ola. Bi, etuvöl in lanals badi, no espalol omis: kios ojenos obe? Steläls efaloms de sül; ed ob püfin rogob kisi? — Uts, kelas vobäds ejinoms lobadigik: esrutoms in ledibi; ed äfidölis bodi lanalas elogob klietölisok me trebuks doma'svinas.

2. Sikodo saludugäl nonik binom, if Ol, o Sölal! gezugol Oka nami. Sap nonik frutom, üf zedol dugöni. Stenüd leno yufom, if finol, konsefön oti. Pued nonik binom sefik nen jel Ola. Lönik galöf leno frutom nen galug saludik Ola. Ibo, sosus palüvobs: disobs e deulobs; ab, if visidol obis: täno pasusilüodobs, e lifobs. Binobs dido nelaidöfik, ye pafimobs fa Ol; binobs lavik, ye paflämobs fa Ol.

3. O! mutob, tikön kio miugik e nestümo dö ob! Aso kio pülikosi mutob, cedön gudikosi, keli jinob labön! O! ki-dibiko mutob, disojedönok nödü cödätis Ola nedakodikis, in kels no tuvob votikosi bos tefü ob, kas binob nos e denu nos. O bölad nemaflük! o mel, kel no kanom, padusvimön, ed in kel no tuvob bos votik dö ob, pläs binob lefulno nos! Kiöp nu plad glore? Konfid pepladöl in oba tugi binom kiplad? — Vanik fam alik binom pafeslugöl in ledibi cödätas Ola tefü ob.

4. Mid valik binom kis logsü Ol? Taimin odatovomok-li ta fomeli oka? Men, kela lad binom vo padisojedöl Gode: liko kanom, pleidön me lupükot vanik? — Lölik vol pleidiki no mekom uti, keli verat edisojedom oke; e men, estaböl speli lölik oka in Godi, no pomufälom dubü mud lobelas valik. Ibo lobölans it, ekö, binoms nos! Odepuboms ko tonod vödas; abu Sölala verat oblibom tenüpoi⁷⁴. —

Kapied 15.

Vio muton, kondidön tefü din padesidöl alik.

1. Sölal. — O son! tefü din alik pükolöz also: »O sölal! if Ole plidos: atos jenosöd also! O Sölal! üf tienos al stimi Ola: jenosöd in

---

⁷⁴ Psamabuk: CXVI, 2.

nem olik! O Sölal! if logol, das veilos obe, e lesevol, das frutos: täno dälolös obe, gebön dini at stimü Ol. Yed, if nolol, das binom dämik obe, e no frutöl salude lana oba: mosumolöd desididi somik de ob!« Ibo no desid alik kömom de Salutikäl, ifi jinomöv gitik e gudik mene. Binos fikulik, cödätön veratiko, va tikäl gudik, ud votik stigom oli, desidön atosis ud etosis, ud i va pamofol fa tikäl lönik. Mödikans ebinoms pecütöl fino, kels begino ejinoms pastigöl fa tikäl gudik.

2. Sikodo levipolöd, e desidolös egelo in Godidred e ladamiug utosi, aikelos plösenosok, aso dini desidigik tikäle! Mutol pato, ko fenonam vila lönik, lekonfidön Obe valikosis, e pükön: »O Sölal! nolol, vio binos gudikum; atos ud etos jenosöd, äso vilol! Givolös, kelosi vilol, vio mödikosi vilol, e kü vilol! Dunolöd ke ob ma ced olik, ed also, äs plidos ole mödumo, ä stim ola vedom gretikum! Pladolöd obi, köi vilol, e bitolös libik ke ob tefü valikos! Binob in nam Ola: zitulolöd e flekolöd obi! Binob Ola dünel, löbik valikoses. Ibo no desidob, lifön obe, sod Ole; dasö dunobös digik e lefulo atosi!«

Plek, dat kanonös, befulön vili Goda.

3. Gevolöd obe, o Yesus gudlikün, beni Ola! Binomös ke ob, vobomös ke ob, e blibomös ke ob jü fin! Givolöd, das ailevipobös, ed aivilobös utosi, kel binos lesumikün e plidikünos Ole! Vil Olik aibinomöd vil obik, e vil obik aisukomös olike, ä baivögomös lefuliko ke ot! Elos vilön e no vilön oba binosöd os-bal ko vil Ola! Dasö kanobös, vilön e no vilön nosi votik, ka Ol vilol e no vilol!

4. Gevolöd obe dedeilöni valikose, kel binos in vol, dat dem Ol löfobös panestümöni, e bliböni nebesevik in vol! Givolöd, das takedobös um in Ol, ka in valikos votik, kelosi kanob desidön, e das oba ladäl tuvomös in Ol püdi! Binol püd veratik lada, Ol soelik binol taked. Plä Ol, valikos binos plönik e muifik. Ebo in püd at, os binos, in Ol, el soelik gued geilükün ä tenüplik, vilob nüsliipön, e takedön⁷⁵. Jenosöd!

Kapied 16.

Muton, sükön trodi veratik te in God.

1. Dünel. — Aikelosis kanob, fliagön e tikön al oba trodi: atosis valik no valädob iso, sod in olif. Ifi laboböv soelik trodis alik vola, e kanoböv, juitön fredis valik: zelädö, no kanomsöv, dulön lonedo. Demüs, o lan oba! no kanol, patrodön lefulno, e paklietön lefuliko, plä in God, kel trodom pöfikanis, e lasumom miuganis. Varolöd dü tim nemödik, o lan oba! varolöd befulami siaga godik!: ed olabol bundemo in sül guedis valik. If steifol tu neleodo guedis komik:

---

⁷⁵ Psamabuk: IV, 9.

operol tenüpickis ä sülikis. Gebolöd timlikosis; abu steifolöd tenüpickosis! No kanol, pasatön dubü gued timlik sembal; ibo no binol palemeköl, al juitön otis.

2. Ifi labolöv guedis palemeköl valikis: no kanolöv, binön läbik e beatan; ibo in God, elemeköl valikosis, löliks läb e beat ola siudoms. No binoms somik, kelis löfans stupik vola niludoms ä loboms; sod binoms somik, kelis kredans fiedöl Kristusa valädoms, e tefü kels bise Guti laboms sotimo kredans tikälnik ä lada kliniks, kelas täg binom sülik⁷⁶. Trod alik menas binom vanik ä blefik. Trod ut binom beatöl ä veratik, kel pagetom linedälo dubü verat. Men devodöl polom vätopo ke ok trodali oka, Yesusi, e pükom Ote: »Yufolöd, o Sölal Yesus! obe vätopo, ed ai! Atos binosöd trod obe, das vilob, klemön viliko trodi alik menas! Ed, üf Ola trod udefom obe: cödiks vil e xam ola binomsöd trodün oba! Ibo, no ozunol laiko, ed id otädol no tenüpoi⁷⁷.«

—

Kapied 17.

Kud alik binom pöloveleadöl Gode.

1. Sölal. — O son! leadolöd obi, dunön ke ol, kelosi vilob! Nolob, kelos ole veilos. Tikol, aso men, cödätol in mödikos, äso slopäl menik büvödom.

2. Dünel. — O Sölal! binos veratik, kelosi pükol. Kud Ola ple ob binom gretikum, ka kud valik, keli kanob, it gebön ple Ob. Ibo men, kel no loveleadom oka kudi valik Ole: stodom nesefik vem. O Sölal! bitolöd ke ob, ailiko uplidos Ole, bisä vil obik aiblibom fimo palüodöl al Oli! Ibo valikós, kelosis udunol ke ob: kanos, binön te gudik. If vilol, das binobös in daegäls: binolöd papliedöl! Ef üf vilol, das binobös in litäl: denu binolöd papliedöl! — If donleadolok, trodön obi: binolöd papliedöl! Ed, üf vilol, das liedob glumis: leigo binolöz papliedöl!

3. Sölal. — O son! if vilol, tägön ke Ob: mutol, kondidön also: mutol, binön sövemo löbik liedöne, ka fredöne; mutol, söviliko binön dalebik e pöfan, ka bundemöl e liegan.

4. Dünel. — O Sölal! vilob, liedön viliko dem Ol, aikelosi vilol, das zitosös obe. De nam Ola vilob, lensumön lindifo gudikosis e badlikosis, elosis svidik e biedik, yöföloysis e glumöloysis, e danön plo valikos uzidöl obe. Plesefolöd obi ta sini valik: ed odredob ni deili, ni höli! — Bisäs obi no fejokol tenüpoi, ed i no nösol de buk lifa: täno din nonik odämom obe, aikelos gluma udrefosöv obi.

---

⁷⁶ Leigod.: *Lomän obsik ga sül binon, se kel spetobs as savan Söli: Yesus Kristus* (elanes di ,Philippi': III, 20)!

⁷⁷ Psamabuk: CII, 9.

Kapied 18.

Segunü sam Kristusa muton, sufön leiladälo pöflöfis timlik.

1. Sölal. — O son! edonixänob de sül demü salud ola; pöflöfis olik elensumob, pemoföl no dub müt, sod sukü löf, dat lenadolös sufädugi, e sufolös pöflöfis timlik, nes zunön. Ibo lieds pösuföl no edefoms Obe des düp obika motöfa jü deili len kruzöm. Eliedob defi gretik tefü gueds timlik; elilob suvo kusadis mödik ta Obi; esufob gudälik lejemodi e kofi; egetob nedani demü benods, slanis plo milags, leblamis demü tidams.

2. Dünel. — O Sölal! bi ebinol sufädik dü lifatim Ola, fölolöl pato dub atos büdi Fata Ola: binos gidik, das ob, sinel misalöfik, sufädob ma vil Olik, e das demü salud oba polob, ünä vilol, böladilifa deilik. Ibo, do lif komunik binom böladik: evedom deno lemeliöl dubü ben Olik; evedom obes fibik i mödo suflikum ä klülikum, dubü sam Olik e futavegeds saludalas. Binom i mödo trodikum, ka lif timü lon vönik, kü yan süla ebinom pekiköl, e veg ali sül ejinom i dagikum, sosä nemödikans esteifoms monargäni süla. Yed id uts, kel ebinoms tiemo cödik e pösavöls: no ekanoms, nin'golön in monargäni süla, bü lied e saisunam dub deil saludik Ola.

3. O! debob danis ki-gretik Ole, das edonleadolok, jonön obe, e kredanes valik, vegi stedik ä sefiki al monargäni tenüpiik Ola! Ibo lif Ola binom veg obas, e dubü sufäd saludik tågobs al Oli, kel binol kron obas. Ifno ebigoölöv, äd etidölöv obes vegi: kim steifomöv, sukön ote? — Agö! kio mödikans blibomsöv fagik e bäkivedo, ifno logomsöv Ola samis sikik! Ekö! nestü milags e tids pelilöl so mödiks, binobs deno lavik. Kis jenosöv, ifno labobsöv litäli so gretiki, al sukön Ole? —

Kapied 19.

Dö sufam negita, e dö sevamals sufädana veratik.

1. Sölal. — O son! pükol kiosi? Medidölöd liedis obik e saludalas oba, e finölöd plonöni! No nog etadunol jü spilami bluda⁷⁸. Liedol nemödikosis feleigü uts, kel eliedoms so mödikosis, kel petentadoms e päbepedoms so vemo, kel ebinoms pevexadöl e paplägöls also mödliko. Demüs mutol, memön liedis vätikum votanas, dat sufolös leitumo liedis pülikum oka. — Ed, if jinoms no püliks ole: xämolöd, va nesufäd ola no binom en kod! Ye steifölöd, ledulön sufädugo valikosis, va binos-la pülik, ud vetikos!

2. Pluo binol löbikum, al liedön: pluo dunol sapumo, e melidol mödikumosis. Oledulol i nefikulumo, üf ubinol paprepadöl me lad

---

⁷⁸ No nog etadunols bludamio pö komip olsik ta sin (hebrejanes: XII, 4).

vilik e plägams dutlik. No pükolöd!: »No kanob, sufön atosis fa men somik, e no dalob, sufön somikosis! ibo emekom dämi gretik obe, e leblamom obe dinis, kelis etikob nevelo; ye sufoböv vilik atosi fa votan, e soìn lesevoböv, das kanos pasufön.« — Meüg at binom nesapik, bi konsidom ni tugi sufäda, ni pösodali okronöl sufädugi; sod loigom bufumo pösodis noföl, e nofis pedaliedöl.

3. Ut no binom sufädan veratik, kel vilom, liedön te utosi, kelos ome plidos, e fa kel plidos ome. Sufädan veratik no konsidom, fa kel men pavexadom: va jenòs-lá fa löpan, ud leigan, ud pülikuman; va fa men gudik ä saludik, ud fa vädan ä nedigikan. Binos bufumo lindifik ote, täöfs vio gretiks, e vio mödna zidoms ome fa jafot semkimik; lensumom dano valikosis at de nam Goda, ed ois cedom, aso fruti legretik. Ibo lä God nos, nena elos pülikün, jenos nen melid, if liedon osi vo demü God.

4. Sikodo binolöd papplepadöl ali komip, if vilol, getön vikodi! Nen komip no orivol kroni sufäduga. If nevilol liedis: nevilol kroni. Yed, if vilol pakronön: komipolöd stenüdälik, ledulolös sufädo! — No orivon nen töb takedi, e no geton nen komip vikodi.

5. Dünel. — O Sölal! vedosöd mögik obe dubü ben, kelos obe jinos nemögik me näms natik! Nolol, das kanob, liedön te nemödikosis, e das pasäkurajob foviko, if täöf smalik kömom. Das xam alik me glum obe vedomös löfik ä viplik demü nem Olik! Ibo liedön, e pavexadön dem Ol: binos lesaludlik lanäle oba.

Kapied 20.

Koefolöd fibi lönik, e misalöfis ata lifa !

1. Dünel. — Vilob ta obi koefön oba necödi; vilob besevamön fibi obik Ole. Bos pülik säkurajos, e glumos obi suvo. Desänob dido, blibön stenüdik; ye pababob vem, if tentad te zenomafik kömom. Binom sotimo din lepülik, dubü kel tentad gretik pakodom. E du niludob, binön ze sefik, bi no senob tentadi: tuvobok sotimo ti pabevikodöli dubü bläd leitik.

2. Demüs, o Sölal! loegolöd oba miugi e fibi, besevik Ole väflanso! Misaladolös, e desezugolös obi de släm, dat no blibobös niso stegöl⁷⁹, e no binobös pabäjedöl vätimoì! Das binob also döfik e fibik, al tadunön liedodes: atos obi vexados mödna, e bejemos logsü Ol. E, do no sisagob lefulno: deno vexad otas binom böladik ä plönik obe, ä binos vemo favik, somo lifön in feit vädelso. Lesevob oba fibi se atos, das bitopäls ainaudikün lägleipoms obi mödo nefikulumo, kas yiloms.

---

⁷⁹ Psamabuk: LXVIII, 15.

3. O God västenüdik Yisraela, zilal lanas fiedik! loegolös töbi e doli dünela olik, e yufolös ome tefü valikós, kelosis ubeginom! Stenüdolös obi me näms sülik, dat sölügi no getomös men vönik, o. b. mid misalöfik, no nog padisojedöl lefulno tikäle, ta keli midi muton komipön, ünä natemon in lif misalöfikün at. Agö! kios binom lif at, in kel glums e misalöfs no defoms, e kö valikos binos fulik lesnalas ä neflenas?! Ibo, if bal lièd u tentad yilom: votik nakömom. Sägo, du komip balid dulom nogo: lieds e tentads mödumik votiks lükömom, e süpido.

4. E liko kanom, palöfön lif, laböl liedis also mödikis, un lif, padisojedöl so mödikes yames e misalöfes? Liko kanon, lifi nemön utosi, kel pälos also mödnikis deilis e glupakis? — E deno palöfom, e mödikans sükom, en fredön. Lublamon suvo voli, das binom-la cütöl ä vanik: e deno palüvom no nefikulo, bi desids mida söloms tu vemo. Binoms dins, kel mufäloms al volilöfi; yed i votiks, stigöl al nestümön voli. Al volilöfi zugoms desid mida, desid logas, e pleitäl lifa; abu pöns e misalöfs, cödo kömöls poso, päloms heti ä naudi tefü vol.

5. Ye, liedö! lanäl divodik vole pabevikodom dubü fred badik, e niludom, tuvön fredodis bevü spins, bi ni elogom, ni esmeikom svidi Goda, e lesumöfi linedik tuga. Ab uts, kel nestümoms lefuliko voli, ä steifoms, Gode lifön nödü pud saludik: ats sevoms svidi godik, pesiagöli utes, kel uklemoms känüdik voli. Logoms i klülumo, vio mödiko volef pöлом, e vio pacütom valniko.

Kapied 21.

Muton, bu valiks gueds e legivots,
sükön takedi in God soelik.

1. Dünel. — O lanäl oba! bu valikos ed in valikos aitakedolöd in God, bi Ot binom taked tenüpiik saludalas! O Yesus svidikün ä löfikün! gevolöd, das takedobös in Ol umo, ka in jafot alik! umo, ka in valiks saün e jön, in aliks glor e stim, in valiks valüd e dinid, in aliks nolüg e tipäl, in valiks liègs e kanävs, in aliks fred e yof, in valiks fam e lob, in aliks svid e trod, in valiks spel e siagod, in aliks melidot e levip, in valiks givots e legivots, kelis kanol, gevön e nin'gifön; umo, ka in valiks lefred e yub, kelis ladäl kanom, dasumön e senön; fino, in Ol umo, ka in lanals e lelanals ä letrupef lölik süla, in valiks logikos e nelogikos, ed umo, ka in valikos, kelos Ol no binol, o God oba!

2. Ibo Ol, o Sölal, God oba! binol El gudikün bu valikos; binol soelik Geilikünal, soelik Valüdikünal, soelik Saidünal ä Lefulünal, soelik El svidikün ä trodikün, soelik Jönikünal ä Loflikünal, soelik Nobälünal ä Glorikünal bu valikos. In Ol guèds alik binoms leigüpo e lefuliks, eibinoms ed oibinoms. E sikodo valikos binos tu pülik ä

nesaidölos, aikelosi plä Ol it legivol obe, u manifamol tefü Ok, u siagol, ifno logob, e labedob Oli lefulno. Ibo ladäl oba no kanom, takedön veratiko, i no kotenugön lölik, ifno takedom in Ol, e datovomok ovü valikis legivotis e jafotis.

3. O gamal löfikün oba, Yesus Kristus, löfal klinikün, Sölal jafotas valik! Kim ogivom flitädis liba veratik obe, dat äl Oli flitobös, ed in Ol takedobös! O! kiüp pogönos lefulnik obe, kosadön ke Ol, e smeikön, vio svidik binol, o Sölal, God oba!? Kitim okonleadobok also lefulniko in Ol, das sukü löf al Oli no senob obi, sod Oli te soeliki senob in mod, vükodöl valikis senami e mafi, keli modi no valikans sevom. Ab nu seifob suvo, e polob dolik neläbi oba, bi badliks dins mödik zitoms obe in nebel at yama, kels obi mödna kofudoms, glumoms e züdagoms; kels obi suvo neleadoms e disipoms, bätoms e fanoms, dat no labobös lügolami libik al Oli, e no juitobös lamamis lesunik, kelis aidälol tikäles beatik. Mufälomsös Oli seif obik e netrod mödnik su Tal!

4. O Yesus, nid glora tenüpi, trod lana pexilöl! komü Ol mud oba binom nen vög, e seilön oba pükos Ole. Sölal oba lio lonediko zogom, kömön? — Kömomös al obi, pöfikani oka, e freidomös obi! Setenomöd Oka nami, e desezugomöd obi misalöfik se trep alik! — Kömolöd! kömolöd! bi noniks del u düp obinoms fredik nen Ol. Ibo binol fred obik, e nen Ol tab oba binom vagik. Binob misalöfik, e bido pefanüböl, e pelodöl me futajäns, jüs uklietol obi me lit oliko koma, ed ulibol obi, ed ujonol loapi flenik obe.

5. Votans sükomsös votikosi pla Ol, aikelos omes plidos! Yed obe bos votik no plidos, e no oplidos plä Ol, o God oba, spel obik, salud tenüpi oba! Oseilob no, ed ofinob no begöni, jüs ben olik ugekömom, ed upükol obe linedälo.

6. Sölal. — Ekö! akömob! Ekö! ekömob, bi evokol Obi. Drens ola, e levip lana olik, olik miugam e lebönid lada emufäloms Obi, ed elüdukoms al oli.

7. Dünel. — Ed epükob: »O Sölal! evokob Oli, ed elevipob, juitön Oli. Binob löbik, mojedön valikosis dem Ol; ibo balüdo Ol estigälol obi, al sükön Oli. Sikodo binolöd papliedöl, o Sölal! kel eblöfol, segunü möd oliko misalada, gudi at dünele Oka! Dünel Ola kanom fovoì, pükön kisi komü Ol, pläs om, aimemik lönikas badöfa e nonöfa, miugomok vemo komü Ol? — Ibo bevü milagiks dins valik süla e tala, nonik binom leigik Ole. Vobäds Ola binoms legudik; cödäts Ola binoms veratik, e dins alik pairegoms dub Ola bülogam. Demüs ole, o Sap Fata! binomös lob ä stim! Oli lobomsöz mud oba, lan obik, e jafots valik leigüpo!«

Kapied 22. Memolöd benodis mödlik Goda !

1. Dünel. — O Sölal! manifolöd oba ladäli lone olik, e tidolös obi, tägön segun büds Ola! Gevolöd obe, das lesevobös Ola vili, e medidobös ko legrestim ä senid dutlik benodis Olik, ä valemö, ä pato, dat täno kanobös, danön digik plös Ole! Ye nolob e koefob, das no kanob, givön debikis lobi e dani, nena plo benod smalikün. Binob tu pülik feleigü gudikos valik peblöfölos obe. Ed, if loegob Ola nobäli: tikäl oba pakofudom demü gret ata nobäla.

2. Dins valik, kelis labobs in lan ed in koap, kelis labedobs senedo ud linedälo, nato ud lovünatiko: binoms Ola benods, ed Oli famoms, aso benodali, meilädali ä gudali, fa kel egetobs gudikosis valik. Do balan egetom plui, e votan elosi lu: deno valikos lönos Ole, e nen Ol ek nena kanom, labön dini smalikün. Ut, kel ugetom mödikumosis: no kanom, famokön, das melidom osis; i no dalom, datovälönok ovi votanis, e nestümön pülumanis. Ibo ut binom gretikum ä guduman, kel lücödätom luni oke it, e binom miugikum ä devodölum in danisagön. Ed, aikel cedomok, as eli negretikün ä nedigiküni valikanas: at binom fagikum⁸⁰ getöne benodis gretikum.

3. Ab if ek egetom lui: no dalom, vedön lügik, ni zunön, ni glötön utis, kel egetoms plui; sod södom bufumo, konsidön Oli, e lobön levemüno gudi gretik Ola, kel legivotis Ola seidilol so bundemo, so glato e viliko, nes konsidön pösodanis. Valikos kömos de Ol, e demüs binol pöiloböl in valikos. Nolol, givot kiomik veilom alikane; ed elos becödätön kodis, demü kels at egetom plui, e votan lui: no binos git obas, sod Ola, lä kel melidods dabalikanas binoms pelonöl.

4. Demüs, o Sölal, God! i cedob as benodi gretik, if ek no labom mödikosi, nidöl senedo, e blinölosi lobi e stimi lä mens. Sikodo men, loegöl pöfi e bapi pösoda oka, senomös dem ats ni plöni, ni lügi, ni smakurajöfi; sod bufumo gretikis trodi e fredis, bi Ol, o God! aso flenis e domakopanalis edavälol Ole pöfikanis, miuganis ed panestümölis logsü volef! Noelans plös binoms postals it, kelis emekol plinis vola lölik⁸¹. Etägoms in vol, nes plonön; ebinoms so miugik e balikälik, nen aliks badnöf e käf, sos edredoms sägo, liedön lejemodi demü nem Olik; e kelosis volef naudom: atosis elensumoms me ladäl fredik.

5. Sikodo nos freidosöz sovemo meni löföl Oli, e sevomöli benodis Ola, äs jen, das vil olik, e plid lenleodama tenüpiik Ola paföloms in om. Tefü lenleodam at mutom, binön sovemo kotenuigik ä patrodöl, das vilom, binön also viliko pülikün, äso votan vipom, binön gretikün; das binom so takedik ä kotenuigöl su plad disikün, äso su

---

⁸⁰ Ba pöl pla el „nefagikum”.

⁸¹ Psamabuk: XLIV, 17.

löpikün; mutom, binön so viliko nestümik ä pafejoköl, i nebasevik ä nefamik, äso votan vipom, in vol binön pastimölum e gretikum, ka votans. Ibo vil olik, e löf ali stim Ola mutoms, vükodön valikosis, plu trodön oti, ed ote plidön plu, ka valiks benods pegivöl, ud pögivöls ote.

Kapied 23.

Dins fol blinoms püdi gretik.

1. Sölal. — O son! nu vilob, tidön ole vegi püda e liba veratik.
2. Dünel. — Dunolöd, o Sölal, kelosi sagol! ibo binos lesunik obe, lilön atosi.
3. Sölal. — Steifolöd, o son! dunön bufumo vili votana, ka olik! Välolöd egelo, labön bufum elosi lu, ka olik! Välolöd egelo, labön bufum elosi lu, ka mödikumosis! Sükolöz egelo pladi disikün, e binöni nödik valikanes! Aivipolöz e plekolöd, das vil Goda padunomös lefulno in ol! Ekö! men somik nütridom in stükäli püda e takeda.
4. Dünel. — O Sölal! pukat blefik at Ola ninom lefuläli gretik. Binom blefik vödso, abu fulik siäma, e liegik flukälso. Ibo, if kanomöv, pafölön fiediko fa ob: kofudam mutomöv, zidön no also nefikulo in ob. Ibo, alif stadob muifik e plönik: tuvob, das edeyilob de tidam at. Yed Ol, kel kanol valikosis, ed ailöfol fästepi lana: givolöd beni gretikum, dat kanobös, befulön vödis Ola, e bevobädön oba saludi!

Plek ta tikis badik.

5. Dünel. — O Sölal, God obik! no fagolösok de ob! O God oba! spidolöd, yufön obe⁸², bi ovedoms in ob tiks valnik e treps gretik, glumöls oba lani! Liko osärönob nepavidöl? ofemofob omis liko?
6. Sölal. — Vilob, golön bifü ol, e miugön pleitälanis vola⁸³. Omanifob yanis fanüba, ed omanifamob ole klänis pesävöl.
7. Dünel. — Dunolöd, o Sölal! äso pükol, e tiks badik valiks ofugoms komü loap Ola! Soeliks spel e trod oba binos: fugön in glum alik al Oli, konfidön Ole, lenvokön se linedälün Oli, e varön sufädugo trodami olik.

Plek, al getön dalitami ladäla.

8. Dalitolöd obi, o Yesus gudik! me klül litäla linedik, e femofolöd daegälis valik de löd obika lada! Viatolös tikis lüxamik mödikis, e moblinolös tentadis, lendunöl obe mekädi! Komipolöd stenüdik ple ob, bemütolöd nimis badik, os binos, desidis ludugöl, dat püd vedomös dubü valüd Ola, e lob bundemik tonomös Ole in tem

---

⁸² Psamabuk: LXX, 12.

⁸³ ,Isaias': XLV, 2.

saludik, o. b., in konsienäl klinik! — Ubüdolöd vienes e lustomes, upükolöd mele: »Takedolöz!« e nolüviene: »no vienolöz!« e stil gretik ovedom.

9. Sedolöd Ola litäli e verati⁸⁴, dat dalitomsös Tali, bi binob also lonedo glun vagik e neflukik, jüs udalitol obi! Gifolöd löpoa beni, dudranolös oba ladäli me töf sülik, seidilolöd devoda vati, al bevatön loapi Tala, dat pälomös flukis gudik e gudikünis! Datovolöd ladäli pepedöl dubü bölad sinas, e tanolöd levipi lölik oba len dinis sülik, dat, gütoöl svidi leläba sülik, senobös naudi, tikön talikosis!

10. Slütolöd obi len Oli, e moslütolös obi de valik trod nedulik jafotas! ibo din nonik palemeköl kanom, stilön e trodön lefulno levipi oba. Fetanolöd obi ke Ol dubü tan nedesnobik löfa, bi soelik saidol löfölane, e, plä Ol, valikos binos vanik e nosikos.

Kapied 24.

Vitolöd, sevestigön nudäliko lifatägi votanas !

1. Sölal. — O son! no vilolöd, binön nudalik, e jäfön kudis nezesüdik! Atos ud etos oli tefos in kios? — Sukolöd Obe! Kioso tefos oli, at va binom-la somik ud votik, va et dunom e pükom somo, ud votiko? — No cötifolök plo votans, sod okalügol ple ol ot. Klu, küdol kikodo? Ekö! sevob valikanis, e logob valikosis, jenöl disü Sol. Nolob tefü alikan, vio stadom, kelosi tikom, kelosis vilom, e kelöpi desänäl oka zeilom. Demüs valikos binos pöloveleadöl Obe; ab ol, konsefolöd oke püdi veratik, e leadolös nejötikani jäfön, viomödikosis vilom! Ocötifomok tefü valikós, kelosis umekom ud upükom; ibo nek kanom, cütön Obi.

2. No kudolöd tefü nem gretik, kel binom te jad, ni tefü flenüg ko mödikans, ni tefü löf patik menas! Dins at päloms disipälis, e daegis gretik in lan. Viloböv, pükön vilik ole vödis Oba, e manifamön dinis pesävik, if vilolöv, senidön oba nakömi, e manifön Obe yani ladäla olik. Kautolöd, galolös in pleks⁸⁵, e miugolödok in valikos!

Kapied 25.

Püd fümik lada, e fästep veratik in gudikos binoms in kios?

1. Sölal. — O son! esagob: »Geleadob oles püdi, givob oles püdi; ab oti no givob, äso vol givom.«⁸⁶ — Valikans levipoms püdi; ye no valikans befuloms, kelos pafliafos, al getön püdi veratik. Püd Oba

---

⁸⁴ Psamabuk: XLII, 3.

⁸⁵ *Binolsöd kludo süeniks e nebrietiks, sodas kanols plekön!* (pened balid de ‚Petrus’: IV, 7).

⁸⁶ *Posbinükob oles püdi, püdi obik givob oles; no givob, äsä volanef givon* (‚Ioannes’: XIV, 27).

lõnom menes, binöl lado miugiks ä sofiks. Püd ola potuvom in sufäd gretik. Üf ulenlilol Obi, ed usukol Oba vöge: okanol, juitön püdi gretik.

2. Dünel. — Kiosi mutob ibö, dunön?

3. Sölal. — In dins valik kautolöd tefü utos, kelosi dunol e pükol, e lüodolös ola desänälis valik al diseini, plidön Obe soelik, e vipön, u süköna nosi plä Ob. Ab i tefü pükots e dunots votanas no cödätolöd leitälük, e no koplügolödok in dinis no pakomidöl ole! e somo kanos jenön, das pakofudol nemödiko e seledo. Ye senön nevelo plöni sembal ladäla u koapa: no lälönos stade tima komik, sod stade takeda tenüpik. — Sikodo no kredolös!: das etuvol püdi veratik, if senol plöni nonik; das stadol gudik, if no labol nefleni; das binol lefulik, if valikos jenos segunü vip ola! I no cedolös, das binol bos gretik, u das palöfol pato, if senol gretikis devodi e svidi! Ibo löfölan veratik tuga no pasevom dub atos; i fästep e lefuläl mena no siudoms atos.

4. Dünel. — In kios ibö? o Sölal!

5. Sölal. — In atos, das lovegivolok se ladäl lölik vile godik, das sükol olikosis in dins ni smalik, ni gretiks, ni in kom, ni in tenüp, sosä me loap leigik danisagol in zids läbik e taiks, e vätol valikosis su vätiel cödik. If binol also stenüdik ä ledulöl in spel, das, posü mosumam alika troda linedik, prepadol oka ladi, al sufön dinis sägo plönikumis, e das i no giatolok, äsif no debilöv, liedön atosis ed also mödikosis, sod Obi läsevol, aso cödiki tefü lenleodams valik, e pliedol Obi aso saludiki: täno tägol in veg veratik ä stedik püda, e kanol spelön nedoto, das odenulogol yubik Oba loapi. If urivol nestümi lefulnik oka it: nololöd, das tän ojuitol bundemi püda, soin mögos dü tevüp ola talo.

Kapied 26.

Dö bizugöf ladäla libik, keli plek miugik melidom umo,
ka lilädam dutlik.

1. Dünel. — O Sölal! binos vobäd mana lefulik, das nevelo deflekom ladäli de steifön dinis sülik, e das bevü kuds mödik dugolom nekudlik bido, no sukü nesenöf, sod kodü bizug semik ladäla libik, lenlagöla jafote nonik me fekäl nepaleodöl.

2. Lebegob Oli, o God gudlikün oba! plesefolöd obi ta kudis lifa ät, dat no pakopligobös tuiko, ta neodis mödik koapa, dat no padagleipobös dubü midäl, ta neleadübis valik lana, dat no pabäjedobös pesäkurajöl dubü plön! No fliagob te, plesefolös obi ta dinis pasteiföl fekälüno fa volälans pleitik, sod obi plesefolös i ta misalöfis ut, kels, ma neläbäd valemik plo deilikans, vetoms e

gekipoms pönölso lani dünela olik, sosä no kanom, nin'golön in libi tikäla, alif uplidos ome.

3. O God oba, svid nesepekik! in biedi ceinolöd obe trodi valik midäliki, kel dezugom obi de löfön tenüpikosis, ed obi bätom, liedö, al oki dubü bijonam sembala gueda komik yöföla! Mid e blod no bevikodomsös, o God oba! no bevikodomsöd obi! Vol e glor blefik oma no citomsöd obi! Diaban e lekäf oma no ludugomöd obi! Givolös obe stenüdi tadunöna, sufädi al liedön, laidugi al ledulön! Pla trodis valik vola, givolöd obe leüledami svidikün olika tikäla, e, pla löfi midälik, nin'gifölös obe löfi al Oka nemi!

4. Ekö! zibet, drinet, kleotot e dins lemänik, teföls kosidi koapa, binoms bölad tikäle zilik. Mekolöd, das gebobös mafugo medis somik, e das läi no lenlägobösok in desid tuvemik. No kanon, mojedön valikosis, bi nat mutom payüfön; ye lon saludik nedälom, steifön dinis nezesüdik, e somikis, kel yöfoms bizugo sienis; voto mid datovomövok ta tikäli. In atos regolöd obi dubü nam olik, e betidolöd obi, dat no lovetricidobös miedi verätik!

Kapied 27.

Lönilöf mokipom obis vemüno de guedün.

1. Sölal. — O son! al getön valikosis, mutol givön valikosis, e nos ola dalos blibön in ol. Nololöd, das lönilöf ole dämom umo, ka din sembal vola! Ma löf e fekäl, kelis labol dine, din at ole lenlagom umulu. If löf ola binom paklinöl, balik ä benoleodik: obinol slafan dina nonik. No vilolöd desidön, kelosi labön, no binos pedälik! No vilolös labedön dini, kel kanom, neleadön oli, e ravön libi linedik ole! Binos selednik, das se ladäl lölik Obe no lovegivolok sa valikosis, kelosi kanol, desidön u labön.

2. Kikodo pakonsumol dub lüg nefrutik? Kikod fenolok me kuds nezesüdik? — Loveleadolöd oli plide Oba, ed oliedol dämi nonik! If sükol atosis ud etosis; if vilol binön is ud us, al frutön um ole it, e sukön ola plide: tän obinol nevelo takedik, i no libik de kuds; bi def sembal patuvom in din alik, ed in top alik obinom ek tadunöl.

3. Sikodo noniks lab e mödam dinas senedik frutoms ole; sod frutos um, enestimön, ed eseslütön se lad otis ko vul. Konsidolöd atosis, noè tefü mon e liegs, soi tefü steifön stimis e levip loba vanik, kels valik fegoloms ke vol! Top jelom nemödo, if tikäl zila defom; e püd pasüköl senedo no dulom lonedo, if stab veratik defom stade lana olik, os binos, if no binol pestaböl in Ob. Okanol, cenön steböpi oka, nes gudomokön. Ibo, sosus ulensumol pöti pagivöl: otuval kelosis efugol, ed otuval sägo badlikumosis.

Plek, al getön klinami lada e sapi sülük.

4. Fimolöd obi, o Sölal! dubü ben Salutikäla! Givolös obe nämi, al pastenüdön tefü men linedälik, ed al vagön oba ladi de aliks kud nezesüdik e trep! Givolöd nämi, dat dubü desids valnik no palüslütobös al dini sembal, va binòm-la pülik, ud kostik! sod mekolöd, das dinis valik cedob, aso goleniks, ed iti ob, as ofegolöli leimodo ke ots! Ibo nos, binöl disü Sol, oblibos, kö valikos binos van e vexad tikäla⁸⁷. O kio sapik binom men, kel cödätom somo! —

5. Gevolöd obe, o Sölal! sapi sülük, dat lenadobös, Oli sükön e tuvön plu, ka valikosi, Oli gütön e löfön umo, ka valikosis, e becödätön dinis valik ma völad, keli laboms segunü lenleodam olike sapa! Givolöd, das seivegob visedik flätane, e sufob sufädugo tapükeli. Ibo binos sap gretik, das no pamufon dubü vien alik vödas, e das i no lenlilon tentadi flätöl käföfo; te somo fästepon sefik su veg pabeginöl.

Kapied 28.

Ta linegis slänelas.

1. Sölal. — O son! no vedolöd favik, if ans tikoms badikosi dö ol, e pükoms, kelosi no lilol viliko! Mutol, tikön nogo badikumosis dö ok, e neki cedön fibikumi, ka oli. If dukol lifatägi linedik: no olägivol veüti gretik vödes fegolöl. Binos visedug no smalik, seilön timü täöf, e linedälo flekönok al Obi, e no pamuifön dubü cödät menas.

2. Püd ola no dalom, deslopön de mud menas; ibo, va seplänom ola dunis, aso gudikis, ud badikis: dem atos no binol men votik. Püd veratik e glor veratik binoms kiöp? — No in Ob-li? Aikel no vipom plidöni menes, e no dredom, miplidön otes: at ojuitom püdi gretik. Ladäla muif alik, e disipam sienas licinoms se löf nepaleodöl e dred stupik.

Kapied 29.

Vio muton, lenvokön e lobön Godi timü glum.

1. Dünel. — Nem Ola binomöd paloböl tenüpoi, o Sölal! kel evilol, das ats tentad e glum kômomsös obe! No kanob, säfugön glume, sod lefugobök al Oli, dat yufolös obi, ed oti flekolös obe al gudikosi. O Sölal! abinob in glum, e lad oba no stadom gudik; pavexadob mödo dubü liéd komik. E nu, o Fat löfik! pükön södob kiosi? — Binob palägleipöl väflansoa dubü treps. Savolöd obi se düp

---

⁸⁷ „Ecclesiastes”: I, 14.

at!⁸⁸ E demüs ekömob in düpi at, dat paglorolös, na, pamiugoböl vemiko, pulibob fa Ol. O Sölal! plidosös Ole, savön obi! ibo kiosi kanob dunön, ob misalöflikan, e kipladi kanob golön nen Ol? — Givolöd sufädugi, o Sölal, id atna! Yufolöd obe, o God obik! e tän odredob no, vio mödiko pubedränoböv!

2. E nu, in dinäds at sagoböd kisi? — O Sölal! vil Ola jenomöz! Emelidob vemo, paglumön e liedöni. Ledulobök aliko; dasö liedobös sufädo, jüs lustom ufegolom, ed uvedos gudikum! Ye nam vävalüdik Ola binom kanik, mosumön de ob id ati tentadi, e lunön ota mekädi, dat no pabevikodobös lefulno; ibo edunol büo mödna somo ke ob, o God obik, misalad oba!⁸⁹ Lied plu plönikum binom obe: plu binos nefikulikum name Geilikünala, mekön votami⁹⁰.

Kapied 30.

Dabegolöd yufi Goda, e konfidolös, das odenugetol beni!

1. Sölal. — O son! binob Sölal, stenüdöl delü glum⁹¹. Okömolöd al obi, if ustadol no gudik! Lefugol tu lato al pleki, ed atoso trod sülik paneleadom levemüno. Ibo, büfä begol dranik Obi: sükol bevüno trodis mödik, e nänol me dins senedik. Atoso jenos, das valikos frutos nemödo, jüs ulesevol, das Ob binob ut, kel savob spelanis in Obi. Plä Ob no binom yuf stenüdik, no konsäl frutöl, ed i no savemed dulik. Yed, edenugetöl kurajöfi posü lustom, vedolöd denu nämik dubü lit misaladas Oba! ibo binob nilik ole (Sölal pükom), al gudükön denu valikosis, no te lefulno, sod sägo bundemo e kumiko.

2. Bös-lí binos ba fikulik Obe? u sümob-li siagele, kel no dunom pesiagölosi? — Kiöp binom kred ola? Stanolös fimik ä ledulölo! Binolöd lonedälik e stenüdan! Trod okömom ole in tim lepötik. Varolöd Obi, varolöd! okömob ed osanob oli. Binom tentad, kel vexadom, e dred vagik, kel jeikom oli. Kudüb tefü fädiks odins blinom kiosi, pläs labol lügi e denu lügi? — Vexad lönik saidom dele alik⁹². Binos vanik ä nefrutikos, paglumön, ud pafreidön demü dins füdik, kel ozidoms ba nevelo.

3. Ye binos menik, pacitön dubü fänots somik; e binos mal ladäla fibik nogo, if ek palüslütom so nefikulo dubü ninpükots neflena. Binos lindifik ate, va citom e cütom eki me dins veratik, ud döbiks; va bevikodom eki dubü löf al dinis komik, u me dred dem füdöls. Sikodo ladäl ola no pamuifomöd, e no dredomöz!⁹³ Kredolöd in Obi, e

---

⁸⁸ *O Fat, libükolös obi se düp et!* (,Ioannes': XII, 27).

⁸⁹ Psamabuk: LXIII, 18.

⁹⁰ Psamabuk: LXXVI, 11.

⁹¹ ,Nahum': I, 7.

⁹² *Del alik labon saidiko töbis lönik oka* (,Matthaeus': VI, 34).

⁹³ *Ladäl olsik no fäkikonöd, u dredikonöd!* (,Ioannes': XIV, 27).

konfidolöz Oba misalade! Üf niludol oli fagik de Ob: täno binob suvo vemo nilik. If ti valikosis kredol paperölis: täno kombinom suvo pöt konleadöna melidotis gretikum. Valikos no binos peperöl, if din zidom ta cedi ola. No dalol, cödätön segunü nilud komik; i no dalol, dubü plön sembal, aiköa kömom-la, padagleipön so vem, e cedön oti, as somiki, kelo spel valik pasavöna binom-la pemosumöl.

4. No vilolöd niludön, das binol-la palüvöl lefulno, if usedob ole plöni sembal dü tim anik, ud unegivob trodi pavipöl! ibo somo kömon al monargäni sülas. Ed ole, e düneles lemänik Oba binos nedoto frutölum, paxamön dubü täöfs, ka labön valikosis segunü plid. Sevob tikis pasävöl; e nolob, das veilos mödo salude olik, if paleadol sotimo nen güt tefü devod, dat ba no vedolös pleidik dem fästep gudik, e dat no vilolös, plidön oke demü bos, kelos no binol. Kelosis egivob: atosis kanob mosumön, e denu givön, üf uplidos Obe.

5. If givob bos: blibos obikos; if gesumob osi: no mosumob olikosi, bi gudik givot alik, e lefulik legivot alik binoms lönuv Oba⁹⁴. If usedob ole sembalis plöni u täöfi: no vilolös zunön, e lad ola no vedomöd nekurajöfik! Kanob, yufön foviko, e ceinön böladi lölik in fredü. Ye binob cödik, e ledigik plieda tefü valikos, kelosi dunob len ol.

6. If cödätol sapiko, e lesevol verati: mutol, nevelo lügön so nekurajik dem täöfs, sod bufumo fredön, e danisagön. Mutol sägo, cedön, aso fredü patik, das, glumöl oli me lieds, no spalob oli. »Äso Fat elöfom Obi, also id ob löfob olis,«⁹⁵ epükob züpanes löfik Oba; ed omis leno esedob al fredis timlik, sod ali komips gretik; no al stimis, sod al panestümön; no al nosiduni, sod ali vobs, no al takedön, sod al pälön sufädugo fruti mödik. O son Oba, memolöd vödis at!

Kapied 31.

Muton, konsidön jafoti nonik, dat kanonös, tuvön Jafali.

1. Dünel. — O Sölal! neodob vo beni nogo gretikum, üf kömoböz usi, kö men nonik e jafot nonik kanom, neleadön obi. Ibo, ünä din sembal ugekipom obi: no kanob, flitälön livik al Oli. Ut evipom, flitön liviko, kel epükom: »Kim ogivom obe flitapis, äso kolumbite, dat flitobös, ed otakedobös?⁹⁶« Kis binos takedikum, ka log balik? e kim binom libikum, ka levipölan nosi talo? — Sikodo muton, datovönok ovü jafotis alik, lefulno lüvön iti ok, e, stadöl in betikälam at ladäla, muton logön, das Ol, o Jafal valikosas! labol nosi sümik jafotes. Ed ek, ifno binom palivöl de jafots valik: no kanom,

---

⁹⁴ Leigod.: *Givot gudik alik, legivot lölöfik alik, kömon löpao de Fat litas, in kel ni votikam, ni jad güikama dabimon* (pened de ‚Iacobus’: I, 17)!

⁹⁵ *Leigoäsä Fat elöfom obi, i ob elöfob olis* (‚Ioannes’: XV, 9).

⁹⁶ Psamabuk: LIV, 7.

kösekönok libiko dines godik. Demüs nemödikans patuvoms duköl lifi medidöl, bi te nemödikans noloms, livokön lefulno de dins golenik e de jafots.

2. Al rivön atosis, ben gretik zesüdom, kel tovomök tikäli, e fäslutomök ove iti om. Ed, if men no binom tikälo pedatovöl, libik de jafots valik, e pebalöl lölik Gode: valikos, kelosi nolom, ed i labom: no völados mödikosis. Aikel as gretikosi düvom bosu, plä soelik guèd nemafluk ä tenüplik: at men oiblibom smaluk e bäseitsöl. Ibo valikos, no binöl God, binos nos, e mutos pacedön, aso nos. Distinöf gretik binom bevü sap mena pedalitälöl ä devodöla, e nolüg klerana nolelik ä dutlika. Petidöf et, kömödelöpoa se flun godik, binom mödo subimikum, ka ut, kel pavöbom töbo dubü tikäl menik. —

3. Modikans patuvoms desidöl givodi medidöna; abu no steifoms, dunön, kelos zesüdos, al getön oti. Binos nelead gretik, das blibon stanöl lä mals e dins sienik, e lägigon veüti smaluk funälame lefuluk. No nolob, kelos atos binos, fa tikäl kimuk padukobs, e vio kanobs sekusadönok, das, pacedobsöl aso mens tikälnik, gebobs also gretikis töbi e kudi tefü dins golenik ä püliks, e das tefü stad linedälik tikobs te seledo me ladäl pekonleadöl lefulno.

4. Liedö! posü konleadam blefik spidobs foviko al dinis senedik, e no mekobs xämi jalopik tefü vobäds obas. No loegobs, kelose fekäls obsik lenlagoms, e no bedrenobs, das valikos in obs binos so neklinik. Ibo mid valik irübom oka vegi⁹⁷, e demüs sinatuvat gretik esukom. Klu, bi fekäls linedik lada binoms perüböl vemo: zesüdos, das dun pepälöl fa ots, aso noelan defa tefü näm linedälik, binom parüböl. Se lad klinik kömom flukäl lifa gudik.

5. Säkon, vio mödikosis un men emekom; abu no väton also kurato, kodü tug vio gretik dunom. Vestigon, va ek ebinom bravöfik, liegan, jönik, skilik, lautel gudik, kanidan gudik, vobel gudik. Vio pöfik tikälo, vio sufädöl ä meilädik, vio devodöl ä linedälik binom: tefü dins at paseilos fa mödikans. Nat konsidom senedikosis mena; ben flekomok al linedälikosi. Et mödna pacütom; at (ben) spelom in Godi, dat no pacütomös.

Kapied 32.

Tefü itifenonam e funälam alika desida.

1. Sölal. — O son! no kanol, labedön libi lefuluk, ifno fenonolok iti löliko. Valikans binoms pejänöl, kel sükoms lönikosis, e löfomsok neleodiko, os binos: ledesidans, nudälikans, zigolölans, ed uts, kel aisükoms koveni, e no, kelosi Yesus Kristus vilom; datikoms e beginoms mödna, kelos odulos no; ibo valikos, no licinöl se God,

---

⁹⁷ „Dabin”: VI, 12.

odeulos. Tönołod ati peti blefik ä peläsevöli: »Klemolöd valikosis! ed otuvol valikosis; ulüvolöd desidis! ed otuvol takedi!« Süenolöd atosis gudiko! ed if ufölol osis, okapälol valikosis.

2. Dünel. — Atos no binos vob dela bal, ed i no pled cilas. Vö! in tid blefik at binom paninöl lefuläl valik menas tikälnik.

3. O son! no dalol, padeflekön, e no pasäkurajön foviko, if lilol bosì dö veg lefuläla; sod mutol bufumo, pastigön al dinis subimikum, e luüno seifön al omis levipo. Binolös somik, ed erivolös atosi, das, livik de lönilöf, binolös aivilöfik Obe, e fate pegivöl aso löpan ole fa Ob! täno plivolöv vem Obe, e lif ola fegolomöv lölik in fred e püdo. Labol dinis pölvöl nogo mödikis. Ifno lefulno uloveleadol otis Obe: ogetol no, kelosi fliagol. Konsälob ole, remön lä Ob golüdi peklinöl filo, dat ogetolös liegis⁹⁸, os binos, sapi sülik, tridöli disü futis talikosis valik. Klemolöd sapi volik, e valikis plidi menas e löniki!

4. Esagob: »remolöd ole pülikumosi me dins, kel binoms kostik e bizugiks segunü ced menas!« Ibo veratik sap sülik, kel no cedomok, aso bosì gretik, e no sükom fami su Tal: pacedom, aso pülik ä smalik, e jinom pefögedön lefulno. Mödikans famoms me mud oti; ab in mod liföna baivögoms leno ke ot. Sap at binom deno magäb kostik, pasävöl mödikanes.

Kapied 33.

Dö nelaidöf ladäla e ledesänäl pölüodöl al Godi.

1. Sölal. — O son! no vilolöd, konfidön afekäle olik! Sun povotom in votiki. Ünä lifol: obinol padisojedöl, i ta vili oka, votlöfe. Obinol nu fredöl, täno lügik; nu takedik, tän muifik; iso devodöl, uso nedevodöl; nu dutlik, tän nedutöl; nu fefik, täno leitälik. Abu men sapik e tikälno eplaköl stadom nemufik pötü votams at. No konsidom, kelosi senom in ok, u köa vièn nelaidöfa bladom; sod kudom, das desänäl lölik omika tikäla binomös palüodöl al diseini verätik e pevipöli. Ibo somo kanom, aistadön nevtolik ä nepedamuföl, üf log balik desäna gudik pailüodom ä Obi, pötü cenazids also mänifodiks.

2. Pluo klinikum binom log desänäla: plu stanälikumo golon da tepöfis difik. Ye log desäna klinik padagom mödna; loegon lesuno bosì lesumikos, kel kolkömos obes. Ibo seledo patuvom men, livik lefulno de sten taisüka. Somo Yudans ekömoms vöno ali Martha e Maria ini Bethania, no te demü Yesus, sod dat logomsös id eli Lazarud⁹⁹. Klu log desänäla binom pöklinöl, dat vedomös balikälik ä stedik, e palüodomös al Obi, nestü difiks vüdings alik.

---

⁹⁸ ...so konsälob ole ad remön de ob goldi in fil perafinüköli ad vedön liegik (paokalüp: III, 18).

⁹⁹ Ven mödot gretik yudanas nu ällilon, das Yesus äbinom us, äkömon, no teiko demü Yesus, abi ad logön eli ‚Lazarus‘ (‚Ioannes‘: XII, 9).

Kapied 34.

God smekom plu, ka valikos, ed in valikos löfölane.

1. Dünel. — Ekö! o God obik ä valikos oba! kiosi mödikum vilob; e kanob, fliagön kisi läbikum? — O vöds smeknik ä svidiks! Ye te ute, kel löfom Vödi tenüpi, no voli, ed i no dinis binöl in vol. O God obik ä valikos oba! Vöds at saidoms sevane, e denuam mödnik otas binom lesumik löfölane. Ibo, if kombinol: valikos binos löflik; yed if mobinol: valikos naudos. Ladäli mekol takediki, e blinol püdi gretik ä fredi zälik. Bevobädol, das cödäton veräto tefü valikos, e das lobon in valikos Oli. Nen Ol din nonik kanom, plidön lonedo; yed, if bos södos, binön lesumik e smeknik: zesüdos, das ben Ola kömom, e das papitos me pitäl sapa olik.

2. Kis no smekosöv gudik ute, laböl güti len Ol? e kios kanosöv, binön lesumik ute, kel no labom güti tefü Ol? — Ye sapans vola, e mens löfö midäli deuloms loü sap ola, bi van gretik patuvom lä ets, e deil lä ats. Ab uts, kel me nestümön dinis volik e me funälam mida, sukoms Ole: paläsevoms aso sapans veratik, bi palovedukoms de van al verati, de mid al tikäli. God smekom ates; ed, al pliedön Jafali okas, geboms valikosi, kelos gudik patuvos in jafots. Ye distin gretik, sägo legretik, binom tefü güt len Jafal ud jafots, len tenüp id tim, len lit nepameköl, ud lit pameköl.

3. O lit tenüpi, vükodöl litälis palemeköl alikis! mekolöd lelitön geiloa stali, dudranöl linedi lölik obika ladäla! Klinolöd, freidolöd, leklülölös e belifölös oba tikäli sa näms oma, dat lenlagomös Ole in betikälam yuböl! — O! kiüp ukömom düp läbik ä pevüpöl, kü osatol obi me kom Ola, ed obinol valikos in valikos obe! Ünä legivot at udefom: i fred obinom no lefulik. Men vönik, liedö! lifom nog in ob, no binom pakruzöl löliko, no binom edeilöl lefulno. Volutom vem nogo ta tikäli, bevobädol kligis linedälik, e no ledom in taked stükäli lana.

4. Ab Ol, kel sölol mekädi mela, e stilol mufi vatalubelas omik: datovolödok, yufolöd obe! Disipolös popis, kel viloms kligis¹⁰⁰, dirpedolöd otis me valüd Oka! Jonolös, begob, nämi gretik Ola, e nam Ola pagloromös! ibo ni spel votik, ni lefug binom obe, plä in Ol, o Sölal God oba!

Kapied 35.

In lifüp at no binom sef ta tentadi.

1. Sölal. — O son! nevelo binol sefik in lifüp at; sod, ünä lifol, vafs tikälnik aizesüdoms ole. Nidesgolol bevü neflens, e palägleipol

---

¹⁰⁰ Leigod.: psamabuk: LXXXVIII, 10!

detoa e nedetoa. Sikod, üf no ugebol väflanso jildömi sapa: oblibol no lonedo nen vun. Zu, if in Obi no ustabol fimo ladi ola ko slud fümik, liedöna valikosis dem Ob: okanol no, ledulön komipi hitik at, ni rivön pami beatanas. Demüs mutol, dugolön manik da valikosis, e gebön nemi mekädik ta dinis tadunöl. Ibo manaèt pogivom uvikodölane¹⁰¹, e misalöf gretik obinom nedutlane.

2. If sükol in lif at takedi, liko tän orivol takedi tenüpi? — No steifolöd takedi gretik, sod binolös löbik al sufädi gretik! Püdi veratik no sükolöd talo, sod in sül; no lä mens, ed i no lä jafots votik, sod in God soelik! Demü godilöf mutol, sufön viliko valikosis, os binos: vobi e dolis, tentadis e vexadis, trepi, misalöfi, fibis, niyurodis, tapükamis, blamis, miugamis, bejemamis, gijonamis e nestümis. Dins at födoms tugi, blufoms julani Kristusa, e mökoms kroni sülük. Ogivob mesedi tenüpi plo vob blefik, e glori nemaflük plo bejemed fegolöl.

3. Niludöl-li, das oilabol trodis tikälnik segunü vil ola? — Saludals oba no eilaboms somikis, sod plönis mödik, tentadis difik, e netrodis gretik. Ab eleduloms sufädugo, ed ekonfidoms umo Gode, ka okes, nolöls, das lieds tima ät no kanoms, pafeleigön ko glori tenüpi, keli melidon dub ots¹⁰². Lí-öl vilol, labön foviko, kelosi mödikans egetoms töbo posü drens mödik e vobs gretik? — Varolöd Sölali, dunolös maniko, e binolöd stenüdälik! No mikonfidolöz, no geyilolöd, sod koapi e lanäli mekolöd sufölis al glori Goda! Obläfob liegiko; obinob ke ol in glum alik.

Kapied 36.

Ta cödätis vanik menas.

1. Sölal. — O son! stabolöd oka ladi in Sölali, e no dredolös cödäti menas, if konsien oli läsevom devodöli ä nedebiki! Binos gudik e beatöl, liedön somo; ed atos obinos no fikulik lade miugik ä konfidöle umo Gode, ka oke it. Mödikans pükoms mödikosis, e dem atos kredonöd otes nemödo! Yed i nemögos, saidön valikanes. Do Paul sl. esteifom, plidön in Sölal valikanes, ed evedom valikos valikanes: deno eloigom lenemödo pacödätöni fa men.

2. Edunom plo dabumälam e salud votanas valikosi, kelose näms okik esaidoms; ye no ekanom viatön, das sotimo pecödätom e penestümom fa votans. Demüs elekonfidom tefü valikos Gode, kel esevom valikosis, e me sufäd ä miug ejelomok ta mudis sagöl badikosis dö om, ta datikels dinas vagik e neveradikas, e pakölis ma

---

¹⁰¹ *Utane, kel vikodon, ogivob bosü manada peklänedöl* (paokalüp: II, 17).

¹⁰² *Leigod.: Ibä cedob, das suf in lif at läs völadon tä glori, keli olabobs* (elanes di ‚Roma‘: VIII, 18)!

plid valnikosis. — Yed egesagom sotimo, dat fibälans no poskanomsös sukü seil oma.

3. Kim binol, das dredol meni deilik? — Adelo binom, ed odelo no pubom. Dredolöd Godi! e no pojeikol dubü tädams menas. Kiosi men kanom me vöds u fligams ta oli? — Dämom um oke, ka ole; ed, osägonön cödöfe Goda, no kanom, aikel binom-la. Labolöd Godi bifü logäls, e no vilolös, feitön me plonavöds! If jinol nu, pabevikodön, e liedön lejemodi no pamelidöli: no zunolöd demüs, e no lunolöz oka kroni dubü nesufäd, sod süloi logolöd al Obi, kel binob kanik, savön oli de lejemod valik e fligam, e bläfön alikane segunü vobäds oma!¹⁰³

Kapied 37.

Dö lovegivam känüdik ä lölik oka, dat getonös libi ladäla.

1. Sölal. — O son! lüvolödok! ed otuvol Obi. Klemolös väli ed aliki lönubi! ed oilabol en fruti. Ibo, sosus lovegivolok Obe, e no ugesumol oli: ben gretikum pogivom ole.

2. Dünel. — O Sölal! lio suvo divodoböz, e tefü kis lüvobözok?

3. Sölal. — Egelo e vädüpso; äso tefü smalikos, id also tefü gretikos. Sesumob nosi, sod vilob oli tuvön nüdiki tefü dins valik. Liko kanolöv voto, binön obikan, ed Ob olikan, if tefü lönavil no binolöv löliko peberavöl linedälo ä senedo? — Plu fovikumo udunol atosi: plu gudumo ostadol; e, plu lefulnikum e känüdumo ujenos: plu mödikumo plidol Obe, ed ogetol frutumi.

4. Ans divodoms Obe, abu ko sesum sembal; ibo no konfidoms lefulno Gode, e demüs sükoms, kudön it ple oks. Id ans suivitimoms begino valikosis; ye täno, pamoföls dubü tentad, gekömoms al lönikosi; dem atos fästepoms leno tefü tug. Ats no orivoms libi veratik lada peklinöl, e beni konfidlöfa lesunik Oba, if büo no udivodoms lölik, ed usuivitimomsok vädelse; nen atos juit klubama ke Ob no kanom jenön, ed ojenom no.

5. Esagob ole lemödna, e nu denusagob: lüvolödok, divodolös! ed ojuitol püdi gretik. Givolöd valikosis plo valikos! sesumolöz nosi, gefliagolöd nosi! lekonfidolös känüdik e nedodiko Obe! ed olabol Obi. Ladäl olik obinom libik, e daegs no ozüdagoms oli. Atosi steifolöd, atosi dabegolöz, atosi levipolöd, dat kanolös, palivön de lönikos valik, sukön pöfik Yesuse pöfik, deilön oke, e lifön Obe tenüpoi! Täno vaniks fänots alik, muifäls badik, e kuds nezesüdöl odepuboms. Tän i dred nemafik oyilom, e löf neleodik odeilom.

---

¹⁰³ Leigod.: ...del zuna e paokalüpa cödetama gidik Goda, kel obläfom alane ma vobods onik (elanes di ‚Roma‘: II, 5, 6)!

Kapied 38.

Leodolöd gudiko dinis senedik, ed in risköfs lefugolös äli
God!

1. Sölal. — O son! mutol, steifön dutlik atosi, das in aliks top e dun, u jäfam senedik, binolös libik linedälo, e labolös sölügi tefü ok it, das dins valik binomsös nödü ol, ed ol no nödü oms; das dunotas okik binolös söl e masal, no düne e no slafan; sod das binolös bufumo Yisraelan libik ä veratik, erivöl geri ä libi cilas Goda, kels, padatovöl ovi dinis komik, loegoms tenüpikis. Logoms dinis golenik me log nedetik, e sülikis me log detik, e no leadoms, lenzugönok dubü timlikos, al lenlagön ose; sod bufumo geboms osi al diseini gudik, keli labos ma lenleodam Goda, e ma desän Vobädünala, kel eleadom in jafots nosi nepeleodöl.

2. If i tefü zid alik no blibol stanöl lä jin senedik, ed if no xämol me logedäl midälik elosis pelogöl e pelilöli, sod tefü kudadin alik unütridol lesun ko Mosed in saludöpi, al säkön konsäli fa Sölal: tän olilol sotimo gesagi godik, ed osetridol pabetidöl tefü mödiks dins komüpik e füdiks. Ibo Mosed egolom egelo in saludöpi, al cödätön dinis dotik e säkis, ed elefugom egelo al yufi pleka, al deflekön risköfis e badnöfis menas. Also id ol mutol, lefugön in klänöpi lada olik, ed uso lenvokolöz lezilik yufi Goda. Ibo demüs Yosued e cils Yisraela pecitoms fa Gabaonits, bi no ebesäkoms büo mudi Sölala, sod, tu kredniks vödes flätöl Gabaonitas, pecütoms dubü kelied döbik.

Kapied 39.

Men no binomöd tepik tefü kudadins.

1. Sölal. — O son! lekonfidolöd Obe kudadini olik! olenleodob gudiko in tim pötik oti. Varolöd oba lenleodami! ed en osenol fruti.

2. Dünel. — O Sölal! lekonfidob vilik Ole dinis valik oba, bi ninlogäl oba kanom, duinön nemödo. Dasö no kudübobös mödo tefü zids füdik, sod vitimobösok nezogöl plide Ola!

3. Sölal. — O son! suvo men jäfom vemo dini, keli levipom; yed, if erivom oti, beginom, cödätön votiko dös, bi slopäls ali din öt aiduloms no, sod bufumo mofoms obis de din bal al votiki. Sikod no binos din pülik, iti lüvönok in dins i smaliküns.

4. Fästep veratik mena siudom in fenonam oka it, e men, efenonöl iti, binom vemo libik ä sefik. Ye neflen vönik, tadunöl gudikose valik, no finom tentadöni, sod mökom bösulamis delo e neitso, dat kanomös, citön nekautani, ed oti koplighön in lesnalis. «Galolsöd e plekolsöd!» Sölal pükom, «dat no falolsös in tentadis!»¹⁰⁴

---

¹⁰⁴ *Galolsöd e plekolsöd ad no pablufodön!* (,Matthaeus': XXVI, 41).

Kapied 40.

Men labom nosi gudikosa se ok, e no kanom, famokön tefü sembalos.

1. Dünel. — O Sölal! men binom kios, das memol oti, u son mena binom kis, das visidol oti?¹⁰⁵ — Men labom melidotis kiomik, das ote givolös Ola beni? O Sölal! kikod daloböv plonön, if lüvol obi? u kiosi kanob, osmatapükön gito, if no udunol, kelosi fliagob? — Vö! kanob verato, tikön e pükön: »O Sölal, binob nos, kanob nosi, labob gudikosi nonik se ob; sod binob nekanik tefü dins alik, ed aislopälob al nosi. Ed ifno ubinob payüfö! e pabetidöl linedälo fa Ol: lölik ovedob lavik ä nepudik.

2. Ab Ol, o Sölal! aibinol ot, ed aiblibol tenüpoi gudik, cödik ä saludik. Valikosis dunol gudiko, cödo ä saludiko; lenleodol sapo valikosis. Yed ob, kel aislopälob umo gestepöne, ka fästepe: no blibob ailedulöl in stad ot, bi tims votomsok dü del velna tefü ob¹⁰⁶. Ab vedos foviko gudikum, if plidos Ole, e setenol nami yufö! Ibo soelik kanol, yufön nen dun menik, e stenüdön somo, das stad oba fovo! no pavotom difiko, sod das ladäl oba paflekom ä! Oli soelik, ed in Ol takedom.

3. Sikod, if noloböv gudiko, mojedön meniki trodi valik, uf al getön devodi, ud sukü zesüdöf, kelo pamofob, sükön Oli, bi no binom men trodöl obi: täno daloböv, spelön gito beni olik, e yubön demü legivot troda nulik.

4. Danob Ole, de kel gudikos valik licinos, aikelos pegivos obe. Ye binob van e nos loü Ol; binob men nelaidöfik ä fibälan. Sikod kanob, famönok demü kios, u kikod desidob, pastümön? Ba-li demü nos oba? Atos binosöv vanün! — Vö! fam vanik binom lupakam badik ä stupün, bi dezugom de stim veratik e ravom beni süla. Ibo men, üf plidom oke: miplidom Ole; if steifom lobis menik: ravom okè tugis veratik.

5. Abu stim veratik, e fred saludik siudoms in atos, das famonok in Ol, e no in ok; das fredon in nem Ola, no demü näm lönik; e das no sükon blesiri lä jafot sembal, ifno dem Ol. Nem Ola palobomös, obik no! vobäd Ola pagloromös, obik no! nem saludik Ola papliedomös, yed obe nos lobas menik palenlönosös! Binol stim ä fred obika lada. In Ol vilob, famokön ä fredön dü del lölik; tefü ob no vilob, famokön, plä demü fibs oba¹⁰⁷.

6. Yudans sükomsös stimi, balans fa votans! Ob osükob eli binöl te fa God. Ibo fam alik menas, timlik stim valik, geilug alik vola binoms van ä stup feleigü glor tenüpik Ola. O verat obik ä misalad

---

¹⁰⁵ Psamabuk: VIII, 5.

¹⁰⁶ Leigod.: ‚Daniel‘: IV, 13!

¹⁰⁷ ...demü ob it no opleidulob, pläsif in fibäl (pened telid elanes di ‚Corinthus‘: XII, 5).

oba, God oba, Kilbalodal saludik! Ole soelik aibinomöz lob, stim, valüd ä glor daü tenüpi lölik!« —

Kapied 41.

Dö nestüms stima timlik alika.

1. Sölal. — O son! no binosöd plönik ole, if logol, das votikans pastimoms e pageiloms, e das ol panestümol e pamiugol! Datovolöd oka ladäli al Obi süloi! e nestüm menas su Tal no oglumom oli.

2. Dünel. — O Sölal! binobs bleinik, e paludukobs foviko dubü van. If xamob kuratik obi: tuvob, das negit obe pedunom nevelo fa jafot sembal, e klu no labob giti plonöna ta Oli. Ye, bi esinob suvo e vätiko ta Oli: jafot alik vafomok gito ta obi. Demüs bejemam e nestüm dütoms obe gito; yed Ole lob, stim e glor. Ed, if no uprepadobok al atosi¹⁰⁸, das vilob, panestümön e palüvön viliko fa jafot alik, e sägo pacedön aso nos: no okanob, linedälo pastilön e pafimön, ni pa'dalitön tikälno, ni pabalön lefulniko ke Ol.

Kapied 42.

Püd no binom pöstaböl su menis.

1. Sölal. — O son! if stabol ola püdi su meni sembal, bi labol oti meugi, e lifol ke om: obinol nelaidöfik e pakofudöl. Yed, if lefugol ali verat ailiföl e nevtoliki: deil ud lüvam flena no oglumoms oli. Flenilöf mutom, binön pastaböl in Ob; ed aikel ole jinom tugik e vemo löfik in lifüp at: binom pölöföl dem Ob. Flenüg nen Ob binom nevöladlik e no dulöl; ed i löf, keli Ob no koyumob: no binom veratik e peklinöl. Mutol, edeilön somo slopäles somik al menis pelöföl, das, soin tefos oli, vipol binön nen zilak alik menas. Men, pluo fagomok de talik trod alik: pluo nilom Gode; plu disixänom dibikum in oki, e vedom pülik oke it: plu susixänom i geilumo al Godi.

2. Yed, aikel ulücödätom oke bosi gudik: oneleadom beni Goda, kömön al omi, bi ben Salutikäla aisükom ladi miugik. — If nololöv, nosön oli lefulno, e livönok de löf alik al jafotis: tän Oba ben oflumomöv lieglik ole. If loegol jafotis, lenloged Jafala pomosumom ole. Lenadolöd, bevikodönok demü Jafal in valikos!: tän okanol, lükömön al sevi Goda. Din alik, vio smalik binom-la, if neleodo palöfom e paloegom: mozugom de guedün, e stenom lanäli.

---

¹⁰⁸ Ma lised bükapökas: „al otosi”.

Kapied 43.

Ta nolügi vanik e voliki.

1. Sölal. — O son! vödönabids jönik e japäliks menas no mufamomsös oli! Ibo monargän Goda no siudom in vöds, sod in tug¹⁰⁹. Loigolöd Oba vödis, kel flämoms ladälis e dalitoms kapäli, mekoms lebönidi dagalöl, e nin'gifoms trodi mödrik! Nevelo lilädolöd vödi al diseini, dat kanolös, jinön nol'anikum e sapuman! Steifolöz noesöni klimis, bi atos ofrutos ole umo, ka sev saekas fikulik mödikas.

2. If ulilädol ed usevol mödikosis: aigekömolök al eli Rigi bal. Ob binob, kel tidob nolügi menes, e givob miuganes sevi klülikum, ka kanom, pagivön fa men. Ut, kele upükob: obinom foviko sapik, ed ofästepom mödik tikälo. Paö utes, kel vestigoms fa mens mödikis dinis nudälük, e kudoms nemödo tefü veg, dünön Obe! Tim okömom, kü Masal masanas, os binos, Kristus, Sölal lanalas, opubom, meköl valikanis lukasagön sugivis omsik; os binos: okömom, al xämön alikana konsieni. Täno Yerusalem podusükom me litisävs¹¹⁰, ed ovedos manifik, kelos binos pesävik in daegs, e blöfs linegas omuedoms.

3. Ob binob ut, kel timilo datovob somo lani miugik, das suemom mödikumosis dö liköfs verata tenüplik, ka men sembal, estudöl in juls dü yels bals. Tidob nen vöden, nen kofudam tikädas, nen magifod pleidik, nen feit blöfas. Ob binob ut, kel tidob, nestümön talikosis, naudön komikosis, sükön aidulölosi, gütön tenüplikosi, fugön stimis, sufön skanis, pladön speli valik in Obi, vipön nosi plä Ob, e löfön ladälafilek Obi umo, ka valikosis. —

4. Ibo ans, me löfön Obi ladafileko, elenadoms godikosis mödik, ed enotoms dinis milagik. Efästepoms umo dub lüvön valikosis, ka dubü stud dinas japälik. Ye tidob dinis kustöfik balanes, patikis votanes; manifamobok anes pianiko me mals e mags, abu votanes manifamob me litäl mödik dinis klänik. Vöds bukas binoms öts plo valikans; ye no betidoms leigo valikanis, bi Ob binob ut, kel linedälo tidob verati, duvestigob ladäli, lesevob tikis, födob vobädis; seidilob alikane, maä tuvob gidiko.

---

¹⁰⁹ *Ibä regän Goda no binädon me vöds, ab me näm* (pened balid elanes di ‚Corinthus‘: IV, 20).

¹¹⁰ Buk ela Sophonia: I, 12.

Kapied 44.

Muton, no slöpälönok len dinis senedik.

1. Sölal. — Binolök nenolik tefü dins mödik, e mutol cedönok, as edeilöli su Tal, ed aso meni, kele vol lölik binom pakruzöl. Mutol i, laböl lilis sudik, beigolön len dins mödik, e tikön umo len utos, kel födos ola püdi. Binos frutikum, deflekön logälis de dins miplidöl, e leadön niludami lönik alikane, ka beginön vödafeiti. If ustadol gudiko ke God, ed uloegol cödätis omik: osufol nefikulumo, das oli cedon pabevikodöli.

2. Dünel. — O Sölal! ekömob kiöpi? Ekö! drenon demü däm timlik, vobon e gonon demü frut smalik; abu däm tikälnik pafögedom, e ti no pagudükom latumo. Loigon, kelos frutos nemödo u leno; abu luleadon, kelos binos vemüno zesüdik; ibo men lölik kösekomok dines senedik, ed, if no ugekömom fovik al lesevi: oblibom fredodo stegöl in senedikos.

Kapied 45.

No kredonös valikanes! Pökon nefikuliko in vöds.

1. Dünel. — Givolöd, o Sölal! obe yufi in bedränüb! Ibo menayuf binom vanik¹¹¹. Kio mödna no etuvob uso fiedi, kö eniludob, labön omi! Kio mödna etuvob id us oti, kö lu eblesenob oti! Sikod elos spelön in menis binos vanik; abu salud cödikanas binom in Ol, o God! Binolöd papliedöl, o Sölal, God obik, in valikos, kel zidos obe! Binobs fibik e nelaidöfans; lesuno pacütobs e pavotobs.

2. Kim binom men, kel kanom, blibön also kautöl e zilogik tefü valikos, das sotimo no pacütomöv u pakofudomöv? — Yed aikel, o Sölal! konfidom Ole, e sükom Oli se lad balikälik: at no pökom also nefikulo. Ed, üf ufalom in glumi sembal, ailiko binomöx i pakopligöl: foviko podesezugom, u potrodom fa Ol, bi no lüvol aispelölis in Oli. Seledik binom flen fiedik, ledulöl in dränübs valik flena. Ol soelik, o Sölal! binol flen fiedikün in valikos, e plä Ol no binom flen somik.

3. O! kio sapik ebinom lan, kel esagom!: »Ladäl oba binom pafimöl e pastaböl in Kristus.« If stadoböv somo: menidred no dalemufomöv obi so nefikuliko, e vöds spinöl no dazünomsöv obi. Kim binom kanik, biselogön valikosis? Kim kanom, viatön badis füdik? Üf bads sägo pabiselogöls viodoms suvo: no-pabiselogöls odrefoms lio vem obis? — Ye kikod no ebükudob gudikum obe misalöfik? Demü kis ekredob id also nefikuliko votanes? Ye binobs mens, e nos votik, ka mens döfik, do fa mödikans pacedobs ä panemobs lanals. Kime kredoböd, o Sölal! kime plä Ol? Binol verat,

---

¹¹¹ Psamabuk: LIX, 13.

kel no citom, ed i no kanom, pacitön. Abu men alik binom neveradel, fibik, nelaidöfan, döfik tefü vöds, sosä nena utos kanos, pakredön foviko, kel labos jini verata.

4. Ebisekaütol kio visedik, ven esagol, das kautonöz tefü mens, bi sägo domakopanans mena binoms-lá neflens omik, e das no kredonöz, if ek upükom: »Ekö! Kristus binom iso, binom uso.« Pebetidob dubü däm obik, e daso ga tienosös obe al kautumi, e no al stupi! — Ek pükom obe: »Binolöd kautik, binolöz kautik, konsefolöd in ol, kelosi sagob ole!« E, du seilob, e kredob, das valikos binos-la klänik, iet no kanom seilön, tefü utos, dö kelos efliagom seili de ob; sod tretom fovik obi ed oki, e mogolom. Jelolös, o Sölal! obi ta lupükelis somik, e menis also nekautikis, dat no falobös in namis otas, e dat nevelo dunobös somikosis! Givolös vödis veratik e stabikis in oba mudi, e fagolös de ob linegi lekäfik! Mutob, kautön vämodso tefü atos, kelosi no vilob, liedön.

5. O! binos kio gudik ä frutöl püde, seilön tefü votans, no kredön nedistino valikosis, no nefikulo konön veitumo pelilölosi, manifamönok nemödikanes, aisükön Oli, duvestigali ladäla, no pazimofön dubü vien alik vödas; sod vipön, das valiks linedälikos e senedikos jenosös ma plid olikä vila! O, konseföne Goda beni med kisesfik binos: fugön utosi, kel plidos loges menas, e desidön nosi, jinöl damufön senedo milägami; sod steifön me dut lölik utosi, kel givos gudumami lifa e zili! Kio mödikanes edämos, das elesevon, ed elobon bispidiko tugi omas! — Abu ki-frutik ebinos, das esävon seilo beni dü lifatim at, kel binom tentad laik e kligadün!

Kapied 46.

Konfidolöd Gode, if vöds slanöl papükoms ta oli !

1. Sölal. — O son! stadolöd fimik, e spelolös in Obi! Ibo vöds binoms kis, ifno vöds? Flitoms da luti; abu no viodoms stoini. If binol debik: ticolöd, das vilol, gudumokön viliko! If no tuvol in ok debi: ticolös, das vilol, liedön vilik atosi löfü Godi! Binos nemödik nogo, das sotimo sufol luüno vödis, kel no nog kanol, ledulön flapis vemik. Ed also pülikos kikod ole golos al ladäli, ifno demüs, bi nogo binol midälik, e konsidol menis umo, ka dütos? Ibo, bi dredol panestümöni: no vilol, pablamön demü pöks, e sükol jüli sekusada.

2. Ye xämoloökod gudikumo! ed olesevol, das in ol lifoms nogo vol e desid vanik plidöna menes. Ibo, bi fugol, pamiugön, e pabejemöni demü döfs: klülükos, das binol ni vo miugik, ni edeilöl veratiko vole, e das vol no binom pakruzöl ole. Ye, lilolöd oba vödi, e no oloigol vödis balsemil menas! Ekö! if valikos papükosöv ta oli, kanosövöl padatikön badnöfüno: kisis odämosöv ole, if uleadolöv

valikosis, pafinön, ed osis uloigolöv no umo, ka glenaveadi? Líkanosöv, seslütön ole herapi i te bali? —

3. Ye men, kel no flekom ladäli linedoi, e no labom Godi bifü logäls: padalemufom nefikulo dub vöd blama. Abu, kel konfidom Obe, e no fliagom, lekonfidön cödäte lönik: obinom nen menidred. Ibo Ob binob el cödal ä seval klänas valik. Nolob, viomodo din ejenom, sevob negita duneli e suföläni. Pelenleodos somo fa Ob, ezidos dem lüleadam Oba, dat tiks ladas mödik vedomsös notik!¹¹² Ocödöfob debikani ä nede bikani; ab evilob, xamön büo bofikanis dubü cödöf klänik.

4. Noelüd menas citom suvo; cödat¹¹³ Oba binom veratik; ostanom, e no padonijokom. Binom suvüno pesävik, e pasevöl nemödikanes in zid dabalik; ye pöлом nevelo, e no kanom pölön, ifi jinom no verätik logäles stupanas. Sikodo pötü cödät alik muton, lefugön al Obi, e no lekonfidön cödäte lönik. Ibo cödikan no pokofudom, aikelos uzidos ote fa God. Ifi bos pusagos necödik ta oti: no oloigom osi mödiko. Yed i no ofredom vanik, if pasekusadom lisäliko fa votans. Ibo betikom, das Ob binob duvestigal ladas e loinas, kel no cödöfob ma düv menas e jin senedik. Ibo binos suvo pönik logsü Ob, kelos pakredos, aso loblik segun cödät menas.

5. Dünel. — O Sölal, GOD, cödal cödik, stenüdik ä sufädöl, kel nolol döfiköfi e badöfi menas! binolöd stenüd obik e letelod lölik oba, bi noelüd konsiena oba no saidom obe! Nolol, kelosis no sevob, e dem atos emutob, miugokön pötü blam alik, e ledulön sofugo. Pardolöd i benik obe, alifä no edunob somo, e givolös denu benì sufäduma! Ibo misalad mödlik Ola binom frutikum obe, al getön pardami sinas, ka cödug niludik oba, al giatön konsienäli pesävik oba. E, do no sevob debäli sembal in ob: deno no kanob, giatönok demüs; ibo lifölan nonik potuvom cödik komü ol, if umosumol misaladi Oka¹¹⁴.

Kapied 47.

Muton, sufön viliko plönis alik plo lif tenüpik.

1. Sölal. — O son! oli no fenomsös vobs, palovesumöl dem Ob, e glums no säkurajomsös lefulnik oli! sod siagod Oba stenüdomös e trodomöd oli tefü zid alik! Binob kanik, bläfön ovü modi e mafi valikosis. Ovobol is no lonediko; i no poivetol dubü plöns. Varolöd nemödiko! ed ologol lesuno fini dinas badlik. Düp okömom, kü vob alik e muifäl ofinoms. Valikos, kel fegolos ko tim: binos pülik ä blefikos.

---

¹¹² ...i da lan olik gläv odaikon, dat se ladäls mödikanas tikods osevädikons (,Lucas': II, 35).

¹¹³ Ba pök pla el cödät.

¹¹⁴ Psamabuk: CXLII, 2.

2. Dunolöd, kelosi dunol! vobolös fiedik in vinabel Oba! obinob mesed ola ¹¹⁵. Penolöd, lilädolöd, kanidolös, seifolös, seilolös, plekolöd, sufolöd maniko täöfis! Lif tenüpick digom dinis valik atis, e komipis gretikum nogo. Püd okömom in del, kel binom besevik Sölale. Posü del at no sukum neit, äso jenos nu; sod litäl tenüpick, klül nefinik, püd pafimöl e taked sefik obinoms. Tän opükol no: »Kim olibom obi de koap deilik at?«¹¹⁶ — Id oluvokol no: »Paö obe! bi tim obika tevüga binom palonedöl!«¹¹⁷ Ibo deil postiurom, e salud no okanom, palunön. Uso trep nonik obinom, sod fred beatöl, zilak lesumik ä jönik.

3. Od! if elogolöv kronis tenüpick saludalas in sül, ed in vio gretik glor nu yuboms uts, kel pinestümoms pio fa vol, e picedoms bido nedigiks liföna: vo miugolövok foviko jü Tali, e desidolöv umo, binön nödik valikanes, ka cifön bale. I no desidolöv delis yofik in lifatim at; sod bufumo fredolöv, paglumön demü God, e läsevolöv, aso lefrutüni, pacedön aso nos bevü mens.

4. Od! if verats at ole plidomsöv, e dranomsöv dibik in ladäli: liko kanolöv, plonön i te balna? No-li södonöv, sufön demü lif tenüpick plönikosis valik? No binos din pülik, perön, ud lefrutön monargäni Goda. Sikodo datovolöd süloi logälis oka! Ekö, Obi, e ke Ob saludalis valik Oba, kels eleduloms komipi gretik in vol at! Nu fredoms, nu patrodoms, nu binoms sefik, nu takedoms, ed obliboms tenüpoi ke Ob in monargän obika Fata.

Kapied 48.

Dö del tenüpa e bedränübs ata lifa.

1. Dünel. — O löd beatikün zifa sülük! O tenüpa del klilikün, keli neit no dagom, sod verat geilükün aibestalom! O del aifredik, aisefik, e nevelo votöl oka stadi in tadili! Daso ga del at ekömomös, e timliks dins valik at efinomsös! — Saluales dido litom me glorik klül tenüpick; ye tevölanes su Tal litom te fagoa, e bido in lok.

2. Sifans süla noloms, vio fredik binom del et; ye cils pexilöl jiela Eva seifoms, das del komik binom-la biedik e favik. Dels ata tima binoms blefik e badiks, pafulöl me dols e bedrübübs; talo men pastenom dub sins mödik, pazilesnalom dubü liedods mödik, pajänom me dreds mödik, pavexadom me kudadins mödik, padisipom dubü nudäliks dins mödik, pakopligom dubü vans mödik, pazümom me pölubs mödik, pabäjedom me vobs mödik, paböladom dubü tentads, pasänämom sukü luyofs, patomom dubü pöf...

---

¹¹⁵ „Dabin”: XV, 1.

¹¹⁶ *Kim olibükom-li obi se koap at, in kel dead binon?* (pened elanes di ‚Roma’: VII, 24)

¹¹⁷ Psamabuk: CXIX, 5.

3. O! kiüp obinom fin badas at!? Kiüp polibob de dünelüg misalöfik klimas? Kiüp, o Sölal! omemob Oli soelik? Kiüp ofredob lefuliko in Ol? Kiüp obinob nen neleadüb in lib veratik, nen bepedam alik lanäla e koapa? Kiüp obinom püd stabik, püd nedistukik ä paseföl, püd in linedäl ed in senedikos, püd fimik väflansoa? — O Yesus gudik! kitim ostanob komü Ol, al logön Oli? Kitim lenlogedob glori monargäna Ola? Kitim obinol valikos in valikos obe? O! kitim obinob ke Ol in Ola monargän, keli eprepadol tenüpoa pelöfanäs Ola!? Binob pelüvöl, pöfan e pexilan in län neflenik, kö kligs vädelsik e neläbün söloms.

4. Trodolöd in xil obi, müdolöd oba doli! bi levip lölik oba seifom al Oli. Ibo valikos, kelosi vol lofom, aso trodi: binos bölad obe. Desidob, juitön Oli linedälüno; ab no kanob, rivön osi. Vipob, lenlagön dines sülik; abu dins timlik, e liedods no pafunälöl bäpedoms obi. In tikäl vilob, binön pageilöl ove dinis valik; abu dubü mid pamütob, binön padisojedöl ta vili oba. Somo ob, men neläbik, komipob ke ok; binob bölad oke it, bi tikäl zugom löpoi, e mid disoi.

5. O! linedälo liedob kimikosis, bi, du jäfob tikälo dinis sülik, kum tikas midälik nüdranom su obi dü plek. O God! no fagolösok de ob! ed in zun no yilolös de dünel Ola! Lejedolös oka lelitis, e disipolös tikis midälik! Desedolös sagidis Olik¹¹⁸, e nin'givods valik neflena podeüloms! Flekolös sienis obik al Oli! mekolös, das fögedob volikis dinis alik! Gevolöd, das mojedob foviko, e nestümob bitopälis klimik! O verat tenüpik! yufolös obe, dat van nonik mufomös obi! Nakömolös, o svid sülik! e neklin alik fugomöd deü kombin Olik! I pardolös obe, e binolös misaladik, alifä tikob dü plek votikosis, ka oli! Ibo koefob känüdiko, das laidunob, binön vemo disipälik. Lemödna no binob uso, kö stanob ud siedob me koap; binob uso bufum, kö papolob dubü tiks. Binob uso, kö tiks oba binoms; uso tiks oba binoms mödna, kö binos, kelosi löfob. Utos bitopälosok fovik obe, kelos dafreidos nato, u plidos sukü kustöf.

6. Demüs Ol, o Verat! esagol sepetiko: »Kö binom div olik, us i lad ola binom.«¹¹⁹ If löfob süli: tikob viliko dö sülikos; if löfob voli: fredob tefü leläbs volik, e lügob demü täöfs¹²⁰ omik. If löfob midi: fän bitopom obe suvo dinis midälik. If löfob tikäli: binos blesir obe, tikön dinis tikälnik. Ibo, aikelosi löfob: dö atos pükob e lilob viliko, e polob ke ob domoi magis dinas somik. Ye beatik binom men ut, kel dem Ol moyagom se ladäl jafotis valik, lendunom mekädi nate, e kruzom desidis mida dubü zil tikäla, dat me konsien yofik däblinomös pleki klinik Ole, e dat binomös digik kombinöna korefes lanalas, nag efagom linedälo e senedo talikosis alik. —

---

¹¹⁸ Psamabuk: CXLIII, 6.

¹¹⁹ ...*utöpo, kö div ola binon, i ladäl olik obinon* (,Matthaeus': VI, 21).

¹²⁰ Ma rigädapenäd: *taöfs*.

Kapied 49.

Levipolöd lifi tenüpik; gueds gretik binoms pesiagöl komipölanes.

1. Sölal. — If senol, das levip al beati tenüpik panin'gifom ole delöpoa, ed if vipol, segolön se löd koapa, dat kanolös, lenlogön nen jad cenama obiki glori: täno veitolöd ola ladäli, e lensumolös me desid fulik nin'givami saludik ati! Blöfolöd danüni Gude godik, kel dunom also benik ke ol, visidom gudlik oli, stigom ziliko, datovom stenüdik, dat al talikosis no padonizugolös dubü vät lönik! Ibo atosis no rivol dub löniks medidöf u töbs, sod te me ben sülik e visidam godik, kelis egetol, dat fästepolös tefü tugs e miugum; dat prepadolösok al okomipis, e steifolös, lenlagön Obe me lada fekäl lölik, e dünön Obe me vil filik!

2. O son! fil mödna filedom; ye flam no xänom löpoi nen smok. Also desids anas flamoms süloi, e deno mens at no binoms livik de tentads slopäla midälik. Demüs i no dunoms se desänäl lefulno klinik plo stim Goda tefü dins, kelis fliagoms desidik fa Ot. Un somik binom suvo desid ola, tefü kel esagol, das binom-la levemik. Ibo utos no binos klinik e lefulikos, kel binos pastenöl dubü taisük.

3. Fliagolöd, no kelos ole binos lesunik e frutöl, sod kelos Obe binos plidik, ä födöl Oba stimi! Ibo, if cödätol verätiko: mutol, vipe olik, e dine padesidöl alik, bizugön lenleodami Oba, e sukön ote. Sevob ola desidi, ed elilob seifis mödnik. Vipolöv, binön ya nu in lib e glor cilas Goda; ya nu freidom oli dom tenüpa, e sülik fatän fulik freda. Ye düp at no nog ekömom; nogo tim votik binom nu, os binos: tim kliga, tim vobas e xama. Vipol, padafulön me guedün; yed atosi no kanol, nu rivön. Ob binob gued at, Sölal pükom; valädolöd Obi, jüs monargän Goda okömom.

4. Mutol nogo, paxamön su Tal, e paplögön tefü mödikos. Trod pogivom ole sotimo; ye satam fulik no pogevom. Sikodo binolöd stenüdik e nämik, äd in dünön, äd in sufön taikosis nate! Läckleotolök meni nulik, e pavotolök in mani votik. Dunolök mödna, kelosis no vilol, e lüvolök, kelosis vilol. Kelos votanes plidos: ozidos; kelos plidos ple: ojenos no. Kelosis votikans usagoms: polenlilós; kelosis ol upükol: pocedos, aso nos. Votans ofliagoms, ed ogetoms; ol ofliagol, ed ogetol no.

5. Votikans popliedom su mud menas; yed oseilon dö ol. Olenkonfidon atosis ud etosis votanes; ab ol podüvol pötöfik nose. Demüs nat poglumom sotimo, e bos gretik obinos, if upolol seilöl dinis at. In atos ed in dins sümik mödiks dünel fiedik Söjala laidunom, paxamön, dat pojonosös, vio mödiko binom kanik, fenonönok, e blekön vili lönik tefü valikos. Ti nevelo funälam binom also zesüdik, äso tän, if mutol, logön e liedön, kelos binos taik olike vile; yed üno

tän, if bûdon dinis, kels ole jinoms nelisâlik e lu frutiks. E bi, pepladolöl nõdü söl, no venûdol, tadunön valüde geilikum: dem atos jinos düfik ole, tågön segunü vil votana, e klemön cedi valik lõniki.

6. Ye betikolöd, o son! fruti tõbas at, fini lesunik otas, e mesedi legretik! e no olabol en kodi plonöna, sod trodamedi nämikün demü sufädug ola. Ibo plo fliagam smalik, nu libaviliko paklemöl fa ol, oilabol in sül vili lõnik. Ibo us otuvol valikosis pulivöl, e valikosis, kelosis ukanol, desidön. Us olabol gudikosis valik nen dred, perön osis. Uso vil olik, aipebalöl ke Ob, ovipom no bosì votik, u bosì patik. Uso nek otadunom ole, nek oplonom tefü ol, nek oneleadom oli, nos osinos taik ole, sod dins pavipöl valiks obinoms leigüpo komik, ostiloms ed osatoms bundemo levipis valik ola. Us ogevob glori demü bejemod pesuföl, mäneoti stima plo lüg, siedì in monargän tenüpik demü plad lätikün. Us ogeton fruti lobedöna, tõb bönida pomesedom me freds, e nõdöf miugik pokronom glorik.

7. Sikodo nu blegolödok miugik disü namis valikanas, e no loigolös, kim esagom, ud ebüdom atosì! Ye tefü atos kudolöd leptiko, das lasumol gudik, ä steifol, befulön me vil kânüdik valikosis, kelosis uf löpan, ud yunikuman, ud leigan uflagom, ud uvipom de ol! Balan sükomös atosì, votan etosì! At famomödok tefü atos, et tefü etos, e palobomös balionenà! ab ol tadilo fredolöd ni dem atos, ni dem etos, sod in nestümönok iti, ed in soeliks plid e stim Obik! Atos binosöd vip ola, das God poigloromös in ol, va jenos-la dubü lifön, ud dubü deil! —

Kapied 50.

Men netrodik lovegivomözok names Goda !

1. Dünel. — O Sölal God, Fat saludik! binolöd papliedön nu, e tenüpoi! Ibo, äso vilol, also ejenos; e kelosi dunol, binos gudik. Dünel ola fredomöd in Ol, e no in ok, i no in din votik! Ibo soelik Ol, o Sölal! binol fred veratik, spel obik e kron oba, yof obik e stim oba. Dünel Ola labom kiosis, plä kelosis egetom fa Ol?¹²¹ ed id atosis egetom nen melid oka. Olikosis binos valikos, keli egivol ed edunol. Binob pöfik ed in tõbs des yunüp¹²², e lan oba paglumom sotimo jü drenis; patrepom in ok i sotimo demü lieds füdöl.

2. Levipob fredì püda, fliagob püdi cilas Ola, kel panulüdoms fa Ol in litäl troda. If püdi givol, if nin'gifol fredì saludik: täno lan olika dünela obinom fulik yuba, e zilik, al lobön Oli. Yed, if ufagolok, äso dunol lemödna: dünel Ola no kanom, gonön vegi bûdas Ola; sod mutom bufumo, blegön kienapis, e flapön su blötapi, bi no stadom, äs

---

¹²¹ *Kisi dalabol-li, kelosi no egetol?* (pened balid elanes di ‚Corinthos’: IV, 7)

¹²² Psamabuk: LXXXVII, 16.

ädelo ed edelo, kü litäl olik estalom ove kap omik¹²³, e disü jad flitädas Ola pejelom ta tentadis lukitepöl.

3. O Fat cödik ä pöiloböl! düp ekömom, kü dünel Ola paxamomöz! O Fat pölöföl! binos gidik, das dünel Ola liedom in düp at bosu löfü Oli. O Fat pöilepleköl! düp ekömom, tefü kel enolol sis tenüp, das okömomöv, e das in ot dünel Ola pabevikodomöv senedo dü tim anik, ab ailifomöv linedälisko lä Ol. Panestümomöd boso, pamiugomös, e pabapomöd logsü mens! Padiröbomöd dubü lieds e fibs, dat denu suistanomös ke Ol in gödelared litäla nulik, e padafulomös me klül sülik! — O Fat saludik! Ol elenleodol also, ed evilol also, ed utós ejenós, kelosis ebüdol it.

4. Ibo binos ben plo flen Ola, das liedom e pavexadom demü löf al Oli, alifä e fa men aikelik leadol osi, jenön. Nen olikslud e bülogam, e nen kod nos zidos su Tal. Binos gudik obe, o Sölal! das emiugol obi, dat lenadobös büdis Ola, e mojedobös valikis pleitäli e rogamis ladäla. Binos obe frutikos, das bejemam tegom oba loapi, dat sükobös bufumo trodi lä Ol, ka lä mens. Id elenadob se atos, dredön cödäti neduvestiglik Ola, kelo pudol cödikani e negodlikani, ye no nen gid e cödug.

5. Danob Ole, bi no espalol Obi esinöl, sod epudol me flaps biedik, sedolöl obe linedäloa e senedoa dolis e trepis. Bevü dins valik disü sil no binom bal, kanölöv, trodön obi, ifno Ol, o Sölal, God oba, sanal sülik lanas! kel flapol e sanol, disidukol in ledibi, e gedukol¹²⁴. Pud Ola pedom obi, e faed olik obetidom obi.

6. Ekö, o Fat palöföl! binob in nams Ola. Blegobok disü faedi olika gijonama. Flapolöd oba bäki e nökapı, dat ma vil Ola blegobös tadunöfi Oba! Mekolöd obi, aso julani devodöl ä miugiki, äso laidunol, dunön gudiko, dat tägobös segunü vineg alik Ola. Obi ed obikosis valik lovegivob Ole pögudumölis; binos gudikum, papönön iso, ka tenüpo. Dinis valik nolol valemö e pato, e nos in konsienäl mena binos pasävöl Ole. Enolol dinis füdik, büfä jenoms; e no zesüdos, das ek Oli betidom u me bom tefü dins zidöl su Tal. Nolol, kelos veilos oba fästepe, e viomödiko glum dünöm, al mosuipön feraxüdi sinas. Dunolöd ke ob segunü plid olik, e no nestümolös obi dem oba lif sinik, keli nek sevom gudikumo e klülumo, ka Ol soelik!

7. Mekolöd, o Sölal! obi nolön, kelosi nolobök; löfön, kelosi löfobök; lobön, kelos Ole plidos üno; ledivön, kelos Ole binos kostik; blamön, kelos binos nejönik loges Ola! No leadolöd obi, cödätön segunü jin senedik, i no düvön ma lilsagön menas eneplaköl! sod tidolöd obi, cödätön veratiko dö dins logik e tikältniks, e bu valikos davevestigön egelo, kelos plidos Ola vile! —

---

¹²³ ‚Iob‘: XXIX, 3.

¹²⁴ ‚Thobis‘: XIII, 2.

8. Siens citomsok mödna cödätöno; citomsok i löfans vola, löfölsö dinis logik te. Men binom gudikum-li dem atos, bi padivom, aso gretikum fa men? Cütel citom cüteli, vanikan vanikani, bleinan bleinani, malädikan malädani, üf datovom oti; e vo bapom oti bufumo, du lobom döbiko. Ibo, vio mödik binom alikan logsü Ol: also mödik binom, e no mödikum, sagom miugik saludal Franziskud.

Kapied 51.

Muton, plägönok in vobäds smalik, if binon nekanik al vobädis geilikum.

1. Sölal. — O son! no kanol, ailaön desidi lefilik al tugis, i no, aiblibön in stad subimikum medidöna; sod zesüdos sotimo, das, demü rüböf rigik, donixänol al dinis bapikum, e das polol, ifi nevalo e favo, bölädi lifa döfik. Ünä zipolol koapi deilik: osenol naudi e plönöfi ladäla. Sikodo, binolöl in mid, seifolök suvo tefü bölad midäla, bi no kanol, kösekönok nen ropam plägames tikälnik, e medidöne dinis godik.

2. In tim somik veilos ole, lefugön al vobädis bapik e senedikis, e klietönok dubü plägams gudik, varön in konfid fimik gekömi obik e visidami sülik, sufädo sufön ola xilami e neluimi tikäla, jüs denu pavididol fa Ob, e palibol de treps valik. Ibo omekob, das fögedol töbis, ed ojuitol takedi linedälik. Opakob komü ol flubis penotas godik, dat ko ladäl fredik beginolös, gonön vegi büdas Oba. Tän opükol: »Lieds ata tima no binoms digik glora füdöl, kel ovedom manifik in obs«.

Kapied 52.

Men oki no cedomöz digiki troda, sod bufumo debiki pöna !

1. Dünel. — O Sölal! no digob trodi olik, i no visidi tikälnik sembali; e demüs dunol cödo ke ob, if obi leadol pöfiki e nepatrodöli. Ibo, if kanoböv, spilön meli drenas: no nog binoböv digik olika troda. Demüs no digob bosu votik, ka pafaedön e papönöni, bi enofob Oli vem e mödna, ed epökob vemo tefü dins mödik. Ob klu, if betikon verato dini, binob digik troda smalikün nena. Yed Ol, o God gudlik ä misaladöl! kel no vilol, das vobäds Ola deuloms: donleadolok, do leno emelidom osi, trodön oka düneli in mod lovümenik, al jonön liegis olika guda len gefs misalada! Ibo trods Ola no binoms likik, äso lupükots menas.

2. O Sölal! edunob kisi, das givolös süliki trodi anik obe? — No memob, das emekob bosu gudikosa; ye memob, das eibinob slopälik al klimis, e nedutlik gudumönoke. Also binos, e no kanob, nonön osi. If

pükoböv tadili: noelolöv ta obi, e nek binomöv, jälövöl obi. Dem oba sins emelidob kiosis, ifno hölöpi e fili tenüpi? — Koefob künüdo, das binob digik valikas kofa e nestüma, e dan no digob, panumön bevü dünelis devodik Ola. E do neviliko lilob atosis: deno vilob, löfü verati, fekusadön obi demü sins oba, dat melidobös, getön nefikulumo misaladi ola!

3. Kisi sagoböz, ob debik, e fulik bejemama? Mud oba no kanom, pükön votikosi bos, ka te vödis: »Esinob, o Sölal! esinob, misaladolöd obi, pardolöd obe! Leadolöd obe bosu tima, dat bedrenobös stadi dolik oba, büfä lügolob in eli läni daegik, e pategöli me jad deila!«¹²⁵ — Kisi fliagol umo fa debikan ä sinel misalöfik, kas lebönidomös, e miugomösok demü sins oka? Sukü lebönid veratik e miugam ladäla vedom spel pardama, palekosilom konsien pakofudöl, pagivom denuo ben peperöl, pojelom men ta zuni füdik; e somo God e lan pönädöl kolkömoms balvoto in kid saludik.

4. Lebönid miugik lada demü sins binom, o Sölal! Ole vitim lesunik, paköl komü Ol smeli vemo svidikumi, ka glüsmok. Lebönid binom leüled lesunik, tefü kel evilol, das me ot futs Ola pabegifomsös; ibo enestümol nevelo ladi lebönidöl ä miugiki¹²⁶. Iso binom lefug ta loapi zunöl neflena. Iso pagudumos, ä padevatükos, aikelos pefedebos, e peneklinlöfos votöpo.

Kapied 53.

Ben Goda no pagivom menes talmeugik.

1. Sölal. — O son! ben Oba binom kostik; no leodom, migönok ko dins senedik e trods talik. Sikod, if vilol, das ben panin'gifomös ole: mojedolök valikosis, neleadöl beni. Sükolös soali! löfolöd, binön soelik ke ol, sükolös musami nonikana; sod bufumo sedolöd pleki devodik Gode, dat bekipolös ladäli lebönidöl, e konsieni klinik. Voli lölik cedolöd, aso nosi! Melaki ko God bizugolös dines senedik valikes. Ibo no kanol, kosadön ke Ob, e fredön leigüpo len dins golenik. Mutol, fagönok de besevans e flens, e plesefön ladäli pelivöl de timlik trod alik. Somo postal Peter lebegom kredanis Kristusa, das kondidomsöz, aso voöpäbs e tevels in vol at!¹²⁷ —

2. O! konfidi ki-gretik olabom deilölan, keli slopäl nonik gekipom al dini vola ät! Ye lan malädik no nogo suemom, kelos binos-la, labön ladäli so pedepatöl de valikos, e men nimälik no sevom libi mena linedälik. Yed if vilom, binön vo tikälnikan: mutom, klemön ä fagikosis ä nilikosis, e tefü nek kautön umo, ka tefü ok it. If

¹²⁵ „Job’: X, 20–22.

¹²⁶ Psamabuk: L, 19.

¹²⁷ ...*lebegob oles, asä foginanes e lälödanes, ad no slafön de ledesirs midik...* (pened balid de ‚Petrus’: II, 11).

ubevikodol lefulik iti ok: obevikodol nefikulumo lenämikosis. Iti bevikodönok: binos vikod lefulik. Ibo, kel somo sölomok iti, das midäl lobedom lisäle, e lisäl in valikos Obe: at binom vo bevikodel ok'ana, e söl vola. —

3. If vilol, xänön al ati legeili lefuläla: mutol, beginön manälik, e siadön lecüdi len vuli, dat seslütölös, e distukolös neleodiki slopäli pasävöl al iti ok, ed al valiki guedi lönik e sienliki. Se klim at, das men löfom tu neleodo iti ok: dekömos ti valikos pöseslütöl ko vul. If bad at ubinom pabevikodöl ä palepedöl: püd gretik ä taked obinoms foviko. Ye, bi nemödikans steifoms, deilön lefulik okes it, e no segoloms lefulno se öks: demüs bliboms pakopligöl in oks, e no kanoms, tikälo datovokön ove itis ok. Ab, if ek levipom, tägön libo ke Ob: zesüdos, das funälom valikis slopälis badik e nepaleodölis oka, e das me löf patik lenlagom ledesidölo jafote nonik.

Kapied 54.

Dö mufs difik nata e bena.

1. Sölal. — O son! loegolöd dutliko mufis nata e bena! ibo mufs at binoms vemo pe'tasiadöl, e deno so feiniks, das ti no kanoms, padistinön, plä fa men tikälnik e padalitöl linedälo. Valikans desidoms dido gudikosis, e lesagoms, das bos gudik binos-la in vöds e vobäds omas: e demüs mödikans pacitoms dubü jin gudikosa.

2. Nat binom käfik; mödikanis zugom, zilesnalom ä cütom, ed aidiseinom iti ok. — Abu ben tägom balikäliko, vitom jini valik badikosa, no gebom cüti, e dunom valikosis demü God te, in kel i takedom, as in zeilün oka.

3. Nat no vilom viliko deilön, papedön, pabevikodön, binön nödik, e disojedönok libaviliko. Abu ben steifom, iti-funälami, tadunom midäle, steifom, vedön nödik e pabevikodöl, e no vilom, juitön libi lönik; ben löfom, pakipön nödü pud, e no desidom, sölon sembalani; sod vilom, vätimo lifön, stadön, e binön nödü God. Binom miugo löbik, demü God blegönok nödü meniki jafoti alik.

4. Nat vobom plo frut lönik, e konsidom, keli lefruti ogetom de votans. Abu ben konsidom umo, no kelos ome binos frutöl e kovenik, sod kelos mödikanes veilos.

5. Nat vilom, getön stimi e drestimi; ye ben lücödätom frediko valikis stimi e glori Gode.

6. Nat dredom bejemami e nestümi; abu ben fredom, sufön lejemodi demü nem Yesusa¹²⁸.

---

¹²⁸ Leigod.: *Nu ämogoloms de sanhedrin, älefredölo, das picedoms digädiks ad sufön lunofi kodü nem omik* (duns paostolanas: V, 41)!

7. Nat löfom nosiduni e takedi koapik; abu ben no kanom, binön nosidunöl, sod lensumom viliko vobi.

8. Nat sükom, getön dinis nudalik e jönikis; naudom, kelos binos pülik e luedikos. — Ye ben fredom tefü balikos e miugikos; no nestümom luedikosi, e no nevilom, pakleotön me luklöfs bäledik.

9. Nat konsidom timlikosi, fredom tefü lefrut talik, lügom pötü peram, e zunom demü lejemodavöd smalik. — Abu ben konsidom tenüplikosi, no lenlägomok len timlikosi, no pamuifom dubü peram dinas talik, e no pabiedälom dubü vöds düfik, bi labom okikis divi e freda in sül, kö nos deulos.

10. Nat binom labisükik, e getom vilikumo, kas givom; löfom lönikosi e patikosi. — Ye ben binom gudlik ä givöfik; vitom patikosi, kotenugom me nemödikos, e kredom, das givön binos betikum, ka elos getön.

11. Nat slopälom al jafotis, midi lönik, fredis vanik e musami. — Ye ben zugom al Godi e tugis, klemom jafotis, fugom voli, hetom desidis mida, bemietom zigolöni, jemom, pubön maniföfo.

12. Nat löfom trodi senedik, kelo payöfom sienliko. — Abu ben sükom trodi in God soelik, e steifom, fredön in guedün bu logiks gueds alik.

13. Nat dunom valikosis demü lefrut e prof lönik; no kanom, dunön bosu glato; sod spelom, das demü benods ogetom givoti leigik u gudikumi, lobi u göni; levipom, das levidonös dunis e legivotis oka. — Abu ben no sükom bosu timlik, e no fliagom mesedi votik plä Godi soelik. Tefü dins timlik, zesüdiks life, no desidom umosi, ka binos frutöl getöne guedis tenüplik.

14. Nat löfom, labön flenis mödik e palefanis, famomok demü cal nobik e licin cädik; lüsmilom valüdikanes, flätom lieganes, läsevom leimeuganes. Abu ben löfom i neflenis, e no pleidom demü num gretik flenas; ledivom ni dinidi, ni famüli, köa licinom, pläsif tug gretikum patuvom nosi. Binom gönikum pöfikane, ka valüdane, keliedom umo nedebikani, ka valüdani, fredom ko veratilöfan, e no ko cütel. Aimeibom gudanis, steifön benis subimikum, e vedön sümik Sone Goda dubü tugs.

15. Nat plonom lesuno tefü def e plön; ben sufom stanäliko pöfi.

16. Nat tefamom valikosis su oki, feitom e disputom fruti ok. — Abu ben getefamom valikosis ali God, de kel dekömos rigo; lücodätom oke nosi, e rogom nosi; no feitom, e no bizugom oka niludami cedes votanas; sod disojedomok sape tenüplik e cödäte godik tefü valiks tikäds e fekäls. Nat desidom, nolön dinis klänik, e lilön nulikis; vilom, nidön senedo, e plakön mödikosis dubü siens; fliagom paläsevöni, e dunön dinis, kelso lob e milägam pamelidoms. — Ye ben no steifom, lelilön dinis nulik e nudalikis; ibo valikos at licinos de perüböf mena bäledik, e bos nulik e dulöl no patuvos su Tal. Sikodo

tidom, nüstöbön sienis, vitön plidi vanik e luglori, sävön miugo dinis loblik e digikis milägama, e sükön in aliks din e nolüg frutüni sa lob e stim Goda. No vilom, das lobon omi ud omikosi; sod vipom, das in benods oka papliedomös God, kel givom valikosis kodü löf teik.

17. Ben at binom litäl lovünatik, legivot patik Goda, mal voik pesevälanas, e paned beata tenüpik; datovom meni de talikos al löföni sülikosis, e se men midälik mekom tikälniki. Klu, pluo nat pabedränom e pabevikodom: ben pluo gretikum panin'gifom, e men linedälik dubü vobädams nulik bena pavotafomom vädelso segunü mag Goda.

Kapied 55.

Dö perüböf nata e näm bena godik.

1. Dünel. — O Sölal, God oba! kel elemekol obi segunü mag olik ed ole sümiki: givolös obe beni at (kela greti e zesüdöfi tefü salud ejonol obe), dat bevikodobös nati lebadik oba, zugöli al sinis ed in rübi! Ibo in mid oba senob sina loni, kel tapükom lone tikäla, e dukom ini pefanüg obi¹²⁹, dat lobedobös midäle in mödikos. No kanob, tadunön liedodes oma, ifno ben saludikün olik uyufom obe, e fil ota punin'gifom oba lade.

2. Ben olik, e sägo ben gretik zesüdom, al bemütön nati, aislopöli des oma yunüp al badi. Ibo, na nat efalom in men balid Adam, e perübom dubü sin: pön ata stenäla elovegolom in menis valik, sosä nat it, kel ebinom pelemeköl, aso gudik ä cödik fa Ol: malom nu sini e fibi nata perüböl, bi mof omik, paloveleadöl oke, zugom al badi e dinis bapik. Ibo näm smalik pe'lemänöl binom bido te spagil pasävöl disü zen. Spagil at binom lisäl natik, pazümöl me dag gretik. Lisäl kanom dido, lesevön gudikosi e badikosi, distinön verati de pölub: ye no kanom, bevobädön gudikosis valik, kelosis läsevom. I no juitom lefulno liti verata, e desids ota no binoms in stad saunik.

3. Demüs zidos, o God oba! das segunü men linedälik fredob tefü lon Ola, noloböl, das binom gudik, cödik ä saludik; das deimom i badikosis valik, e fliagom vitamii sinas. Ye dünob me mid lone sina, lobedoböl plu midäle, ka lisäle. Atoso jenos, das labob dido vili meköna gudikosis; ab no tuvob nämis, al bevobädön osis¹³⁰. Sukü atos zidos, das desinob suvo gudikosis mödik; abu zedob, e vedob säkurajöfik kodü tadun smalik, bi ben Ola no yüfom oba fiböfi. Demüs jenos, das lesevob vegi lefuläla, e suemob in mod klülik saido,

---

¹²⁹ ...*ab in limeds obik logob dareigi loneda votik, kel komipon ta loned tikäla obik, e kel kipon obi asä fanäbi dub loned sina* (elanes di ‚Roma’: VII, 23).

¹³⁰ ...*sio vil in ob dabinon, ab no dun gudikosa* (elanes di ‚Roma’: VII, 18).

vio dunobök: ye, pabäpedöl dubü vet perüböfa lönik, no datovobok al lefulikumosi.

4. O Sölal! ben ola ki-vemo zesüdom obe, al beginön gudikosi, fövön e lefulön osi! Ibo nen ben no kanob, dunön bosu gudik; ab okanob valikosis in Ol, if Ola ben ustenüdom obi. O ben vo sülik! nen kel melodods lönik binoms nosik, e givots nata binoms völadnoik: lekanävs, liegs, jön u stenüd, kapäl u püköf nen ben völadoms nosi logsü Ol. Ibo givots nata binoms tucedik gudikanes e badikanes; abu ben ü löf binom givod patik pasevälanes, kelo padeköls pacedoms digik lifa tenüpik. — Ben at binom also subimik, das nen ot ni legivod profedöna, ni näm dunöna milagis, ni medidam geilikün binoms pödivöl. Sägo ni kred, ni spel e tugs valik, nen löf e ben, binoms lesunik Ole.

5. O ben beatikün, kel tikälo pöfikani mekol liegiki tugso, e liegani tefü gueds mödik mekol miugiki ladälo! Kömolöd, donixänolös al obi, gölo dafulolöd obi me trod ola, dat lan oba, no vedomös nämnoik kodü fen e sig tikäla! Lebegob, o Sölal! tuvobös beni logsü Ol! ibo ben Ola saidom obe, ifi no getob lemänikosi pedesidöl fa nat. If pulägleipob, e puvexadob dubü bedränübs mödik: no odredob badis, ünä ben olik ubinom ke ob. At binom stenüd obik; at konsäli givom e yufi. Ben binom valüdikum, ka neflens valik, e sapikum, ka sapans valik.

6. Ben binom seval verata, tidal puda, litäl lada, trod in trep, xilel lüga; ben femofom dredü, nulüdom devodi, pälom drenis. Nen om binob kis, ifno boad sigik, e laem nefrutik ä pömojedöl? — Sikod, o Sölal! ben olik egelo fokömomös obe, ed aikopanomös obi! Mekomöd, das tefü vobäds gudik aidutobös, dubü Yesus Kristus, Son olik! — Jenosöd!

Kapied 56.

Mutobs, fenonönok itis, e, pol'obsöl kruzedi, naldunön Kristuse.

1. Sölal. — O son! vio mödiko kanol, segolön se ok: okanol so mödo, lovegolön in Obi. Äso blinos püdi linedälik, if desidon nosi senedik: also vobädos klubami ko God, if lüvonok linedälo. Vilob, das lenadolös, fenonönok lefuliko, ed Oba vile sukön nen tapükam e plon. Sukolöd Obe!: binob el veg, el verat, äd el lif¹³¹. No kanon, golön nen veg, lesevön nen verat, sibirön nen lif. Binob el veg, kele mutol sukön; el verat, kele mutol kredön; el lif, keli mutol spelön. Binob veg no pölo'duköl, verat no cütöl, lif¹³² nefinik. Binob veg stedikün, verat

---

¹³¹ *Binob veg, e verat, e lif* (,Ioannes': XIV, 6).

¹³² Bükapök pekoräkon, efe *lit.*

geilikün, lif veratik, lif beatik, lif ne'palemeköl. If ublinol in veg Oba: olesevol verati; verat olibom oli, ed ogetol lifi tenüpiik. —

2. If vilol, nin'golön ini lif: fölolöd büdis!¹³³ If vilol, lesevön verati: kredolös Obe! If vilol, binön lefulik: selolöd valikosis! If vilol, binön züpel Oba: fenonolöd iti ok! If vilol, labön lifi: nestümolöd lifi nuik! If vilol, pageilön in sül: miugolösok in vol! If vilol, sölon ke Ob: pololöd ke Ob kruzedi! Ibo dünels kruzöma soeliks tuvoms vegi beata e litäla veratik.

3. O Sölal Yesus! bi lif Olik ebinom penüstöböl, e nestümik vole: gevolös, das, nestümoböl voli, sukob Ole! Ibo dünel no binom gretikum, ka söl; e züpel no binom plu, ka masal. Dünel Ola paplägomöd naldunöno lifi Ola, bi salud e saludugäl oba binoms in atos! Aikelosis lilädob u lilob plä tefü lif olik: obi no klietos, e no freidos lefulno.

4. Sölal. — O son! bi nolol atosi, ed elilädol valikosis at: obinol beatik, if udunol osis¹³⁴. Aikel labom büdis obik, e fölom otis: at binom löfölan Obi. Id Ob olöfob oti, omanifamob iti Ok ome¹³⁵, ed omekob oti siedöl ke Ob in monargän obika Fata.

5. Dünel. — O Sölal Yesus! äs epükol ed esiagol: id also zitosöd, e binobös digik, das jenos tefü ob! Egetob fa nam Ola kruzedi; vilob polön, ed opolob oti jü deili, äs omi esuseitol obe. Vö! lif kleudana gudik binom kruzedi; ab i dukiel al paladi. Ebeginob; no binos pedälik, gegolön; i no dalob, lüvön vegi.

6. Eyö! o blods, golobsöd kebalvoto! Yesus obinom ke obs. Löfü Yesusi elovesumobs ati kruzedi; demü Yesus ledulobsöd polölso kruzedi! It obinom yufal obas, kel binom dupal ä bisegolal obas. Ekö! regal obas golom bifü obs, ed okomipom ple obs. Sukobsöd manälik, nek dredomös jekis! Binobsöd löbik, deilön stenüdälik in klig, e no jemodobsöd okas glori, säfugölso kruzede!

Kapied 57.

Men ovedomöd no tu smakurajöfik, üf ufalom in pökis anik !

1. Sölal. — O son! sufäd e miug in taöfs¹³⁶ plidoms um Obe, ka mödiks trod e devod in läb. Kikod lügol demü din pülik, pesagöl ta oli? Ifi bos badlikum pesagosöv: no dalolöv, pamuifön. Ye nu leadolöd dini, fegolön! No binom balid, e no nulik; i no obinom lätik, if ulifol lonediko. Binol saido kurajöfik, ünä nos taik zidos ole. Givol i konsäli gudik votanes, e nolol, kurajöfön otis me vöds; yed, if glum

¹³³ ...if vilol nügolön ini lif, fölolöd ai büdedis! (,Matthaeus': XIX, 17)

¹³⁴ Ven sevols atosi, tän binols beatiks, if dunols osi (,Ioannes': XIII, 17).

¹³⁵ Kel labom büdis obik e demom onis, binom utan, kel löfom obi; ed utan, kel löfom obi, polöfom i fa Fat obik, ed ob olöfob omi, ed odasevädikob obi ome (,Ioannes': XIV, 21).

¹³⁶ Ba pök pla el täöfs.

süpidik nokom len ola yani: täno konsäl e stenüd defoms ole. Lesevolöd ola döfiköfi gretik, keli plakol suvo tefü zids smalik! Yed, if atos u sümikos zidos: jenos frutü salud ola.

2. Fagolöd dunliküno se ladäl fibi at! Ed, if edrefom oli vemiko: deno no bäpedomös oli, e no kofudomöd oli lonedo! Liedolös sufädik luüno, ifno kanol, liedön fredol! If lilol lu viliko bos, e senol zuni: bemütolödok, e no dälolös, das se mud ola segolom-la vöd nepötik, dubü kel fibans paskanomsöx! Ladäl pe'damuföl postilom lesuno, e dol linedalik pasvidom dubü ben ugekömöl. Lifob nogo (Sölal pükom), ed obinob löbik, ole yufön, ed oli trodön umo, ka kustöfiko, if ukonfidol Obe, ed ulenvokol devodik Obi.

3. Binolöd kurajöfikum, e prepadolösok, al liedön gretikumosis nogo! Lölükos no binos paperöl, if senol suvo vemikis glumi u tentadi. Binol men, e no God; binol mid, e no lanal. Ol — liko kanolöv, aiblibön in stad öt tuga, bi atos edefos sägo lanale in sül, e mene balid in paladöp? Ob binob ut, kel susilüodob, ä sanob glumikanis, e datovob jü Godugi Oba lesevölanis fibi okas.

4. Dünel. — O Sölal! vöd Ola binomöd papliedöl! aibinom svidikum oba mude, ka miel e lemiel¹³⁷. Kisi beginoböv in also gretiks glums e treps, if obi no stenüdolöv dubü vöds saludik Ola? Kikod kudübön, kiomikis e viomödikis dinis liedob, üf fino lükömob al pofi saluda? — Givolös fini gudik, givolös motävi läbik se vol at! Memolöd obi, o God obik! e su veg stedik obi dugolöd ini monargän Ola! Jenosöd!

Kapied 58.

No vilonös, sevestigön dinis geilikum, e cödätis pesävik
Goda !

1. Sölal. — O son! vitolöd diskusami dö dins geilik e cödäts pasävöl Goda! No siämolöd, viokodo at palüvom, ed et'an padüvom digik bena so gretika! I no sevestigolös, viokodo at'an pavexadom so mödo, du et pa'datovom so gloriko! — Dins at vükodoms aliki kapäli menas; noniks lisäl u diskusam binoms kanik, dakodön cödätis Goda. Sikod, if neflen nin'givom somikosis ole, ud, if mens nudälik jäfoms saekis sümik: gesagolöd vödis at profedala!: »Cödik binol, o Sölal! e cödik binom cödät olik;« e fovo: »Cödäts Sölala binoms veratik, its giatomsok« — Dredonöd cödätis Oba, no diskusonöd dö ots! ibo binoms nesuemik kapäle menas.

2. I no vilolös, vestigön e disputöni tefü melidods saludalas! No siämolöd, kiom otas binom-la saludikum, ka votan, u kiom binom-la gretikum in monargän süla! Atos pälos mödna zani e dikodis nefrutik,

---

¹³⁷ Psamabuk: XVIII, 11.

sibinamos i pleidi e fami vanik. Atoso glöt e telif vedoms, bi balan sükom, givön bizugi saludale at, votan pleitäliko saludale votik. Vil, nolön e sevestigöna dinis somik, no frutom, sod miplidom bufumo saludales; ibo no binob God telifa, sod püda, kel püd sibinom um in miug veratik, ka in geilönok iti.

3. Ans, se löfazil patik, laboms slopäli gretikum al saludalis at, ud etis; atos dekömos umo de mof menik, ka godik. Ob binob, kel emekob saludalis valik; elegivob beni, egevob glori. Sevob melidodis dabalikanas; efokömob omes me läbädams svidik Oba. Ebise'nolob tenüpoa pelöfanis obik; Ob esevälob otis se vol, oms no eväloms Obi balüdo. Evokob me ben, elenzugob dubü misalad; edukob omis dai tentadis mänifodik. Enin'gifob trodis glorik, egivob ledulugi, ekronob sufädugi omas.

4. Sevob balidi e lätiki saludalas; zisumob valikis me löf nedüvik. Obi lobonöz in saludals valik! Tefü saludals dabalik pliedonöz ä stimonöz Obi umo, ka valikosis, kel eglorob also gretobidiko saludalis, ed esevälob otis nen melidods semkimik büogolöls otas. Klu, aikel nestümom bali saludalas pülikün obik: at i no stümom gretiki, bi Ob emekob eli pülik, ed eli gretik. E men, kel smalom bali saludalas: smalom id Obi ä saludalis votik alikis in monargän süla. Valiks binoms os-bal dubü tan löfa; laboms öti meugi, viloms ötosi, e valiks löfoms okis balvoto.

5. Fovo (ed atos binos nog mödo subimikum) löfoms um Obi, ka okis e melidodis omsik. Ibo, pedatovöls ove okis, ä liviks de taisük alik, pendomsok lölik in Oba löfi, in kela juit tuvoms takedi. Nos kanos, deflekön u bäpedön otis, bi, fuliks verata tenüpik, filedoms in fil löfa nenösik. Sikodo mens midälik e nimälik, kel noloms te, löfön fredis lönik okas: seilomsöd, e no diskusomsöd tefü stad saludalas, kelis bapoms u geiloms ma slopäli okas, e no segunü plid Verata tenüpik!

6. Mödikans dunoms also sukü nenolöf, pato uts, kel, nemödo pe'dalitöls, noloms seledo, löfön oni me tikälnik löf lefulik. Kodü mof natik e flenüg menik, slopäloms al ati, ud eti; ed, äso tikoms tefü dins talik, also niludoms i dö sülik. Ye distin nemaflik binom bevü utos, kelosi mens nelefulik tikoms, e kelosi mens pe'dalitöl lesevoms dubü manifam godik.

7. Sikodo vitolöd, o son! jäfön nudälo dinis somik, kel vükodoms ola nolügi! sod steifolös, e kudolöd bufumo, dat kanolös vedön i pülikün te in monargän Goda! — Ed if ek nolomöv, kiom binom saludikum, ka votan, ud aso gretikum pacedom in monargän süla: sev at frutomöv ote kisi, if no mekomöv oti miugikum komü Ob, ed if no stigomöv oti, pliedön nog umo nemi Oba. Men, tiköl greti sinas e numi smalik tugas oka, e betiköl, vio fagik binom de lefuläl saludalas: dunom vobädi plidikum Gode, ka et, kel disputom tefü gret u smal

saludalas. Binos gudikum, das lenvokon saludalis dubü pleks devodik e drens, e legebon ko ladäl miugik plobegis glorik otas, kas sevestigön vanik otas dinidi pesävöl obes¹³⁸.

8. Saludals lifoms in kotenugün; ed i mens, dasö nolomsös, kotenugön, e nedunön lupükotis vanik okas! Saludals no famomsok demü melidods lönik; ibo lücödätoms gudikosi nonik okes, sod gudikosis valik Obe, bi se löf nefinik elegivob otes lölikosi. Binoms pe'dafulöl me löf also gretik ali Godug, ä me fred so bundemik, das nos glora defos otes, e das nos leläba kanos, defön otes. Saludals alik, pluo binoms geilikum gloro: plu binoms miugikum in oks, e nilikums ä lesumikum Obe. Sikodo binos papenöl! »Ebäseitoms kronis okas komü Godi, efaloms su loapis komü Liäm, ed eleplekoms lifölani de tenüp al tenüpi.«¹³⁹

9. Kim binom-la gretikum in monargän Goda, säkoms mödikans, no nolöls, va binoms digik, ponumön bevü smalikünis. Binos gretik, binön i te pülikün in sül, kö valikans binoms gretik, bi valikans panemoms, ed i binoms cils Goda. Pülikün ovedom, aso mils, e sinel baltumyelik odeulom¹⁴⁰. Ibo, ven züpels esäkoms, kim binom-la gretikum in monargän süla: eleliloms atı gepüki: »Ifno levotälolsok, e vedols, äso cils: no onin'golols in monargäni süla. Sikod, aikel umiugomok, äso cil at: ot obinom el gretikum in monargän süla.«¹⁴¹ (Math. 18, 3, 4.)

10. Paö utes, kel neviloms, miugönok vilik, äso cils! ibo leyan bapik monargäna sülük no leadom otis, nin'golön. I lieganes paö! kels laboms iso trodis okas; ibo, du pöfikans onütridoms in monargäni Goda: ets ostanoms seo, äd olukanidoms. Fredolsöd, o miugans! e yubolsöd, o pöfikans! ibo monargän sülas obinom oles, if vo utägols in verat.

Kapied 59.

Muton, pladön valikis speli e konfidi in Godi soelik.

1. Dünel. — O Sölal! su kios binom pestaböl konfid, keli labob in lifüp at? U kim dinas valik, binöls disü sil, gevom trodi gretikün obe? — No-li Ol, o Sölal, God oba! kela misalads binoms nenumik? — Kiöp estadob gudiko nen Ol, u kiüp ekanob, stadön badliko komü Ol? Vilob vilikummo, binön pöfan dem Ol, ka liegik nen Ol. Bizugob,

---

¹³⁸ Ba pök pla el oles.

¹³⁹ Leigod.: ...bäldikünans teldegfol ädofaloms loi om, kel seadom su tron, ed äprostärnoms foi om, kel ai lifom laidüpio, ed ädojedoms kronis oksik foi tron (paokalüp: IV, 10); E nims fol äsagons: «So binosös»! e bäldikünans äprostärnoms (paokalüp: V, 14)!

¹⁴⁰ ‚Isaias’: LX, 22, e LXV, 20.

¹⁴¹ Vö! sagob oles, if no cenols, e vedols äsä cils, no kömöls ini regän sülas. Klu kel mükükon oki äsä cil at, utan binon gretikün in regän sülas.

tevön, aso voöpäb ke Ol su Tal, ka labedön süli nen Ol. Kö Ol, uso sül; e deil ä höl uso, kö no binol. Binol zeil levipa obik, e demüs mutob, seifön, vokön e plekön al Oli. I no kanob, konfidön eke lefulno, kel kanomöv, yufön obe gudikumo timü zesüds, ifno Ole soelik, o God oba! Binol spel obik, konfid oba, trodal obik, ä fiedunal tefü valikos. —

2. Valikans sükoms fruti lönik; ab Ol sükol te saludi obik ed oba fästepi, e flekol valikosis al gudikosis obe. Ifi leadol tentadis e taöfis¹⁴² difik, zitön obe: deno leodol atosis valik al oba¹⁴³ fruti, kel laidunol, xamön pelöfanis Ola me mods mil. Tefü xams at mutol, palöfön e palobön no lu, ka if dafulolöv obi me trods sülik.

3. Sikod, o Sölal God! in Oli pladob oka speli lölik e lefugi. Ole komedob oka valikis glumi e trepi, bi valikos, keli logob plä Ol: binos fibik e nelaidöfikos. Ibo flens, ifi binomsöv mödik: no frutoms; yufels valüdik no kanoms, yüfön; mens visedik no givön gesagi frutöl; buks nolalas no trodön, divs no libön, nonik top pasävöl e lesunik kanom, obi sefön, ifno it Ol yüfol, yufol, stenüdol, ed ubinol trodal, betidal e jepal...

4. Ibo valikos, jinöl blinön püdi e leläbi: binos nos nen Ol, e givos jeno nosi leläba. Sikod Ol binol lefulam gudikosa valik, fonäl lifa, ledib sapa. E spelön umo tefü Ol, ka tefü valikos votik: binos trod stenüdikün dünelas Olik. Al Oli datovob logälis obik, in Oli konfidob, o God oba, Fat misaladas! Läbädolös, e saludükolöd oba lani me läbäd sülik, dat vedomös saludik löd olik, e sied glora tenüpik Ola! in tem at olika geiluga patuvosöv nos, kanölöv, nofön logis olika mayeda! Ma gret guda olik, e segunü möd misaladas Oka, lenlogedolöd obi, e dalilolös pleki dünela pöfik Ola, kel, fagik de Ol, binom pexilan in län deilajada. Jelolöd, e konsefolös lani dünelila olik bevü risköfs also mödiks ata lifa döfik, e dubü ben Ola dugolöd oti su püda veg al fatäni klüla tenüpik! — Jenosöd!

---

¹⁴² Ba bükapök pla el *täöfis*.

¹⁴³ Is minud pepenon pla el *Oba* rigik.

B u k f o l i d .

D ö G o d a b o d e t .

Meibam devodik tefü komünet saludik.

Kristus pükom: »Al O b i kömolsöd! o valikans, kel binols fenik e pavetöls: ed oklietob olis¹⁴⁴. Bod, keli ogivob, binom mid Oba plo lif volefa¹⁴⁵. Sumolsöd, e fidolsöd! atos binos koap obik, kel podägivom ple ols: atosi mekolsöd in Oba lememi!¹⁴⁶ Kel fidom Oba midi, e drinom Oba bludi: at blibom in Ob, ed Ob in om¹⁴⁷. Vöds, kelis epükob oles, binoms tikäl e lif¹⁴⁸.«

Kapied 1.

Ko drestim vio-gretik muton, getön Kristusi. Vöds züpela.

1. Ats binoms vöds olik, o Kristus, Verat tenüpick! do no pepükoms in tim ot, e no binoms papenöl in plad öt. Klu, bi vöds at binoms o l i k ä veratiks: mutob, lensumön danöl e fredö valikis. Vöds at binoms olik, bi Ol epükol otis: binoms id obiks, bi esagol otis gönü salud oba. Lensubom vilik otis se mud Ola, dat paninpedomsös dibikum in oba ladäli. Vöds at, fuliks guda, svida e löfa, kurajoms obi; ye sins lönik jeikoms obi, e konsienäl ne'paklinöl dejokom obi de juit klänota so gretika. Svid vödäsa Ola venudom obi; abu möd klimas oba vetom obi.

2. Büdol, das kömoböz konfidik al Oli, if vilob labön dili ke Ol, e das fidoböz zibeti nedeilöfa, if vipob, getön tenüpickis lifi e glori: «Kömolsöd al Obi, (pükol) valikans, kel binols fenik e pavetöls! ed oklietob olis¹⁴⁹.« O! plo sinela lils pet kio svidik ä löflik, kelo, o Sölal God oba! vüdol dalebani ä pöfani al juitami koapa saludikün Ola! Ye kim binob, o Sölal! das kinoböx, nilön Ole? — Ekö! löliks sül e sil no zisumoms Oli, e deno pükol: «Valikans kömolsöd al Obi!»

3. Donleadam meilädik at, e vüdam so flenik maloms kisi? — Al Oli liko kömoböx, kel in ob tuvob gudikosi nonik, kanosölöv, givön

---

¹⁴⁴ Kömolsöd lü ob, ols valik, kels fenols, e pebelodols, ed okoedob takädön olis! (,Matthaeus': XI, 28).

¹⁴⁵ E bodi, keli ogivob, binon mid obik, keli ogivob pro lif volanefa (,Ioannes': VI, 51).

¹⁴⁶ Sumolsöd; e fidolsöd! at binon koap obik (,Matthaeus': XXVI, 26); [Sumolsöd, fidolsöd!] at binon koap obik, kel pabreikon pro ols. Dunolsöd otosi mebü ob! (pebed balid elanes di ,Corinthus': XI, 24).

¹⁴⁷ Utan, kel fidon midi oba, blibon ninäli ob, ed ob blibob ninäli on (,Ioannes': VI, 56).

¹⁴⁸ Vöds, kelis epükob lü ols, binons lanöf, binons lif (,Ioannes': VI, 63).

¹⁴⁹ Kömolsöd lü ob, ols valik, kels fenols, e pebelodols, ed okoedob takädön olis! (,Matthaeus': XI, 28).

obe konfidi? Liko nondukoböx in domi obik Oli, kel enofob lemödna loapi gudlikün Ola? — Lanals e lelanals binoms fulik drestima, saludals e cödikans dredoms; e deno pükol: «Valikans kömölsöd al Obi!» Ifno it pükolöv vödis at, kim otis cedomöv veratikis? Ifno it бүдolöv, kim venüdomöv, nilön? —

4. Ekö! Noe, man cödik, ävobom dü yels tum, al fabröpön lenafi, dat pasavomös ko nemödikans! Ed ob, liko kanob, in düp bal prepadönok, al lasumön drestimik fabröpali vola? — Mosed, Ola dünel gretik ä flen patik, emekom se boad ne'fepuodöl fedastetömi, ed ekovadom oti me golüdain feinikün, al nüpladön letabis lona; ed ob, jafot puodöl, ovenüdoböx-li, stadü prepadam so pülik, getön rigali lona ä givali lifa? — Salomon, regal sapikün Yisraeläna, ebumom dü yels vel temi lobü nem Olik, ed ezelom dü dels jöl zäli kosekama ota; edäblinom vitimis mil lekosilama, e toenü topedüms ä yubo enindukom zeliko lefedasteti in topi peprepadöl ote. Ed ob, neläbik ä pöfikün menas, liko nindukoböx Oli in oba domi, kel nolob töbo, binön devodöl dü düp lafik? — E dasö luüno balna gebobös digiko düpi ba lafiki!

5. O God obik! ets etöboms ki-mödiko, dunön mödikosis, al plidön Ole. Agö! kelosis ob dunob: binos kio pülik! — Gebob timi kio blefiki, al prepadönok komünete! Lefulno pekonleadöl binob seledo! leseledo binob paklinöl de disipäl alik. E vö! pötü komöp saludlik olike Goduga, nedigik tik nonik dalomöv, vedön in ob, i jafot nonik obi disipön, bi desänob, bergön no lanalai, sod Sölali lanalas. —

6. Ye distin vo legretik binom bevü lefedastet sa ninot omik, e koap klinikün Ola ko tugs nesepekik oma; bevü lona vitims, ebinöl te bümags vitima füdik, ed olike koapa, vitima veratik, kel binom lefulam vitimas vönik.

7. Kikodo klu no glutälob umo pötü komöp stunadigik Ola? Kikod no prepadobok me kudöf gretikum, al getön klänotis saludik Ola, bi vöniks et saludiks patrials e profedals, i regals e plinals ko pop lölik, ejonoms devodäli so gretiki lä Godedün? —

8. Regal devodik David edanüdom me näms valik bifü fedastet Goda, ed ebekanidom benodis peblöföl vöno rufates. Emekom, pakofükön stumis musigik modas difik; epoedom psamevis, ed ebüdom, das pakanidomsöz yubo! It ekanidom otis mödna nin'givamü Salutikäl, ed epledom läs zütümi. Ebetidom popi Yisrael, lobön Godi se lad lölik, e vädelso famön e pliedön Oti me vögs pakluböl. If komü fedastet devod äbinom tiemo so gretik, e lob Goda pakanidom also ziliko: ki-gretikis devodi ä drestimi ob, e lölik pop kritik mutobs, nu labön komü Sakramed, e pötü juitön koapi subimikün Kristusa! —

9. Mödikans gonoms in topis difik, al visidön relikädis saludalas; stunoms lilölso dunotis otas, lenlogoms temabumotis gretik, e kidoms saludalas lögemis saludik, peveadölis in sadin ä golüdain. Ed ekö! Ol

binol komik iso su latar lä ob, o God oba, Saludal saludalas, Jafal menas e Sölal lanalas! Nudäl, e nul dinas no nogo pelogölas stigoms mödna meni, logön dinis et, e demüs frut nemödik gudumama pageblinom, pato, if snegonon so leitälük nenü lebönid. Yed is in Sakramed kombinol lölik, o God oba, men Kristus Yesus! is ogeton i flukälis lieglik saluda tenüplik, alif Oli ujuiton digik ä devodölo. Yed al juiti at no zugoms leitäl, nudäl u sensualöf, sod te kred fümik, spel devodöl, e löf känüdik.

10. O Jafal nelogik vola, God oba! ki-milagiko dunol ke obs! tölatol ki-svidik ä ki-lesumiko pasevälanis Oka, keles in sakramed dälofolok iti pöjuitöl. Atos vükodos kapäli valik, atos lenzugos pato ladälis devodanas, e flämom löfi. Ibo kredans veratik Ola, köseköls okas lifi lölik gudumame, getoms mödna se Sakramed ledinidikün at beni gretik devoda, e löfi gretik al tugi.

11. O sakrameda ben milagik ä pasävöl, keli te fiedans Kristusa sevoms! Ye nefiedans, e dünels sina no kanoms, senön beni at. In at sakramed ben tikälük pagivom, lan denugetom tugi peperöl, e jönäl, pe'nefömotöl dubü sin, pagegivom. Ben at binom sotimo so gretik, das, sukü ful devoda pegivöl, noè lan, soi koap fibik senoms, das egetoms nämis gretikum.

12. Ye binos vemo dolik e pidadigik, das binobs so lavik e luleadöls, e das no pazugobs dubü fekäl gretikum, al getön Kristusi, su kel spel lölik e melid pösavölas binom pestaböl. Ibo Kristus binom saludükam obas e dalivam; binom trod tevelas su Tal, e juit tenüplik saludalas. Demüs binos vemo dolik, das mödikans loigoms so nemödo klänoti saludik ati, kel freidom süli, e konsefom volü lölik. Agö bleine e düfäle lada menik! bi no divom umo legivoti nesepükik at, e bi vedom sägo lindifik sukü juitön oti vädelso.

13. Ibo, if Sakramed saludikün at pazelomöv in top te bal, ed if padäblinomöv fa saludan te bal in vol: me desid ki-gretik (liko cedol?) mens levipomsöv topi at e saludani somik, dat kanomsös, läsön zele klänotas godik!? — Abu saludans mödik nu sbinoms, e Kristus pavitimom in tops mödik, dat ben e löf Goda tefü mens pamanifamomsös pluo, plu komünet saludik binom pepakölum ove Tal! O Yesus gudik, lanajepal tenüplik! Ole danö! kel edonleadolok, zibön obis pöfik ä pexilanis, ed i vüdön obis al juitami klänotas at me vöds muda olik it, du pükol: «Al Obi kömolsöd valikans, kel binols fenik ä pavetöls, ed oklietob olis!»

Kapied 2.

Gret godikas guda e löfa kol menis jonomok in sakramed at.
Vöds züpela.

1. Konfidü gretiks gud e misalad Olik, o Sölal! kömob al Oli, ob malādan al medinali, faöfan ä soöfikān al fonāli lifa, pöfan al regali süla, dünel al Söläli, jafot al Jafali, netrodikan al trodali gudlik oba. Ye kikodo digob, das kömol al obi? — Binob kim, das iti givolok obe? Sinel liko kanom, venüdön puböni komü Ol? Ed Ol, liko kanol, donleadönok, kömön al sineli? — Sevol Oka düneli, e nolol, das labom in ok nosi gudikosa, demü kelos givolös stimi at ome. Demüs koefob oka nonöfi, läsevob Ola gudi, pliedob misaladi, e danisagob plo löf legretik Ola. Ibo dunol atosi no demü melidods oba, sod dem Ol it, dat gud Ola vedomös notikum obe, dat löfum paflāmomös in ob, e miug pastabomös lefulikumo. Bi atos plidos Ole, ed ebüdol, das jenosös also: donleadam Ola plidom id obe, e sins oba no binomsös neleadüb!

2. O Yesus svidikün ä gudlikün! ki-gretiks drestim e dan, ä lob kio nefinik padeboms Ole plo get olikā koapa saludik, kela dinidi men nonik kanom, seplānön! Ye tikoböd kiosis tefü komünet at, if nilob oba Sölale, keli no kanob, lestimön dütko, e keli levipob deno, getön devodo. Kanob, tikön kiosis gudikum e saludlikumosis, kas miugobok lefulno komü Ol, e pliedob Ola gudi nefinik kol obi? — Lobob, e pliedob, o God obik! Oli tenüpoi. Nestümob obi, e pendobok komü Ol in ledibi nonöfa obik.

3. Ekö! binol Saludal saludalas, ed ob binob sinel miotikün. Ekö! biegot al obi, kel no digob, lenlogedön Oli. Ekö! kömol al obi; vilol, binön lä ob; vüdol obi ali lefid Ola. Vilol, givön obe fidöni zibeti sülik, bodi lanalas, kel vo no binom bos votik, ka Ol it, bod lifik, kel edonixānol de sül, e givol lifāli volefe¹⁵⁰.

4. Ekö, donleadam ki-gretik uso, kö löf manifamomok! Ki-gretiks danisagams ä lobs pa'deboms Ole demüs! Kio saludlik ä frutöl ebinom slud Ola, ven efünol ati Sakramedi! — O lezib ki-svidik e ki-löflik, in kel iti elegivolok, aso zibeti! O Sölal, dun Ola binom kio milagik, Ola valüd ki-stenüdik, Ola verat kio nesepekik! Ibo epükol, e dins valik evedoms; ed atós evedós, kelosis ebüdol it.

5. Binos din milagik ä kredadigik, vükodöl kapāli menas, das Ol, o Sölal God oba! veratiks God ä men, binol paninöl lölo disü föm smalik boda e vina, e das, nes pakonsumön, pajuitol fa fidölan. Ol, o Sölal dinas valik! kel neodol neki: evilol, me sakramed Ola lödön

---

¹⁵⁰ *Ibā bod Goda binon ut, kel donikon se sül, e givon vole lifi* (,Ioannes': VI, 33); *Ob binob bod liföl, kel edonikon se sül, <...> bodi, keli ogivob, binon mid obik, keli ogivob pro lif volanefa* (,Ioannes': VI, 51).

bevü obs¹⁵¹; oba ladi e koapi konsefolöd nestenikis, dat, stadü konsien fredöl ä klinik, suvo dalobös zelön, ed, al saludi tenüpick oba, dalobös, getön klänotis Ola, kelis elenleodol äd efünol patiko al Oka stimi ä lememe laik! —

6. Fredolöd, o lan obik! e danisagolöd Gode plo legivot also nobik e trod pläleodik, kelis egeleadom in nebel at drenas ole! Ibo, vio mödna uzelol ati sakramedi, ed ugetol koapi Kristusa: so mödna omekol voboti dalivama ola, ed ovedol dilidik melidodas valik Kristusa. Ibo löf Kristusa palunom nevelo, e möd misaladas ota pa'dakupom nevelo. Demüs mutol, prepadokön ali Sakramed at dubü nulam mödnalik ladäla, e medidön me senidöf patik klänoti gretik saluda. Klänot at, if levitimol ud lenlilol levitimi, mutom, ole binön also gretik, nulik ä lesumik, äsif in del at balidno Kristus, donixänöl in vümapi virgana, vedomöv men, ud lagöl len kruzöm, liedomöv e deilomöv frutü saludi menas.

Kapied 3.

Elos mödnaliko komünön binos frutik. Vöds züpela.

1. Ekö, o Sölal! Kömob al Oli, dat paklietobös dubü ben Ola, e pafreidobös me saludik lefid Ola, keli fidi se gudug, o God! eprepadol pöfane¹⁵². Ekö! binos in Ol valikos, kelosi desidön, kanob e södob. Binol oba salud ä dalivam, spel ä stenüd, dek ä glor. Sikodo freidolöd adelo lani dünela olik! Ibo edatovob oba lani al Oli, o Sölal¹⁵³ Yesus! Desidob, nu getön devodöl e drestimik Oli. Vipob, Oli nindukön ini dom oba, dat, äso Zagäud, pa'ledivobös, paläbädön fa Ol, e palänümön ciles Abraham'a. Lan oba desidom Ola koapi; ladäl oba levipom, pabalön ke Ol.

2. Givolösok obe, e saidos! ibo plä Ol trod alik binom völadnoik. No kanob, binön nen Ol, e no kanob, lifön nen visid Ola. Demüs mutob, Ole nilön suvo, ed Oli getön, aso saludemedi, dat ba no vedobös nenämik su veg, if ubinoböv paberavöl zibeta sülük. Ibo Ol, o Yesus misaladikün! predöl pope, e sanöl malädis difik, esagol vöno: »No vilob, atis dismidön faöfikis domoi, dat no vedomsös nenämik su veg!«¹⁵⁴ — Eyö! dunolös somo ke ob, kel egeleadol in sakramed Oli, aso trodi kredanes. Ibo binol zibet svidik lana; ed, aikel ufidom digik Oli: obinom dilidan ä gerel glora tenüpick. Obe, kel pökob e sinob so mödna, kel vedob lavik e nämnoik also vifo: zesüdos vo, das obi nulob, klinob e flämob dubü mödnaliks pleks, lekoëfs e gets koapa

---

¹⁵¹ Buk telid elas ‚Maccabaei’: XIV, 35.

¹⁵² Leigod.: psamabuk: LXVII, 11!

¹⁵³ Psamabuk: LXXXV, 4.

¹⁵⁴ *No vilob leadön degolön onis jöeniko, dat no sukubons dü vegam* („Matthaeus’: XV, 32).

saludik Ola, dat ba no deyilobös de desinäl saludik, if stönob dü tim lonedikum.

3. Ibo siëns mena binoms klienik al badi desü yunüp ota¹⁵⁵, ed, if medin godik no yufom: men falom sun in badumi. Abu komünet saludik mozugom de badikos, ä stenüdom in gudikos. Ibo, if nu, kü komünob ud zelob levitimi, binob mödna so luleadik: kis jenosöv, if no juitoböv medini, e no sükoböv yufamedi so gretiki? — E, do in del alik no binob pötöfik, e gudiko paprepadöl, al dablinön levitimi: deno töbob, getön in tims pötik klänotis godik, e meköb obi dilidani bena so gretika. Ibo lane kredik, ünä fagik de Ol tevom in koap deilik, trod gledinik binom at, das memom suvo Godi ok'ik, e getom me ladäl devodik pelöfali oka.

4. O donleadam milagik guduga olik kol obis! das Ol, o Sölal God, Jafal ä belifal tikälas valik! donleadolok, kömön al lani pöfik, e satön me löliks Godug ä menad faöfi ota! — O ladäl läbik e lan beatik! kel paledivom, getön devodik Oli, Sölali God ok'ik, e pafulön me fred tikälnik dubü getön Oli. Lasumom Sölali kio gretiki, nindukom loti ki-löfik, giedom kopanali ki-lesumik, lensumom fleni kio fiedöl, lamom gamali kio jönik ä nobäliki, kel digom, palöfumön, ka valikos, kelosis kanon, löfön e vipön. Komü Ol, o pelöfal svidikün! sil e Tal, e dek valik okas, seilomsöd! Ibo valikos, aikelosi laboms digikosi loba e jönikosi: dekömos de gud givöfik Ola, ed orivoms nevelo jönäli nema olik, bi sap Ola binom nefinik¹⁵⁶.

Kapied 4.

Gudikos mödik pagevos komünöles devodo. Vöds züpela.

1. O Sölal, God oba! fokömolös me läbäd svidik Ola dünele Oka, dat nilobös digik ä devodölo Sakramede subimik Ola! Flekolös oba ladi al Oli, e libolös obi de nedut gretik! Mekolös obe visidi saludlik, dat tikälniko gütobös Ola svidi, kel binom pesävöl in sakramed at, as in fon fulik! — I dalitolös logäli obik, al medidön klänoti so gretiki, e stenüdölös obi, dat oti kredobös me kred dotöl leno! Ibo sakramed at binom vobäd Ola, no menik; binom fünöt Ola, no datuvot mena. Nek binom fägik oko, kapälön e suemön kläni at, kel vükodom sägo japäli lanalas. Klu ob sinel nedigik, ob püfin ä zenin: okanob, sevestigön e kapälön kios tefü din also subimik e pasävöl? —

2. O Sölal! in balikäl obika lada, in kred gudik ä fimik, e sukü büd Ola, nilob ko spel e drestim Ole, ä kredob fimiko, das aso God ä men binol iso komik in sakramed. Ibo vilol, das getobös Oli, ä balobös obi dubü löf ke Ol. Dem atos begob Ola misaladi, legivön obe beni

---

¹⁵⁵ „Dabin”: VIII, 21.

¹⁵⁶ Psamabuk: CXLVI, 5.

patik al diseini, das lölik smetobös in Oli, e seaflumobös kodü löf, e das no sükobös fovoitrodi votik! Ibo Sakramed subimikün ä digikün ät binom salud lana e koapa, medin ta malädis tikälrik valikis; binom med, dubü kel klims oba pasanoms, liedods palejäniloms, tentads pabevikodoms u palunoms, ben gretikum panin'gifom, tug pebeginöl pamödom, kred pafimom, spel pastenüdom, löf vedom filik, ä veitomok.

3. O God oba, kälal obika lana, sanal döfas menik e gival valika troda linedälik! egivol vo, e nogo mödna givol in sakramed at gudikosis mödik pelöfanis Ola komünöles devodo. Ibo nin'gifol omes trodi sülik ta glumis mänifodik, datovol otis se dib nekurajöfa omas ali spelön Ola jeli, klietol e dalitol omas ladäli dubü ben nulik, sosä uts, kels bü get komüneta senomsok patrepölis e nenü fekäl: poso, paklietöls dub sülikis zibet e drinet, tuvomsok pavotöl in menis gudikum. Dunol also givöfik kol pesevälänis Ola, dat lesevomös verato, e plakomsös klülo, vio fibiks binoms okso, e kelosi gudikosa e benas getoms fa Ol. Ibo se oks it binoms kaldälik, düfälik e nedevodöl; ye dub Ol pafägoms, binön zilik, kurajöfik e devodöls. Ye kim, nilöl miugo fonäle svida, no gepolom usa bosis svida? — U kim, stanöl lä fil gretik, no getom de ot bosis vama? — Binol fonäl aifulik ä loveflumöl, fil aifiledöl ä palunöl nevelo.

4. Sikod, if no binos pedälik obe, kupön se ful fona, e drinön jü satami: vilob deno, seitön oba mudi len manifodi rüta sülik, dat getobös se om tofi smalik luüno, al stilön soöfi, e dat no xoneluimobös lefulnik. Ed, if no nogo kanob, binön lefulno sülik, ed also filik, äso Kerubs e Serafs: töbob deno, plägönok tefü devod, e prepadön oka ladi, dat dubü juit miugik sakrameda, gevöl lifi, getobös luüno spagi gluta godik. Yed aikelos defos obe, o Yesus gudik, Dalival saludikün!: Ol atosi güvolöd benik e gudliko obe, kel edonleadolok, vokön valikanis al oki, ven esagol: «Al Obi kömölsöd valikans, kel binöls fenik e pavetöls, ed oklietob olis!»

5. Vobob suedöl su loap oba; patomob dubü dol ladäla, binob pavetöl me sins, pamuifob dubü tentads, pazümob e papedob dub liedods badik mödikis; e no binom ek yuföl, libel¹⁵⁷ e savöl, plä Ol, o Sölal God, Dalival oba! kele lovegivobok ed obikosi valik, dat obi jelölös e dukölös in lifi tenüpik! — Lasumölös obi ali lob e stim olike nema, kel eprepadol olike koapi e bludi, aso zibeti e drineti obe. Gevolös, o God, sanal oba! das devodazil obik aiglofomös sukü juit mödnalik olike sakrameda!

---

¹⁵⁷ Ba pla el liböl.

Kapied 5.

Dö dinid Sakrameda ät, e dö cal saludanik. Vöds Sölala.

1. If labolöv klini lanalik e saludäli ela Yohan Baptistid: no binolöv digik, getön e finedöna Sakramedi at. Ibo no binos sukot melidodas menik, das men levitimom e finedom sakremedi¹⁵⁸ Kristusa, ed aso zibeti juitom bodi lanalas. Gretik binom klänot at, e gretik binom dinid saludanas, keles binos pegivöl, kelos no binos pagevöl lanales. Ibo saludans soelik, gitomafiko pekoseköls in glügef, laboms valüdi, levitimön e koseköna koapi Kristusa. Saludan binom dido dünel Kristusa; sepükom vödis Goda segunü бүд e lenleodam Goda; abu God it binom iso dünal gledinik, vobädal nelogik, kela vile dins valik binoms nödik, e kela бүде valikos lobedos.

2. Demüs mutol, dö Sakramed subimikün at kredumön Gode, ka sienes lönik, u male logik sembale. Klu nilolök ko kred ä drestimo sakramede. Kautolöd tefü ol, e betikolöz, kela cal pe'lenkonfidom ole me nama suseitam bijopala! Ekö! evedol saludan, e pekosekol, al levitimön: kudolöd, das in tim fümik levitimi däblinolös fiedik ä devodo Gode, e das oli konsefolös neblamiki! No eleitol oka böladi, sod binol petanöl dubü tan sägo jalopikum puda, e binol pabligöl al lefuli gretikum in saludugäl. Saludan mutom, binön padeköl me t ù g s valik, e givön votanes sami lifatäga gudik. No dalom, melakön modü mens komunik popa, sod ko lanals in sül, u ko mans lefulik su Tal.

3. Saludan, pekleotöl me kleots saludik, dunom cali Kristusa, dat al Godi plekomös zilik ä miugo ple ok e pop lölik! Labom kruzömamali su blötap e bäkap al ailememi liedas Kristusa. Polom kruzömi bifü ok su levitimakleot, dat loigomös kuratiko futavegedis Kristusa, e töbomös ziliko, sukön otes! Binom pakleotöl su bäkap me kruzöm, dat demü God sufomös sufädo taöfis¹⁵⁹ valik, pelendunölis ome fa votans. Polom kruzömi bifü ok, dat belügomös sinis lönik; su bäkap, dat bedrenomös i keliedo sinis votikanas, ed ainolomös, das binom pepladöl in zenodi bevü God e sinel, e das no finomöz plekis e levitimöni, jüs puledivom, getön beni e misaladi! Saludan, kü levitimom: stimom Godi, freidom lanalis, dabumälom glügefi, yufom lifölanes, gevom edeilölanes takedi, ed iti mekomok dilidani guedas valik. —

---

¹⁵⁸ Ba pla el *sakramedi*.

¹⁵⁹ Ba бүkapök pla el *täöfis*.

Kapied 6.

Säk dö prepadam al komüneti. Vöds züpela.

1. Üf betikob! o Sölal! dinidi olik, ed oba nonöfi: dremob vem, e pakofudob in ok it. Ibo, if no lügolob, fugob lifi; ed if ulükömob nedigik, onofob oli. Sikodo, kisi södob dunön, o God oba, yufal obik, e konsälal in zesüds!?

2. Tidolös obe vegi stedik, givolös obe plägoti smalik sembali, kel pötom bü komünet! Ibo binos frutik, nolön, vio södob prepadön. Ole devodo ä drestimiko ladäli obik, al getön saludliko sakramedi Ola, ud al zelön i vitimi so gretiki ä godiki.

Kapied 7.

Davestigolöd ola konsieni, e desinolös gudumönoki! Vöds Sölala.

1. Goda saludan, kel vilom, zelön ati Sakramedi, finedön e getön oti: mutom bu valikos, lütridön ko miugün lada e drestim dibik, ko kred fulik, e desänäl gudik stimöna Godi. Xämolöd dutlik ola konsieni! So in kanol, klinolöd e nifälolös omi dubü bönid veratik e lekoëf miugik, dat labolös u nololös nosi vätik, kel vetos konsienäli, e neleados lügolöni libiko! Labolöd miplidi ta sinis valik ola valemö, e tefü pöks vädelsik glumolödok e seifolöd patikumö! Ed, if tim dälom, Gode koefolöd in pesävug lada pöflöfis valik, dekömölis de liedods ola!

2. Seifolös, e lügolöd, das nogo binol also midälik e volameugik; edeilöl so nemödo liedodes; so fulik tefü mufs desidias badik; also negalöl tefü siens senedik; so mödna pekoplögöl in fänots vanik mödiks; sovemo slopälöl senedikose, so luleadik tefü linedälikos; so fovik smilöne e nepude, so düfälik, al drenön e lebönidön; also löbik al libikumosis e kovenis koapa, e so nedutlik jalope e zile; so nudälik, al lilön nulöfis e logön dinis jönik; so nämnoik, al lensumön miugikosis e pülikosis; so desidik, al labön mödikosis; so monälik, al givön; so tönälik al bekipön; also nekautik püköno; so nestönik in seilön; so neplüetik tefü süds, so nemükik dunölo; also ledesidöl, al fidön so sudik tefü vöd Goda; so vifik takede, so stifik voböne; also galik lilöl lupükotis, so slipik pötü dün saludik; also spidöl, finön gudikosi; also nosidunik, kü senidolövök; so luleadik plekes delatimik; so lavik, if levitimol; also neluimälik, if komünol; so vifo disipälik, so seledo pekonleadöl ole lefulno; so vifo zunöl; so löbik, kodön miplidi votanes; also klienik cödätöne, so jalopik, al gijonön; so yofik in läb, so fibik in neläb; so mödna desänöl gudikosis, e dunolöl en nemödikosis...

3. Nag ola döfis at e votikis ekoefol, ed ebedrenol ko dol e miplid gretik tefü fib lönik: desinolöd fimiko, gudumön oka lifatägi, e fästepön al gudikumosis. Tän, in divodam fulik e vilöf lölik, däblinolöd su latar lada olik iti ok, as holokoti laik plo stim nema Oba! Lovegivolös fiedik Obe olikis koapi e lani, dat somo vedolös digik, däblinöna levitimi Gode, e getön fruto sakramedi koapa obik!

4. Ibo no binom vitim digikum e saidunam gretikum, al nosön sinis, ka elos suivitmön klinik e lefulniko iti ok sa vitim koapa Kristusa in levitim e pötü get komüneta. If men udunom, kelosis kanom, ed ulabom bönidü veratik: tän, alifä ukömom al Obi, dat ogetomös pardami e beni: God, Sölal, opükom: »Sponob me lif Oka, das no vilob deili sinela, sod bufumo, das levotälomösok e lifomös; omemob no fövoi sinis ota¹⁶⁰, sod valiks popardoms ote.«

Kapied 8.

Dö vitim Kristusa len kruzöm, e dö vitimam obas it. Vöds Kristusa.

1. Äso len kruzöm demü sins olik evitimob libaviliko Gode, Fatè iti ok, laboböl namis pesetenöl e koapi penüdöl, sosä nos in Ob epalemänos no pakösekölöv löliko, aso vitim lekosilama ko God: also ed ol mutol, ladälafileno ma näms, vädelso pötü levitim däblinön Obe livabiliko iti ol sa valiks näms e fekäls olik, aso vitimi klinik e saludiki. Kisi fliagob dranikumo de ol, kas steifol, lovegivönok Obe lefulno? — No loigob, aikelosis plä ol givol Obe; ibo no fliagob ola givoti, sod o l i .

2. Äso lab dinas valik nen Ob oli no mekomöv kotenugiki: so valikós, aikelosis egivolöv Obe, okanos leno, plidön One, if no lovegivolok iti Obe. Vitimolödok Obe, e givolös oli lölik Gode! Tän vitim obinom lesumik. Ekö! edäblinob Oki lölik Fate ple ol; id egivob ole koapi lölik Oba e bludi, aso zibeti, dat lölik binobös olikan, ed ol blibolös obikan. Yed, if vilol, lönön oke it, e no ulovegivolok libavilo vile oba: vitim obinom no lefulik, e klubam bevü obs obinom leno lefulnik. Demüs lovegivam libavilik ola it in namis Goda mutom, jenön bü vobäds ola valiks, if vilol, getön libi e beni. Dem atos nemödikans vedoms pe'dalitöl e libiks linedälo, bi no noloms, fenonönok löliko. Sepet nevotlik Oba binom: «Ek, ifno uklemom valikosis: no kanom, binön züpel Oba.»¹⁶¹ Klu, if vipol, binön züpel Oba: suivitimolöd iti sa valiks fekäls olik Obe!

---

¹⁶⁰ ‚Ezechiel‘: XXXIII, 11; XVIII: 22.

¹⁶¹ *Leigoso i nek olas, kel no klemon dalabotis valik okik, kanon binön tidäb obik* („Lucas“: XIV, 33).

Kapied 9.

Mutobs, suivitimön Gode obis ed obsikosis valik, e plekön
plo valikans ! Vöds züpela.

1. O Sölal! Ole lönos valikos, binöl in sil e su Tal. Desidob, däblinönok, aso vitimi libavilik Ole, ed aiblibön olikan. O Sölal! in balikäl obika lada däblinobok it adelo, aso düneli tenüpik Ole. Lovegivobok Ola sölüge, e vitimobok, aso lobavitimi laik. Lasumolöd obi ko vitim saludik at koapa kostik Ola, keli adelo suivitimob Ole komü lanals, läsol nelogiko, dat vitim at binomös saludlik obe e pope lölik Ola!

2. O Sölal! däblinob su latari lekosilama valikis sinis e klimis Oba, kelis des del, kü ekanob balidna sinön, jü düpi at edunob logsü Ol e lanals saludik Ola. Däblinob omis, dat filäbolös e fefiledolös valikis tuggediko dubü fil löfa olik, dat nosolös stenis valik sinas oba, klinolös konsienäli oba de necödöf alik, e gegivolös obe beni Ola, keli eperob dubü sinön, dat lefulniko pardolös obe valikosis, e lasumolös misaladik obi al püdakidi! —

3. Plo sins oba kanob, dunön kiosi votik, kas koefob miugik ä pidob otis, e dabegob laiko pardami de Ol. Begö! dalitolöd benik obi, kel stanob komü Ol, o God oba! Sins valik oba miplidoms obe levemüno. Vilob, fovoï dunön otis nevelo, sod bönidob, ed, ünä ulifob, obönidob omis; binob löbik, pönädön, e duinöne saidami segunü näms. Pardolös obe, o God! demü nem saludik Ola, pardolös obe sinis oba! Savolös oba lanäli, keli edalivol me blud kostik Ola! Ekö! lovegivobok Ola misalade, loveleadob oki names Ola. Dunolös ke ob segunü gud Ola, no ma badnöf e necödöf oba!

4. Vitimob Ole (do binos nemödik e nelefulikos) i gudikosis valik oba. Gudumolös e saludükolös osis, dat binosös plidik Ole! Lasumolös, e lefulsolös osis, ed al fini beatik ä gudiki dukolös obi, meni nedutlik ä nefrutöli!

5. I däblinob Ole vipis relik valikis devodanas, kudadinis pala, flenas, blodas, jiblodas, pelöfanas valik oba, ed utas, kels, löfü Ol, ebenodoms obe u votanes. Däblinob vipis utas, kel evipoms ud efliagoms, das däblinobös plekis e levitimis ple oms ed omsikàns, ufas nogo lifoms in mid, udas binoms paditöl se vol. Valikans at senomsös yufi bena olik, nämi troda Ola, jeli ta risköfis, libami de pöns! e, pesavöls se bads valik, sagomsöd fredö danis magifik Ole!

6. Däblinob i plekis e vitimis lekosilama, patiko plo uts, kel enofoms obi tefü bos, eglumoms ud eblamoms obi, ekodoms obe sembalis dämi u plönis; i plo uts valik, kelis eglumob evelo, emuifob, evetob ed eskanob, nolöl ud nenolölo, dubü vöds u duns. Obes valik kobo pardolös sinis e nofamis rezipik! Se lads obas, o Sölal! mosumolöd valikis badiniludi, zuenöfi, zuni, dikodi, e valikosis, aikel

kanós, viodön löfi, e lunön balifi blodik. Misaladolös, misaladolöd, o Sölal! utis, kel da'lebegoms Ola misaladi! Givolös oka beni obes dalebik, ed obis mekolös menis somik, kel digoms, juitön Ola beni, e getön lifi tenüpik! — Jenosöd!

Kapied 10.

No nedunonös demü kods pülik geti komüneta saludik! Vöds Kristusa.

1. Mutol, suvo lügolön al fonäli bena e misalada godik, al foni guda e klina valik, dat kanolös, pasanön de liedods olik e klims, e vedolös stenüdikum ä galölum ta tentadis valik e citamis diabana. Neflen nolom, das frutün e saludamed gudikün binoms in komünet saludik, e demüs töbom in aliks mod e pöt, neleadön e mozugön, soin kanom, kredanis e devodikanis.

2. Ibo ans, if viloms, prepadönok komünete saludik: sufoms tentadis badlikum diabana. Tikäl badnöfik at, äso binos pepenöl in buk Yob, kömom bevü silis Goda, al kofudön otis dubü luvised kustöfik oka, u mekön tu trepikis e lestunikis, dat lunomös devodi, u mosumomös dubü lägleips kredi otas. Somo vilom, bevobädön, ufas nedunoms geti komüneta, udas lügoloms kaldälik. Ye, leno loigonöz luvisedöfi omik e fänotis, vio vemo binoms-la jemodik e naudiks; sod gejedonöz nin'givodis valik ote len kapi! Muton, nestümön e fesmilön misalöfikani, e no nedunön komüneti demü lägleips e mufams, kelis pälom!

3. Kudüb tu gretik demü devod pölaböl, e trepöf sembal tefü lekoef pömeköl neleadoms i suvo. Dunolöd segunü konsäl sapanas, e deseitolös trepi e srupäli, bi neleadoms vobädami bena godik, e distukoms devodi ladäla! No nedunolös komüneti demü kofudam smalik u plönöf, sod gololöd foviko, lekoefön, e pardolös viliko valikanes enoföl oli! Yed, if ol enofol eki: dabegolöd miugo pardami! e God opardom vilik ole.

4. Kisi frutos, zogön lonedo tefü lekoef, u fözogön komüneti? — Klinolödok foviko, sesputolöz vifik venodi; spidolöd, getön medini!: ed ostadol gudikumo, ka if ufözogol atosis lonedo. If nedunol komüneti adelo demü kod at: odelo ba kod gretikum osibinom. Somo pa'neleadolöx lonedo, e vedolöx nogo nefägikum. Livolödok, sosis ukanol, de komiks plönöf e nedut! Ibo frutos nosi, lonedo patrepön, nidesgolön in muifäl, e demü neleadübs vädelsik, blibön fagik de taböm godik. Binos bufumo vemo dämik: fözogön lonedo geti komüneta; ibo atos laidunos, pälon i lavi gretik. Liedö! binoms lans lavik e nepudiks, kel fözogoms viliko lekoefi, e viloms seyilön komünete, dat no binomsös pamütöl, gebön kudöfi gretikum tefü oks.

5. Agö! löfi kio smalik, e devodi ki-fibik laboms uts, kel fözogoms also leitälik komüneti! — Kio läbik, e ki-lesumik Gode binom ut, kel lifom somo, e konsefom konsieni so kliniki, das sägo binomöv löbik e desidik, komünön vädelso, if binosöv pedälik ome, e kanosöv, zitön nenü jov. If ek stönom sotimo sukü miug u neleadüb gitomafik: binom pöloböl demü drestim oka. Yed, if nedut uninlovigolom: mutom, iti kurajöfokön, e dunön, kelosi kanom: täno Sölal yufom oma levipe segun oma vil, keli konsidom patiko.

6. Yed, if binom gitomafiko paneleadöl: olabom alikna vili gudik e desidi relik komünöna, e somo no enelabom fruti sakrameda. Ibo devodan alik kanom, in aliks düp e del, libiko komünön tikälno frutü salud oka; deno mutom in dels fümik, ed in tim pelonöl, getön sakramedo ko drestim ladälafilik koapi Dalivala ok'ik, e sükön plu lobi e stimi Goda, ka trodi lönik. Ibo komünon tikälno, e paklieton nelogiko, alifä betikon devodöl kläni menvedama e liedis Kristusa, e flämonok dubü löf al oti.

7. Kel prepadomok te pötü zäl sunkömöl, u kü südod mütom: at obinom suvo no paprepadöl. Läbik binom ut, kel lovegivomok, aso holokoti Sölale, alifä levitimom u komünom. Binolöd ni tu vifik, kü levitimol! sod dunolöd ma gudik südod valemik utas, ko kels lifol! Mutol, no kodön böladami e naudi votanes, sod konsefön vegi kustöfik segunü lenleodam bupalas, e mutol, steifön umo, födön fruti votanas, ka sukön lönikes devode u slopäle.

Kapied 11.

Koap Kristusa e bib binoms zesüdik vemüno lane kredik.

Vöds züpela.

1. O svidikün Sölal Yesus! svidi ki-gretik juitom lanäl kredik, fidöl ke Ol len tab Ola, kö zibet votik pöfidöl no pa'bisiadom ote, ka soelik Ol, pelöfal ota, kel binol pölevipöl bu valikos padesidöl fa lad. Binosöv dido svidik obe, drenön se ladäl vemüno pemuföl komü Ol, e vatön me drens ko Magdalena relik futapis Ola. Ye devod at binom kiöp? leflum at drenas patuvom kiplad? — Zelädö! komü Ol ed Ola lanals saludiks ladäl lölik oba mutomöv, glutön, e drenön kodü löf. Ibo in Sakramed labob Oli komik vo, do pasävöli disü föm votik.

2. Ibo logaps oba no kanomsöv, ledulön lenlogedöni Oli in lönik klül godik; ga! vol lölik no ledulomöv komü nid olikas glora e mayeda. — Sikod in atos yufol oba fibe, du sävolok in sakramed. Veratiko labob e leplekob uti, keli lanals leplekoms in sül; ob dido logob Omi bevüno te me kred; ab ets in föm veratik e nenü veadam. Mutob, kotenugön in litäl kreda, e tägön in kred jüs del klüla tenüpik unakömom, e jads magas udepuboms. Ye, sosus ukömos, kel binos

lefulik¹⁶²: gebam sakramedas ofinom, bi beatans in sül no neodoms yufamedis sakramedik. Ibo fredoms nefino komü God, logedöls de loap ini loap glori öta. In ledib Goduga paceinoms de klül balanik in votiki, e Goda Vödi, kel evedom mid, juitoms somo, äs Vöd ebinom in begin e blibom tenüpoi. —

3. Kü betikob milagis at: sägo tikälrik trod alik vedom nesmekik obe, bi valikosis, kelosis logob e lilob in vol: cedob, aso nosis, ünä no logob notiko Sölali obik in glor oma. Ol, o God! binol noelal obe, das din nonik kanom, trodön obi, jafot nonik stilön, ifno Ol, o God oba! keli levipob, logön tenüpiko. Yed atos no mögos dü lif deilik at. Sikodo mutob, sufädön mödiko, ed Ole disojedönok tefü levip alik oba. Ibo i saludals olik, o Sölal! yüböls nu ke Ol in monargän süla, ünä elifoms is, evaroms kredik e lesufädo nakömi glora olik. Kredob, kelosis ekredoms; spelob, kelosis espeloms; konfidob, das yufü ben olik okömob usi, kelöpi ekömoms. Bevüno vilob, pastenüdöl dubü sams saludalas, tägön in kred. Labob i b u k i s saludik, aso trodi e loki lifa; e, kelos vükodos nogo valikosis at: labob Ola koapi saludik, aso medini patik ä lefugi.

4. Ibo tuvob, das in lifüp at dins tel aizesüdoms obe levemüno, e das nen ots lif misalöfik at binomöv nesuflik obe. Koefob, das, pegeküpöl in fanüb ata koapa, neodob dinis tel, os binos, zibeti e litäli. Demüs egivol obe fibane koapi saludik oliki, al stenüdön lani e koapi; ed epladol Ola vödi, aso litapoli futes oba¹⁶³. No kanoböv, lifön gudik nenü bofiks at; ibo vöd Goda binom litäl lane, e Sakramed Ola binom bod lifa. Dins at kanoms, i panemön tabs tel, pepladöls ataflano ed etaflano in divacem glügefa saludik. Taböm balanik binom latar saludik, konseföl bodi saludik, os binos, koapi kostik Kristusa. Tab votik binom lon godik, ninöl tidi saludik, kel tidom kredi veratik obes, e dugom sefiko jü pou bifoedi linedikün, kö Saludikünöp aibinom. O Sölal Yesus, nid litäla tenüpik! ole danö demü tida saludika tab, keli eprepadol obes dubü dünels oka, os binos, dubü profedals, postals e tidals... votik!

5. Danob Ole, o Jafal ä Dalival menas! kel, al jonön Oka löfi vole lölik, eprepadol lefidi gretik, in keli epladol, aso zibeti, no liämi bümaglik, sod Ola saludikünis koapi e bludi. Me zibet saludik at freidol kredanis valik, e nirol otis me saluda greköped, ninöl fredis valik paladöpa. — O lanals saludik fidoms ke obs, yed in mod svidikum ä beatikum. —

6. O! kio gretik ä stimadigik binom cal saludanas, kel egetoms valüdi, kosekön me vöds saludik Sölali mayeda, läbädöna me lipaps oti, kipön me nams, getöna me mud lönik, e seidilöna votanes! — O! nams et mutoms, binön ki-nedebik, mud kio klinik, koap ki-saludik,

---

¹⁶² ...*ab ven lölöf ukömon* (pened balid elanes di ‚Corinthos‘: XIII, 10).

¹⁶³ Psamabuk: CXVIII, 105.

lad kio nestenik in saludan, lä kel Rigal klinuga nin'golom also mödna! Se mud saludana, getöl so suvo koapi Kristusa, no kömomöz vöd votik, ka vöd saludik, stimik e frutöl.

7. Logaps, kel laidunoms, logön koapi Kristusa, binomsök balikälik e puediks. Nams, kel laidunoms, finedön Jafali sila e Tala, binomsöz klinik e pe'datovöls al süli! Patiko saludanes pasagos in lon: »Binolsöd saludik! bi Ob, God ä Sölal olas, binob saludik¹⁶⁴.« —

8. O God vävalüdik! ben Ola yufomös obes, dat, elensumöls cali saludanik, binobsös kanik, Ole dünön digik ä devodo, in klinug valik e ko konsien gudik. Do no kanobs, tägön in lifa nedebäl also gretik, äso södobs: deno gevolös, das bedrenobs saido badikosis, kelosis edunobs, e das Ole fūdoi dünobsös zilikum in tikäl miuga e me desinäl vila gudik!

Kapied 12.

Muton, prepadönok me dut gretik, al getön komüneti. Vöds Sölala.

1. Binob löföfal klinuga, e gival saluduga valik. Sükob ladi klinik, ed at binom top obika takeda. Plepadolöd¹⁶⁵ Obe zibacemi magifo peblimöli, e ko züpels obik ofidob Liämi lä ol. If vilol, das kömob al oli, e blibob lä ol: mosuipolöd züdiki meilevati bäledik, e klinolöz lödi olika lada! Modunolöd voli lölik, e lutouni valik sinas! Siedolöz, äso frindomit soalik su nuföp¹⁶⁶, ed in bied olika lada ticolöd tefü pöks oka! — Ibo löfel alik prepadom topi gudikün ä jöniküni pelöfane, ed atoso lesevon fekäli, kelo lasumom pelöfani.

2. Ye nololöd, das töb ola no saidom, al prepadokön digik, ifi prepadolövok dü yel lölik, ä ticolöv nosi votik! Te sukü gud e ben Oba padälos ole, lütridön al Oba tabi, äso lubegele, kel, pavoköl al lefidi liegana, labomöv votikosi nonik, al bläfön benodis, kas, miugölok, danisagomöv benodele. Dunolöd ma näms olik, e dunolöz dutlik osi! No kodü südod u müt, sod ko dred, drestim ä löfo getolöd koapi Sölala ä Goda löfik ola, kel donleadomok, kömön al oli! Ob binob, kel evokob; Ob ebüdob, das jenosös; ogüvob, kelos defos ole; kömolöd, e getolöz obi! —

3. Kü ugevob ole beni devoda, danolöd plös Gode ola! Egetol omi, no, bi binol digik, sod bi emisaladob oli. If no labol beni at, sod senolok umo neluimäliki: ledulolöd pleko! seifolöz, e länokolöd! No finolös, jüs puledivol, getön bodadili u tofi bena saludlik! Neodol obi; Ob no neodob oli. No kömol, al saludükön Obi; sod Ob kömob, al

---

¹⁶⁴ „Leviticus”: XX, 7.

¹⁶⁵ Bükapök pla el *prepadolöd*.

¹⁶⁶ Psamabuk: CI, 8.

saludükön e gudumön oli. Kömol, dat pasaludolös fa Ob, e pabalolös ke Ob; dat getolös beni nulik, e denu paflämolös al gudumami. No vilolöd, luleadön ati beni, sod prepadolös me dut valik ladi olik, ed al oli nindukolöd olik pelöfali!

4. Ye zesüdos, das noè bü komünet prepadolok devodo, soì das konsefol kudöfik devodi posü get sakrameda. Galöf posik no dalom, binön smalikum, ka büfoik prepadam devodöl. Ibo galöf gudik posü komünet binom denuo prepadam gudikün, al getön beni gretikum. Ibo ut, kel foviko ukösekomok tuvemo trodes senedik: ovedom dub atos vemo nepapredadöl. Vitolöd möpüköni, blibolös in soal, e juitolöd ola Godi! Ibo labol uti, keli vol lölik no kanom, mosumön ole. Binob ut, kele mutol, lölik divodön somo, das fovoi no in ol, sod in Ob lifolös libik de kud alik.

Kapied 13.

Lan devodik mutom me ladäl lölik levipön klubami ko Kristus in Sakramed. Vöds züpela.

1. Kim gevom obe läbi, das Oli tuvob, o Sölal! soeliki, ed Ole manifob ladäli lölik oba; das juitob Oli, äso lan oba desidom; das nek fovoi loigom obi, e jafot nonik mufom u lenlogedom obi; sod das Ol soelik obe pükol, ed ob Ole pükob, äso pelöfan laudunom, pükön pelöfale, e flen fredön ko flen pötü lefid! Begob, fliagob, das pabalob lölik ke Ol, das mozugob oba ladäli de dins valik pelemeköls, e das lenadob, dubü komünet saludik u zel mödnalik levitima, gütön umo dinis sülik u tenüpikis. Agö! o Sölal God! kiüp obinob pakluböl lölo ke Ol, pafeslugöl in Oli, e födegöl obi lefulno? — Ol binolös in ob, ed ob binoböz in Ol! e mekolös, das aiblibobs also pakluböls balkevotano!

2. Binol vo pelöfal oba, palesevälöl se mils¹⁶⁷, in kel plidos oba lane, ailödön dü dels valik lifatima oka. Binol vo püdaplinal obik, in kel binoms püd gretikün ä taked veratik. Plä Ol binoms töb, dol e misalöf nefinik. — Vö! binol God pesävik. No melakol ko badikans; sod pükol ko miugans e balikälans. O Sölal! ki-svidik binom tikäl Ola, kel, al jonön gudi Ola kol omis, donleadolok, kletön cilis Oka me bod svidikün, edonixänöl de sül. Vö! votik net nonik binom also subimik, das labomöv lugodis also nilikis ome, äs Ol, o God obas!¹⁶⁸ binol nilik kredanes valik Ola, keles iti lovegivolok pöfidöli ä pöjuitöli, al gevön trodi vädelsik omes, e datovön ladälis omas in süli. —

3. Ibo kiomik net votik binom also glorik, äso pop kritanas? — U kiomik jafot disü sil palöfom also mödo, äso lan devodik, in keli God

---

¹⁶⁷ Lekanik ela ‚Salomon’: V, 10.

¹⁶⁸ ‚Deuteronomii’: IV, 7.

nin'golom, al zibön oti me mid glorik Oka? — O ben neseükik, o donleadam milagik, o löf nemaflik, pablöföl mene soelik! Ye, bläfoböd kiosis Sölale demü ben at, dem löf also sikik? — No kanob, givön bosu lesumikum, kas legivob löliko Gode ladäli obik, e fetanob lefulniko ke Om. Täno linedälikos lölik oba oyubos, kü lan obik ubinom pakluböl lefulno ko God. Täno God opükom obe: «If vilol, binön lä Ob: vilob binöni lä ol.» Ed ogesagob ome: »Donleadolösok, o Sölal! blibön lä ob! Vilob bliböni viliko lä Ol. At binom levip soelik oba, dat ladäl obik binomös peibalöl ke Ol!«

Kapied 14.

Dö levip vemik devodanas anik al koapi Kristusa. Vöds züpela.

1. O Sölal! kio gretik binom ful svida olik, keli elesävol dredöles Oli!¹⁶⁹ — If tikob tefü regulans anik, o Sölal! nilöls me gretiküns devod ä ladälafile sakramede Ola: täno pakofudob in ok mödna, e daredob, das lütridob so lavik e kaldälik al Olike latari, ed al tabömi komüneta saludik, das blibob also neluimälik, e nenü fek ladäla; das no binob paflämöl löliko komü Ol, o God obik! e das no binob sovemo palenzugöl e klienik al Oli, äs ebinoms devodans mödik, kels, sukü desid levemik al komüneti, e demü löf zadik lada, no ekanoms, stönön drenöni; kels leigüpo me mud ladäla e koapa edesidoms levemüno Oli, o God! fonäli lifik; e kels no ekanoms, stilön e satön votiko faöfi oksik, kas egetoms ko fred valik e ledesid tikälnik koapi Ola.

2. O! kred vo ladälafile otas binom blöf veratik koma saludik Ola! Ibo ets, kelas lad filedom also vemiko, bi Yesus tägom ke oms: lesevoms veratiko Sölali okas in bodiblekam. Somiks fekäl e devod, also vemiks löf e ladälafile binoms suvo fagik de ob. Binolös benik obe, o Yesus gudik, svidik ä benik! e gevolös obe, lubegele pöfik Ola, das in komünet saludik senob sotimo bosu nemödik löfa ladlik Ola, dat kred oba vedomös stenüdikum, spel tefü gud Ola glofomös, e löf, balna lefuliko paflämöl, panösomös nevelo, nag esmeikom manaeti sülük! —

3. Misalad Ola binom kanik, obe gevön i beni pefliagöl, e visidön obi gudliküno me Tikäl ladälafile, kü ukömom del plidik Ole. Do no glutob in desid also gretik, äso lans pato divodiks Ole: deno dubü ben Ola senob levipi ali desid so gretik ä glutöl etas. Plekob e levipob, dilsumön len ladälafile löfanäs somik zilölas valik Ola, e palänümön zilake saludik otas.

---

¹⁶⁹ Psamabuk: XXX, 20.

Kapied 15.

Vöbon beni devoda dubü miug ed itifenonam. Vöds Sölala.

1. Mutol, sükön nezedo beni devoda, fliagön levipik, varön sufädik e konfido, lensumön danöl, konsefön miugo, vobädön dutlik ke ot; e Gode, jüs ukömom, loveleadön timi e modi visida sülik. Mutol, miugönok pato, kü senol linedälo nemödikosis, u nosis devoda; ye, no dalol, pasäkurajöfön, u lügön neleodiko. God givom mödna in timil blefik, kelosis enesiamom dü tim lonedik: givom sotimo finü plek, kelosis beginü plek efözogom, givön.

2. If ben paigivomöv foviko, e kombinomöv segunü vip: atos binosöv ti no pötik mene fibik. Demüs varolök in spel gudik e sufäd miugik beni devoda. Yed ole e sines oka lücodätolöd, kü ben at no pagivom, u pasumom klänöfo! Binom sotimo din smalik, kel neleadom, u sävom beni, üf ba kanon, bosu nemön smalikosi, e no muton bufumo, nemön gretikosi, kel neleados guedi so gretiki. Kelüp umoblinon, ed ubevikodon lefuliko neleadübi smalik ud gretiki at: ogeton, kelosis edesidon.

3. Ibo, sosus ulovegivonok se ladäl lölik Gode, e no usükon atosis ud etosis ma vil e plid ona, sod lölik ulovegivonok ote: tän otuvon oni pakluböl ke Om, e papüdöli, bi nos oplidos, ed osmekos also gudiko, äso plid len vil godik. Sikod, aikel ulüodom me lad balikälik desäni ok'ik ali God, ed ulivomok de valik löf neleodik ud miplid tefü dins pelemeköl: at obinom pötikün, getön beni, e digom laböna legivoti devoda. Ibo Sölal ogivom Oka läbädi uso, kö utuvom gefis v a g i k . E, plu men uklemom dinis talik, äd udeilom oke it dubü nestümönok: plu vifumo ben kömom, bundemom, e datovom geilikumo ladäli libik. —

4. Tän ologom ed olabom bundemi, lad ota ostunom, e poveitom in ot, bi nam Sölala binom ke ot, nag it elovegivomok löliko e tenüpoi names Sölala. Ekö! somo paläbädom men, kel sükom me ladäl lölik Godi, e no egetom vanliko lani oka. Ot dubü get Sakrameda saludik melidom beni gretik pabalöna ke God, bi no konsidom lönikis devodi e trodi, sod umo glori e stimi Goda, ka valikis devodi e trodi.

Kapied 16.

Mutobs, nünön zesüdis obas Kristuse, e fliagön Oma beni.

Vöds züpela.

1. O Sölal svidikün ä löfadigikün! keli nu desidob, getön devodiko: nolol oba fibi e zesüdi, keli plönob. Nolol, in ki-gretiks bads e klims seitob, vio-mödna binob pavetöl, patentadöl, kofudik e neklinik. Al Oli kömob, dat getobös yufamedi; dabegob trodi e leitami

fa Ol. Pükob nolöle valikosis, kele linedikünos valik ladäla oba binos besevik, e kel soelik kanom, trodön lefulo, e yüfön obi. Nolol, kelosi gudik neodob levemün, e vio-pöfik binob tugso.

2. Ekö! komü Ol stanob pöfik e nüdik; fliagob beni, e lebegob misaladi. Klietolös obi, lebegeli faöfik Ola, me fil löfa olik! Flämolös ladäli kaldik oba! bleinäli oba dalitolös me klül olik komöpa! ceinolös obe talikosis alik in biedi! mekolös, das aisufob sufädo valikis plönis e taöfis¹⁷⁰, das fögedob e nestümob valikis dinis talik e pejafalölis! Datovolös oba ladäli süloi al Oli, e no dälolös, das zipölob talo! Ol soelik desnu binolöz lesunik obe tenüpoi, bi soelik binol zibet obik e drinet, löf e fred oba, svid ä gued lölik oba.

3. Dubü kom olik obi flämolös löliko, konsumolös e ceinolös in Oli, dat, pekluböl ke Ol dubü ben linedalik, e pesmötöl dubü fil löfa, vedobös tikäl bal ke Ol! No sufolös, das mogolob faöfik e neluimälik de Ol! sod dunolös len ob segunü misalad Oka, äso mödna edunol milagiko len saludals Oka! Miläg-lí binosöv, if vedoböv glutöl löliko dub Ol, e panosoböv in ok it? — Ibo binol fil aifiledöl, e palunöl nevelo, löf klinöl ladälis, e dalitöl kapäli.

Kapied 17.

Tefü löf filedöl e desid vemik getöna Kristusi. Vöds züpela.

1. Me devodün e löf filedöl, me lada slopäl lölik e zilo desidob, getön Oli, o Sölal! äso pötü getam komüneta elevipoms Oli saludals mödik e pösodans devodöl, kel eplidoms Ole levemüno demü saludugäl lifa, ed ebinoms in zilün devoda. O God oba, löf tenüplik, gued soelik oba, leläb nefinik! vipob, getön Oli me desid vemikün e drestim lepötikün, kelis sembal saludalas elabom evelo, ud ekanom, senön.

2. E, do no binob digik laböna fekälis valik at devoda: deno suivitimob Ole fekäli lölik ladäla obik, äsif laboböv soelik desidis löflik filedölis valik atis. Yed i me drestimün e zil leladlikün givob e suivitimob Ole valikosis, aikelosis lanäl devodöl kanom, datikön e desidön. Vilob, bübekipön obe nosi, sod Ole suivitimön libik e viliküno obi ed obikosis valik. O Sölal, God oba, Jafal e Dalival oba! desidob, adelo, getön Oli me somiks levip, drestim, lob e stim, dan, digug ä löf, me somiks kred, spel e klinug, äso mot saludikün Ola, Maria virginal, elevipof getön, ed egetof Oli, ven lanale, notöl ofe kläni menvedama, egesagof miugik ä devodo: «Ekö! binob jidünel Sölala: jenosöd obe segunü vöd ola!»¹⁷¹

---

¹⁷⁰ Ba bükapök pla el *täöfis*.

¹⁷¹ *Ekö! binob jidünan Goda, pö ob jenosös ma vöd olik!* („Lucas’: I, 38)

3. Ed, äso bügonal beatik Ola, Yohan Baptidal, sikikün saludalas, egeinom fredom komü Ol, pestigälomöl fa Salutikäl, du nog ebinom peninkiköl in vümap motik, ed äso poso, logöl Yesusi kodötöl bevü mens, epükom in miug dibik e löf filik: «Gamala flen, kel kombinom e lilom oti, fredom ladliko demü vög gamala¹⁷²»: also ed ob vipob, paflämön dubü desids gretik ä saludiks, ed Ole däblinönok iti se lad lölik. Demüs lofob Ole ladas devodöl valikas yubis, desidis filik, lefredis tikälnik, dalitamis lovünatik e pubis sülik sa valiks tugs e lobs, kel Ole pedäblinoms, e nog podäblinoms fa jafot alik in sül e su Tal. Suivitimob atosis valik Ole ple ob e valikans pekomedöl pleke oba, dat palobolös digiko fa valikans, e paglorolös tenüpoi! —

4. Lensumolös, o Sölal! oba vipis at e desididi, lobön e pliedön oli nefiniko, äso padebos Ole gito ma gret mayeda neseükik Ola. Däblinob Ole vipis at, e desidob, aidäblinön omis vädelso ed in timil alik. Lebegob e vüdob vem ä dranölo tikälis sülik alikis e kredanis valik Ola, dat ke ob däblinomsös danis e lobis Ole.

5. Valiks pops, stamefs e linegaps lobomsöz Oli! Ola nemi saludik ä lesvidiki pliedomsöz me yubün ä devod filedöl. Aikels vitimoms drestimik ä devodo Sakramedi subimikün, e getoms in kred fulik Oti: paledivomsös, tuvön beni e misaladi lä Ol, e begomsös draniko ple ob sinel! E, kü ugetoms devodi pavipöl, e juitami klubama ke Ol; e, kü, patrodöls gudiko, e milagiko paklietöls, ugekömoms de sülik taböm saludik Ola: donleadomsös, memön obi pöfik!

Kapied 18.

Men no binomöz duvestigel nudälik sakrameda, sod posdunel miugik Kristusa, e disojedomöz sienis Gode! Vöds Sölala.

1. Vitolöd, duvestigön nudälik e nefrutiko Sakramedi dibikün at, ifno vilol, disön in ledibi dotas! — Aikel vilom, dakodön mayedi Goda, podirpedom fa glor Ota. God kanom, dunön mödikumosis, ka men kanom, kapälön. Ye xäm dogidredik e miugik verata no binom pöblamöl, if binon löbik, lenadön, e steifön suköni cedes saunik Fatas.

2. Beatik binom balikäl, kel vitom vegis fikulik feitasaekas, e tägom su veg kamik e fimik büdas Goda. Mödikans eperoms devodi, bi eviloms, sevestigön dinis tu subimikis. Kred e lifatäg künüdik, no lesev dibik klänas Goda, paflagoms de ol. If no kapälol, e no suemol, kelos binos disü ol: osuemol liko, kelos binos o ve ol? — Disojedolödok Gode, miugolöd sienis nödü kredi!: e litäl leseva pogivom ole, soin binos frutöl e zesüdik ole!

---

¹⁷² ...flen higama, kel stanom ad dalilön omi, fredom vemo ad lilön higami (Ioannes': III, 29).

3. Ans patentadoms vemo tefü kred e sakramed; yed atos no binos pölücödätöl omes it, sod bufumo neflene. Binolöd nenü kudüb, e no vilolös, feitön ta tikis olik; i no gesagolöd tefü dots penin'givöl ole fa diaban! dos kredolöz vödes Goda, kredolöd saludales e profedales omik!: e neflen badik ofugom de ol. — Mödna frutos vemo dünele Goda, sufön tentadis somik. Ibo neflen no tentadom nekredanis e sinelis, bi ya labedom otis sefiko; abu tentadom, e vexadom in mods difik kredanis devodöl.

4. Sikodo tägolöd in kred balikälik e nedotöl, e nilolös ko drestim miugik sakramede! Ed, aikelosis no kanol, suemön: loveleadolöd takedik atosis Gode vävalüdik! God no cütom; ut pacütom, kel tu mödiko kredom oke it. God tägom ko balikälans, manifamomok miuganes, givom lesevi smalikanes, manifom siämi lanes klinik, e sävom beni menes nudälik e pleitanes. Lisäl mena binom fibik, ä kanom, pacütön; ye kred veratik no kanom, pacütön.

5. Lisäl alik, e duvestigam natik mutoms, sukön krede, no bisegolön ote, e no distukön oti. Ibo kred e löf binoms tugs bizugikün tefü Sakramed saludikün ä subimikün at, e vobädoms nis in mod klänik. God tenüplik ä nemaflik, kela valüd binom nefinik, dunom in sil e su Tal dinis milagik e nevestiglikis, e milagots ota no kanoms, padakodön. If vobäds Goda binomsöv somik, das kanomsöv, pasuemön nefikulo fa lisäl menik: no binomsöv milagik, e no kanomsöv, panemön nesepekiks. —

F i n .

Ninälalised lafabirik.

(Nums lenunoms flani kapieda.)

<p>Balikäl 28</p> <p>Bedränübs lifa 78</p> <p>Bena denugetam 64</p> <p>— mufs 85</p> <p>— näm 87</p> <p>Ben (dan) 33</p> <p>Ben devoda 41; 111</p> <p>Beni fliagön 111</p> <p>— no talmeuganes 84</p> <p>— sävonöd 45</p> <p>Benods Goda 58</p> <p>Bens komüneta 99</p> <p>Bibi lilädön 4; 106</p> <p>Cödäts Goda 90</p> <p>— menas 69</p> <p>Cödöf 20</p> <p>Dan demü ben 33</p> <p>Deil 19</p> <p>Desän balikälik 28</p> <p>— gudik 67</p> <p>— gudumama 22; 102</p> <p>Desids lada 48; 49; 51; 66</p> <p>Devoda ben 111</p> <p>Dins geilik 90</p> <p>Döfs votanas 11</p> <p>Dränübs lifa 17; 54; 55; 77; 78; 111</p> <p>Dün svidik Goda 47</p> <p>Famönok in God 72</p> <p>Fästep tikälnik 7</p> <p>— veratik 60</p> <p>Fatas sams 12</p> <p>Fib 55</p> <p>Flenüg Yesusa 30</p> <p>Funälam 12; 66</p> <p>Glum 63</p> <p>God, aso zeilün 47</p> <p>— smekom 68</p> <p>Godavöd (luleadam) 40</p> <p>Godi tuvön 65</p> <p>Gud Goda 97</p>	<p>Gudik men 27</p> <p>Gudikosa licin 72</p> <p>Gudumam 22; 102</p> <p>Gueds komipeles 80</p> <p>Guedün (neleadübs) 62</p> <p>Güt len God 68</p> <p>Itifenonam 66; 88; 111</p> <p>Klerana plägams 13</p> <p>Kleudik lif 12</p> <p>Klinug ladäla 28</p> <p>Konfid al Godi 76; 92</p> <p>Konfidlöf ko mens 6</p> <p>— — Yesus 30</p> <p>Konsien gudik 29</p> <p>Konsiena davestigam 102</p> <p>Konsiena fred 29</p> <p>Krednöf 75</p> <p>Krüt leitälik 10</p> <p>Kruzeda veg 35</p> <p>— löfels 34</p> <p>Kruzedi polön 35; 88</p> <p>Kud(übs) 53</p> <p>Lebönid 16</p> <p>Ledesidis funälön 66</p> <p>Lenödöf 6; 26</p> <p>Leod gudik 71</p> <p>Levips vädik 5</p> <p>Lib ladäla 61; 70</p> <p>Lifatäg votanas 60</p> <p>Lif tenüpik 77; 80</p> <p>Lilädam mödik 61</p> <p>Linegaps slänöl 63</p> <p>Lobed 6; 50</p> <p>Löf al Godi 70</p> <p>— — komüneti 112</p> <p>— — Yesusi 30; 30</p> <p>— dunöl 11</p> <p>— Goda 97</p> <p>— talikosa 1</p> <p>Löfa vobädam 42</p> <p>Löfela xam 44</p>
--	--

Löfels kruzeda	34	Saludanik cal	101
Lönilöf	62	Seil	7; 15
Lovegivam ok'ana	70; 81	Sina pöns	20
Medidam ok'ana	28	Slanams	76
Misalöf menik	17	Slänels	63
Misalöfs lifa	54; 55; 77; 78; 111	Slopäl senedikose	75
Miug in gudikos	51	Smacedam ok'ana	2; 46
— nödana	50	Smakurajöf	89
— tefü ben	45	Soalilöf	15
— — Godavöd	40	Spelug in Godi	92
Miug e devod	111	Spel vanik	5
Miugik plek	61	Stima nestüm	73
— täg	41	Sufädan (sevamals)	54
— züp	113	Sufädug	49; 54; 54
Miugo lenödik	26	Sufön pöflöfis	54; 77
Nata mufs	85	Suivitimam	103; 104
— perüböf	87	Täg in miug	41
Negiti sufön	54	— in verat	41
Nelaidöf lada	67	— linedik	25
Nestüm talikosa	1; 47; 65	Taisük	62
Nestüm stima	73	Taked in God te	56
Netrod	31; 81	Talmeugans	84
Nödöf miugik	26; 50	Täöfa frut	8
Nolüg vanik	74	Tentads	9; 68
Nudäl	60; 113	Tenüp	78
Perüböf nata	87	Tepäl	71
Pleitäl	5; 51	Tid verata	3
Plek miugik	61	Troda def	31; 81
— valikanes	104	Trodi no digobs	83
Plöns lifa	54; 55; 77; 78; 111	Trod veratik	52
Pöflöfis sufön	54; 77	Vans vola	1
Pöks anik	89	Verat pükom	39
Pönis digobs	83	— tidom liko?	3
Pöns sinas	20	Visedug	4
Püd no lä mens	73	Vitim len kruzöm	103
— pagivom	59	Vobäds gretik	83
— veratik	60	— löfo	11
Püdi steifön	7	— smalik	83
Püdik men	27	Vödso pökon	7; 75
Pükön bundemo	7; 75	Yuf lä God	64
Pükot ko Yesus	39	Zeilün valikosas	47
Risköfs (lefug)	71	Zesüds obsik	111
		Züpön Kristuse	1

Godabodet.	
Bens ota	99
Dinid ota	101
Drestim kol oti	94
Duvestigam ota	113
Klubam ko Kristus	109
Koap Kristusa zesüd- om	106

Komünet mödnalik	98
Kred tefü Godabodi	113
Levip al komüneti	109; 110; 112
Löf al komüneti	112
Nedunam komüneta	105
Prepadam al komüne- ti	102; 108.

Noelüd.

Söl pädal Pinth Y. B. ledinidik in Luxembugän, volapükan sikik, elovepolom bukis fol valikis z ü p a nefelegik K r i s t u s a t i vödliko, sägo tonabiro in vöpüki, pedatiköl fa ob ä pepaköli nu su talaglöp lölik, me somiks dinisev, fièd ä kuratug, das ote plös läsevam fulik oba dütom, e das lovepolot omik at aidigom, pazepön löpojepalo nen dodäl.

Söl pädal Pinth, me duinot volapükik ät, togo ebeliegom literati vpk. obas, ya vemo nepüliki, dubü bal vobukas lejönalikün, e ya kodüs digom obiki e vöpükavola lölik danüni, obas valik läsevami ä komedami vamälikün.

Atosi noelom segunü söd e konsienäl:

Konstanz len Bodanlak, 1898, X., 2.

Schleyer J. M., cam. secr. S. S.,

ä datuvel volapüka.

(Ob it ebefulob gudumami lätik blogilas äta vobuka. Löpnikan.)

— — —

Imprimatur !

Luxemburgi, die 17. Octobris 1898.

Joannes Josephus,

Episcopus Luxemburgensis.

Stämavöds pegudumöl aniks.

Bergöp : labot (vöno)
besevan : pasevel
bifoed : bifoim
blesir(od) : gälod
bönidäl : pönit
brafik : bafölik
diaban : devel
eyö! : benö!
faöf : pötüt
fer: lel
fliagön : demanön
fluk : flug
fredön : gälönok
freidön eki : gälön eki
frut : pöfud
gälön : mekön galön
ger : gelüt
golüd(ain) : golin
gom(ap) : guk
gosped : gospel
her(ap) : hel
jalop : jalep
jiöm : jim
kaldöf : kalod
kleot : klot
kom(öp) : plisen
kom(üp) : atim
kondid(am) : kösit
konleadön : konletön
konsumön : kösumön
kred(ug) : klöd
kruz(öm)ön : kluzüfön
kurat(öf) : kuläd
kustöf : kösöm
latar(öp) : latab
leadön : letön
lesiägod : lepömet
loap : logod

manaet : manäd
miug : mieg
makäb : makab
monargän : kinän
neodön : nedön
nir(am) : luvinod...
nödan : lönedan
pardam : fögivam
perön : bölüdön
plebön : plöbön
profed(an) : plöfet
ravön : lapinön
redik : ledik
relikäd(ap) : likäd
risköf : pölig
saidön : sätön
saludan : sanälal
saludug(äl) : sanäl
Salutikäl : Santikäl
seivegön : sevegön
serpentaf : snek
siagön : bömetön
siudön : kositön
soldater : solat
soöf : nelüm
sos(ä) : so das
stiurön : mekön tömetön
stoin : ston
sturön : tömetön
svoed(öp) : svoid
suvo : ofen
tentad(am) : tenüd
trebuk : lubäl
rufat : ülfat
virgin(an) : vilgin
vof : vom
voöpan : foginan.

Anzeigen.

Zu beziehen aus dem **Weltsprachebüro** von **Schleyer J. M.** in **Konstanz** (Baden):

Mittlere Grammatik des Volapük; sie enthält auch ein **Wörterbuch** mit 3000 Wörtern. Preis: Mk. 1.50.

Grosses Wörterbuch des Volapük mit 20'000 Wörtern. Preis, je nach Einband: Mk. 4.50—5.50.

Verzeichnis der meisten verbesserten Volapükwörter. Preis: Mk. 0.30.

Mittleres Wörterbuch des Volapük ; 11. Auflage ; wird über 40'000 Wörter erhalten. Davon ist 1898 das erste Bändchen erschienen. Preis des 1. Bändchens : Mk. 1.50.

A complete English Dictionary of the roots of the world-language Volapük. Mk. 3.—.

Expedition des Monatsblattes: **Volapükabled lezenodik** in Graz (Österreich), Albrechtgasse 6. Dasselbe ist ganz in Volapük redigirt, und kostet jährlich franko : für Österreich 2 Fl.; — für Deutschland 3.50 Mk. ; — für's übrige Ausland 5 Frcs.

Bükapöks.

(Num b a l i d lenunom flani; num t e l i d nümi in kapied¹⁷³.)

V. — Coniunctivus : Coniunctivus.

5. 2. miufälik : muifälük

5. 2. patenadom : patentadom

8. 6. plöniküm : plönüküm

10. 5. lone dumo : lonedumo

10. 8. devo döl : devodöl

11. 1. löo : löfo

12. 1. kadäl : kaldäl

13. 2. ejäföms : ejäföms

14. 5. fredobsok : fredobs

15. 3. fredomok : fredom

15. 3. jinol-a : jinol-la

15. 4. pafu oms : pafuloms

18. 5. fozogöne : fözogön

21. 6. ofredolok : ofredol

23. 6. sukomök : sükomök

---

¹⁷³ Pöks valük pekoräkons in vödem cifük bai lised at.

24. 10. sükom : sukom
 32. 6. palüvol : palüvöl
 34. 1. pliedoms ot : pliedoms oti
 36. 8. paflbom : pafibom
 43. 7. cunä ik : cunälik
 44. 6. konsefol d : konsefolöd
 46. 2. ne eodo : neleodo
 47. 2. fonel : fonäl
 48. 6. Godi : Gode
 50. 5. Palbo : Ibo
 50. 5. pafredön : pafreidön
 50. 3. nemödiki : nödiki
 52. 3. bosì votik : nosì votik
 56. 1. e jof : e yof
 57. 4. mudoba : mud oba
 58. 1. gövoled : gevolöd
 64. 2. pafredön : pafreidön
 66. 1. golemik : golenik
 66. 3. kaneps : kanops
 69. 2. tendadis : tentadis
 69. 3. ekonfidumoms : ekonfidoms
 72. 1. ovedoböv : ovedob
 72. 6. geilug Olik : geilug alik
 73. 2. Ol otosi : al otosi
 74. 3. kelt idob : kel tidob
 74. 3. Ob umo : Obi umo
 75. 3. kredolöv : kredoböd
 76. 4. kelosi efligom : dö kelos efligom
 87. 16. milägäma : milägama
 87. 2. dnbü : dubü
 88. 1. e polobsöl, : e, pol'obsöl kruzedi
 90. 3. sänob : sanob
 96. 13. komünets aludik : komünet saludik
 109. 1. ke Oli : ke Ol...

Lilädan gudlik otuvom it nefikulo bükapökis anik no pelenunölis
 iso. —

R o l l i n g e n (fransänapüko: Lamadelaine) lä Rodingen
 (fransänapüko: Rodange) 1898, XII, 8.

Pinth Yoh. Bapt.

Druck der Genossenschaftsdruckerei, Konstanz.

Ninädalised.

I. Prænotanda. / Bunoteds.	III
II. Summa regularum grammaticæ.	IV
A. Regulæ ad verba pronuntianda pertinentes.	IV
B. Syllabæ verbis anteponebdæ.	IV
C. Syllabæ verbis postponebdæ.	V
D. Aliæ regulæ.	VI
III. Beg.	VII

Dö Züp Kristusa

BUK BALID. *Monedams frutik al lifi tikälrik*. 1

Kapied 1. Dö züp Kristusa e nestüm vanas alik vola.	1
Kapied 2. Smacedolöd oki !	2
Kapied 3. Tefü tid verata.	3
Kapied 4. Dö visedug in dunön.	4
Kapied 5. Dö lilädam biba.	4
Kapied 6. Tefü levips vädik.	5
Kapied 7. Fugolöd speli vanik e pleitälri !	5
Kapied 8. Vitolöd kondiflöfi tu gretiki !	6
Kapied 9. Tefü lobed e lenödöf.	6
Kapied 10. Vitolöd püköni bundemik !	7
Kapied 11. Steifolöd püdi e fästepöni.	7
Kapied 12. Dö frut täöfa.	8
Kapied 13. Tefü tentads pölepedöl.	9
Kapied 14. Vitolöd krüti leitälrik !	10
Kapied 15. Dö vobäds pedunöl se löf.	11
Kapied 16. Suföbsöz döfis votanas !	11
Kapied 17. Tefü lif kleudik.	12
Kapied 18. Dö sams Fatas saludik.	12
Kapied 19. Plägams klerana gudik.	13
Kapied 20. Tefü löf ali soal e seil.	15
Kapied 21. Lebönid lada.	16
Kapied 22. Medidolöd misalöfi menik !	17
Kapied 23. Medidolöd deili !	19
Kapied 24. Tefü cödöf e pöns sinas.	20
Kapied 25. Dö gudumam zilik lifa lölik obas.	22

BUK TELID. *Monedams duköl al tägi linedälrik*. 25

Kapied 1. Dö täg linedälrik.	25
Kapied 2. Binolöd miugo lenödik !	26
Kapied 3. Dö gudik men püdik.	27
Kapied 4. Tefü ladäl klinik e desän balikälrik.	28
Kapied 5. Medidolöd iti ok !	28
Kapied 6. Dö fred konsiena gudik.	29
Kapied 7. Löfolöd Yesusi plu, ka valikosis !	30
Kapied 8. Tefü löf konfidlik Yesusa.	30
Kapied 9. Dö nelabön trodi valik.	31
Kapied 10. Danolöd demü ben Goda!	33
Kapied 11. Dö num smalik löfölas kruzömi Yesusa.	34
Kapied 12. Veg regik kruzöma saludik.	35

BUK KILID. *Dö trodam linedälrik*. 39

Kapied 1. Dö pükot linedälrik Kristusa ko lan fiedik.	39
Kapied 2. Verat pükom linedälo nen toün vödas.	39
Kapied 3. Vöds Goda binoms pöliöl miugo; ye mödikans no divoms otis.	40
<i>Plek, al getön beni devoda</i>	41
Kapied 4. Muton, tägön in verat e miugo komü God.	41
Kapied 5. Dö vobädäm milagik löfa godik.	42
Kapied 6. Vio löfan veratik paxamom.	44
Kapied 7. Muton, sävön beni disü jel miuga.	45
Kapied 8. Smadüvolödök iti loü God !	46
Kapied 9. Valikos binos pögeduköl ali God, as in zeli lätikün.	47
Kapied 10. Binos svidik, dünön Gode, nag enestümon voli.	47
Kapied 11. Desids lada mutoms, paxamön e pamafükön.	48
Kapied 12. Dö sufäd e komip ta desidis badik.	49
Kapied 13. Aso nödan miugik, lobedolöd segunü sam ela Yesus Kristus !	50
Kapied 14. Medidöbsöd cödätis klänik Goda, dat no vedöbsös pleitälrik demü gudikos!	51
Kapied 15. Vio muton, kondidön tefü din padesidöl alik.	51
<i>Plek, dat kanonös, befulön vili Goda</i>	52

Kapied 16. Muton, sükön trodi veratik te in God.	52
Kapied 17. Kud alik binom põloveleadöl Gode.	53
Kapied 18. Segunü sam Kristusa muton, sufõn leiladälo põflõfis timlik.	54
Kapied 19. Dõ sufam negita, e dö sevamals sufädana veratik.	54
Kapied 20. Koefolöd fibi lõnik, e misalõfis ata lifa !.....	55
Kapied 21. Muton, bu valiks gueds e legivots, sükön takedi in God soelik.	56
Kapied 22. Memolöd benodis mödlik Goda !.....	58
Kapied 23. Dins fol blinoms püdi gretik.	59
<i>Plek ta tikis badik. ....</i>	59
<i>Plek, al getõn dalitami ladäla. ....</i>	59
Kapied 24. Vitolöd, sevestigõn nudäliko lifatägi votanas !	60
Kapied 25. Püd fümik lada, e fästep veratik in gudikos binoms in kios?.....	60
Kapied 26. Dõ bizugõf ladäla libik, keli plek miugik melidom umo, ka lilädam dutlik.	61
Kapied 27. Lõnilõf mokipom obis vemüno de guedün.	62
<i>Plek, al getõn klinami lada e sapi sülik. ....</i>	63
Kapied 28. Ta linegis slänelas.	63
Kapied 29. Vio muton, lenvokõn e lobõn Godi timü glum.	63
Kapied 30. Dabegolöd yufi Goda, e konfidolõs, das odenugetol beni!	64
Kapied 31. Muton, konsidõn jafoti nonik, dat kanonõs, tuvõn Jafali.	65
Kapied 32. Tefü itifenonam e funälam alika desida.	66
Kapied 33. Dõ nelaidõf ladäla e ledesänäl põltuodöl al Godi.	67
Kapied 34. God smekom plu, ka valikos, ed in valikos lõfõlane.	68
Kapied 35. In lifüp at no binom sef ta tentadi.	68
Kapied 36. Ta cödätis vanik menas.	69
Kapied 37. Dõ lovegivam kånüdik ä lõlik oka, dat getonõs libi ladäla.	70
Kapied 38. Leodolöd gudiko dinis senedik, ed in riskõfs lefugolõs äli God!.....	71
Kapied 39. Men no binomöd tepik tefü kudadins.	71
Kapied 40. Men labom nosi gudikosa se ok, e no kanom, famokõn tefü sembalos.	72
Kapied 41. Dõ nestüms stima timlik alika.	73
Kapied 42. Püd no binom pöstaböl su menis.	73
Kapied 43. Ta nolügi vanik e voliki.	74
Kapied 44. Muton, no slöpälõnok len dinis senedik.	75
Kapied 45. No kredonõs valikanes! Põkon nefikuliko in võds.	75
Kapied 46. Konfidolöd Gode, if võds slanõl papükoms ta oli !	76
Kapied 47. Muton, sufõn viliko plõnis alik plo lif tenüpik.	77
Kapied 48. Dõ del tenüpa e bedrånübs ata lifa.	78
Kapied 49. Levipolöd lifi tenüpik; gueds gretik binoms pesiagõl komipõlanes.	80
Kapied 50. Men netrodik lovegivomõzok names Goda !.....	81
Kapied 51. Muton, plägõnok in vobäds smalik, if binon nekanik al vobädis geilikum.	83
Kapied 52. Men oki no cedomõz digiki troda, sod bufumo debiki põna !	83
Kapied 53. Ben Goda no pagivom menes talmeugik.	84
Kapied 54. Dõ mufs difik nata e bena.	85
Kapied 55. Dõ pertübõf nata e nãm bena godik.	87
Kapied 56. Mutobs, fennonõnok itis, e, pol'obsõl kruzedi, naldunõn Kristuse.	88
Kapied 57. Men ovedomöd no tu smakurajõfik, üf ufalom in põkis anik !	89
Kapied 58. No vilonõs, sevestigõn dinis geilikum, e cödätis pesävik Goda !	90
Kapied 59. Muton, pladõn valikis speli e konfidi in Godi soelik.	92
BUK FOLID. Dõ Godabodet.	94
<i>Meibam devodik tefü komüneta saludik. ....</i>	94
Kapied 1. Ko drestim vio-gretik muton, getõn Kristusi. Võds züpela.	94
Kapied 2. Gret godikas guda e lõfa kol menis jonomok in sakramed at. Võds züpela.	97
Kapied 3. Elos mödnaliko komünõn binos frutik. Võds züpela.	98
Kapied 4. Gudikos mödik pagevos komünõles devodo. Võds züpela.	99
Kapied 5. Dõ dinid Sakrameda ät, e dö cal saludanik. Võds Sõlala.	101
Kapied 6. Säk dö prepadam al komüneta. Võds züpela.	102
Kapied 7. Davestigolöd ola konsieni, e desinolõs gudumõnoki! Võds Sõlala.	102
Kapied 8. Dõ vitim Kristusa len kruzõm, e dö vitimam obas it. Võds Kristusa.	103
Kapied 9. Mutobs, suivitimõn Gode obis ed obsikosis valik, e plekõn plo valikans ! Võds züpela.	104
Kapied 10. No nedunonõs demü kods pülik geti komüneta saludik! Võds Kristusa.	105
Kapied 11. Koap Kristusa e bib binoms zesüdik vemüno lane kredik. Võds züpela.	106
Kapied 12. Muton, prepadõnok me dut gretik, al getõn komüneta. Võds Sõlala.	108
Kapied 13. Lan devodik mutom me ladäl lõlik levipõn klubami ko Kristus in Sakramed. Võds züpela.	109
Kapied 14. Dõ levip vemik devodanas anik al koapi Kristusa. Võds züpela.	110
Kapied 15. Võbon beni devoda dubü miug ed itifenonam. Võds Sõlala.	111
Kapied 16. Mutobs, nünõn zesüdüs obas Kristuse, e fliagõn Oma beni. Võds züpela.	111
Kapied 17. Tefü lõf filedöl e desid vemik getõna Kristusi. Võds züpela.	112
Kapied 18. Men no binomõz duvestigel nudälik sakrameda, sod posdunel miugik Kristusa, e disojedomõz sienis Gode! Võds Sõlala.	113
NINÄLALISED lafabirik.	115
NOELÜD.	118
STÄMAVÕDS pegudumõl aniks.	119
ANZEIGEN.	120
BÜKAPÕKS.	120